

Ευρωπαϊκές πολιτικές Πολιτικής Προστασίας

Τεχνικό εγχειρίδιο, EVANDE project

European Civil Protection

EVANDE

Project co-funded under the Union
Civil Protection Mechanism

Grant Agreement No.ECHO/SUB/2014/693261

www.evande.eu

ΠΡΟΜΕΤΩΠΙΔΑ

Το τεχνικό εγχειρίδιο για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας παράχθηκε στα πλαίσια της υλοποίησης του Ευρωπαϊκού έργου Πολιτικής Προστασίας EVANDE (Ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση των εθελοντών απέναντι στις Φυσικές Καταστροφές μέσω της εξ' αποστάσεως μάθησης).

Το έργο EVANDE υλοποιήθηκε κατά τα έτη 2015-2016 με τη συγχρηματοδότηση του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ε.Ε. (Grant Agreement No.ECHO/SUB/2014/693261). Το έργο συντονίστηκε από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης-Πανεπιστήμιο Κρήτης και υλοποιήθηκε μαζί με τους ακόλουθους εταίρους:

- Πολυτεχνείο Κρήτης-Εργ. Διανεμημένων Πληροφοριακών Συστημάτων και Εφαρμογών Πολυμέσων, ΕΛΛΑΔΑ
- Consorci De La Ribera, ΙΣΠΑΝΙΑ
- Beigua UNESCO Global Geopark, ΙΤΑΛΙΑ
- Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας, ΕΛΛΑΔΑ
- Fondazione Hallgarten - Franchetti Centro Studi Villa Montesca, ΙΤΑΛΙΑ
- Centre for Educational Initiatives, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ.

Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί μια σύνθεση επιλεγμένης γνώσης και εμπειριών για θέματα πολιτικής προστασίας από την Ελλάδα, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Βουλγαρία και την Ε.Ε.. Βασικός του στόχος είναι η παράθεση γνώσεων και πληροφοριών για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό πολιτικής Προστασίας και τη λειτουργία του.

Το εγχειρίδιο απευθύνεται στο προσωπικό πολιτικής προστασίας των τοπικών αρχών και σε εθελοντές, στοχεύοντας στην εμπάθυνση πάνω σε θέματα πολιτικών και πρωτοβουλιών πολιτικής προστασίας και στη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης. Στη σύνταξή του συμμετείχε προσωπικό από τους εταίρους του έργου και εξωτερικοί συνεργάτες ειδικοί στο αντικείμενο. Πρόσθετη πληροφόρηση για το έργο EVANDE:

EVANDE ιστοσελίδα: www.evande.eu

EVANDE e-learning platform: <http://evande.coursevo.com>

EVANDE Facebook Group: <https://www.facebook.com/evandeproject>

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Fabrizio Boldrini (FCSVM, Ιταλία)

Maria Rita Bracchini (FCSVM, Ιταλία)

Virginia Marconi (FCSVM, Ιταλία)

Maurizio Burlando (Γεωπάρκο Βείγουα, Ιταλία)

Giulia Castello (Γεωπάρκο Βείγουα, Ιταλία)

Claudia Scopesi (Γεωπάρκο Βείγουα, Πανεπιστήμιο Γένοβας, Ιταλία)

Andrea Mandarinò (Πανεπιστήμιο Γένοβας, Ιταλία)

Marco Firpo (Πανεπιστήμιο Γένοβας, Ιταλία)

Χαράλαμπος Φασουλός

(Επιστημονικός Υπεύθυνος έργου, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα)

Κλεοπάτρα Γεωργιλιά

(Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα)

Ασημίνα Κούρου (Ο.Α.Σ.Π., Ελλάδα)

Μαρία Πανουτσοπούλου (Ο.Α.Σ.Π., Ελλάδα)

Αναστασία Ιωακειμίδου (Ο.Α.Σ.Π., Ελλάδα)

Miguel Ángel Belenguier Galindo

(Πολιτική Προστασία, Δημοτικό Συμβούλιο Valencia, Ισπανία)

Raúl Quesada Valero

(Πολιτική Προστασία, Δημοτικό Συμβούλιο Valencia, Ισπανία)

Vicent Civera García

(Πολιτική Προστασία, Δημοτικό Συμβούλιο Valencia, Ισπανία)

Moisés Benlloch

(Επικεφαλής της ΙΑΕ – Παρέμβαση, Βοήθεια και Έκτακτη Ανάγκη, Ισπανία)

Yassen Tsvetkov (CEI, Βέλγιο)

Γραφιστική Επιμέλεια: Federico Brozzetti (FCSVM, Ιταλία)

Μετάφραση στην Ελληνική: Μαρία Σακελάρη (Ελλάδα)

Επιμέλεια κειμένων: Καρδάκη Λιούμπιτσα-Αγγελική

(Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα)

Συγχρηματοδοτούμενο έργο στο πλαίσιο του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης Συμφωνία επιχορήγησης αριθμ. ECHO/SUB/2014/693261

Πίνακας Περιεχομένων

1. Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης	5
1.1 Ιστορικό - Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ από το 2001 έως το 2013 και το Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας	5
1.2 Ο νέος Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας UCPM (Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης).....	8
1.3 Νομικό πλαίσιο του Μηχανισμού	17
1.4 Ενεργοποιήσεις του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ.....	21
1.5 Εκ των υστέρων αξιολόγηση του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Κοινότητας και του Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας (2007-2013)	25
2. Δραστηριότητες Εκπαίδευσης.....	33
2.1 Σεμινάριο Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI).....	30
2.2 Σεμινάριο τεχνικών εμπειρογνομώνων (TEC)	33
2.3 Βασικό σεμινάριο για τις Μονάδες (MBC)	34
2.4 Σεμινάριο Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM)	35
2.5 Σεμινάριο ασφάλειας (SEC).....	35
2.6 Σεμινάριο διαχείρισης πληροφοριών (IMC)	36
2.7 Σεμινάριο Διεθνούς Συντονισμού (ICC).....	37
2.8 Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών (AMC).....	37
2.9 Σεμινάριο Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC)	38
2.10 Σεμινάριο Αρχηγού της Ομάδας (HOT)	39
2.11 Σεμινάρια μετεκπαίδευσης Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM-R) και σεμινάρια μετεκπαίδευσης Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC-R)	39
3. Μονάδες, ασκήσεις και ανταλλαγή εμπειρογνομώνων	41
3.1 Μονάδες	41
3.2 Ασκήσεις.....	43
3.3 Ανταλλαγή εμπειρογνομώνων	47
4. Απόκριση	49
4.1 Το στρατηγικό Επιχειρησιακό κέντρο –Το Συντονιστικό Κέντρο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (ERCC)	49
4.2 Ευρωπαϊκή Ικανότητα Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (EERC) που αποτελείται από μια “εθελοντική δεξαμενή”	52
5. Βέλτιστες πρακτικές	54
6. Σύνδεσμοι σε εκπαιδευτικό υλικό και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες	59
7. Γλωσσάριο.....	65
8. Βιβλιογραφία	67
9. Παράρτημα: Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Ισπανία και την Ιταλία	70
9.1 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα.....	71
9.2 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στη Βουλγαρία.....	72
9.3 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ισπανία.....	74
9.4 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ιταλία	75

1.0 Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης

1.1 Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ από το 2001 έως το 2013 και το Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας (ΜΠΠ) της ΕΕ είναι ένα σχετικά νέο εργαλείο, το οποίο θεσπίστηκε με την Απόφαση του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2001, με σκοπό να αντιμετωπιστούν καλύτερα τα αποτελέσματα φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών.

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ διαθέτουν μηχανισμούς πολιτικής προστασίας και έχουν συνεργαστεί στο παρελθόν, ωστόσο ο κύριος στόχος του ΜΠΠ είναι να ενισχύσει τον καλύτερο συντονισμό ανάμεσα στα κράτη μέλη, σε περίπτωση ενεργειών άμεσης απόκρισης και σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Μέσω της συγχρηματοδότησης των δομών πολιτικής προστασίας των συμμετεχόντων κρατών, ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ μπορεί να εξασφαλίσει την καλύτερη προστασία των πολιτών, αλλά και του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Ο κύριος ρόλος του ΜΠΠ είναι να διευκολύνει τη συνεργασία στις επεμβάσεις παροχής βοήθειας πολιτικής προστασίας σε περιπτώσεις σοβαρής έκτακτης ανάγκης, οι οποίες μπορεί να απαιτούν επείγουσες ενέργειες απόκρισης. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να προκύψουν από μια φυσική, τεχνολογική, ραδιολογική ή περιβαλλοντική καταστροφή, συμπεριλαμβανομένης της τυχαίας θαλάσσιας ρύπανσης ή της τρομοκρατικής ενέργειας, η οποία συμβαίνει ή απειλεί να συμβεί εντός ή εκτός ΕΕ.

Ο μηχανισμός βασίζεται σε μια σειρά από στοιχεία και δράσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται:

1. η κατάρτιση ενός καταλόγου των ομάδων βοήθειας και επέμβασης που διαθέτουν οι ευρωπαϊκές χώρες
2. η κατάρτιση ενός προγράμματος εκπαίδευσης για μέλη των παραπάνω ομάδων
3. η διενέργεια εργαστηρίων, σεμιναρίων και πιλοτικών σχεδίων πάνω στις βασικές πτυχές των επεμβάσεων
4. η σύσταση ομάδων αξιολόγησης και συντονισμού
5. η ίδρυση ενός Κέντρου Παρακολούθησης και Πληροφόρησης (ΚΠΠ) και ενός συστήματος κοινής επικοινωνίας και πληροφόρησης
6. η ίδρυση ενός Κοινού Συστήματος Επείγουσας Επικοινωνίας και Πληροφόρησης (CECIS) μεταξύ των σημείων επαφής του ΚΠΠ και των χωρών της ΕΕ
7. η συνδρομή στην ανάπτυξη συστημάτων ανίχνευσης και έγκαιρης προειδοποίησης

8. η διευκόλυνση της πρόσβασης σε εξοπλισμό και μεταφορές, με την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα τους διαθέσιμους πόρους από τις χώρες της ΕΕ και τον προσδιορισμό των πόρων από άλλες πηγές .
9. η διάθεση πρόσθετων πόρων για μεταφορές.

Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, ο στόχος του ΜΠΠ είναι να παρέχει προστιθέμενη αξία στην ευρωπαϊκή βοήθεια πολιτικής προστασίας, καθιστώντας δυνατή την παροχή βοήθειας μετά από αίτημα της προσβληθείσας χώρας. Αυτό μπορεί να προκύψει εάν η ετοιμότητα αντιμετώπισης καταστροφών της πληγείσας χώρας δεν είναι επαρκής, από άποψη διαθέσιμων πόρων, για να ανταποκριθεί κατάλληλα. Με την χρηματοδότηση των δυνατοτήτων πολιτικής προστασίας των συμμετεχόντων κρατών, ο κοινοτικός μηχανισμός μπορεί να διασφαλίσει ακόμη καλύτερη προστασία πρωτίστως των ανθρώπων, αλλά και του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος καθώς και της περιουσίας.

Ο Μηχανισμός επίσης:

-αναπτύσσει συστήματα ανίχνευσης και έγκαιρης προειδοποίησης για καταστροφές που ενδέχεται να πλήξουν τα Κράτη Μέλη, με στόχο την ικανότητα άμεσης απόκρισης από άλλες χώρες.

-παρέχει στήριξη μέσω της πρόσβασης σε εξοπλισμό και μεταφορικά μέσα

-παρέχει προξενική βοήθεια σε πολίτες της ΕΕ σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης σε τρίτες χώρες, αν αυτό ζητηθεί από τις προξενικές αρχές των Κρατών Μελών

-ενσωματώνει τις μεταφορές που παρέχονται από τα Κράτη Μέλη, χρηματοδοτώντας συμπληρωματικά μεταφορικά μέσα που είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση της άμεσης αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης

-αναπτύσσει μονάδες πολιτικής προστασίας, δηλαδή εξειδικευμένες επιχειρησιακές ομάδες που περιλαμβάνουν προσωπικό, μέσα μεταφοράς και εξοπλισμό που παρέχονται από τα Κράτη Μέλη, «ομαδοποιημένες» ανάλογα με τον εκάστοτε στόχο, σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια.

Από την δημιουργία του, ο ΜΠΠ έχει παράσχει βοήθεια πολιτικής προστασίας σε διάφορες περιπτώσεις φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, έχει διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών σε περιπτώσεις απόκρισης, προετοιμασίας και πρόληψης καταστροφών, συντονίζοντας την αντιμετώπιση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών αρωγής και για να εξασφαλιστεί ότι η βοήθεια καλύπτει τις πραγματικές ανάγκες των πληγεισών περιοχών.

Οι κύριοι υποστηρικτικοί οργανισμοί του ΜΠΠ είναι:

1. Κέντρο Παρακολούθησης και Πληροφόρησης(MIC)

Το ΚΠΠ είναι η επιχειρησιακή καρδιά του Μηχανισμού, μια ενεργή μονάδα που προσφέρει εικοσιτετράωρη απόκριση, προκειμένου να διευκολύνει την κινητικότητα των δυνάμεων πολιτικής προστασίας από τις χώρες της ΕΕ, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Το κέντρο παρέχει στις χώρες πρόσβαση σε μια πλατφόρμα κοινοτικής πολιτικής προστασίας, το Κοινό Σύστημα Επείγουσας Επικοινωνίας και Πληροφόρησης (CECIS), για επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στο Mic και τα Εθνικά Σημεία Επαφής των Κρατών Μελών.

2. Κοινό Σύστημα Επείγουσας Επικοινωνίας και Πληροφόρησης (CECIS)

Το CECIS είναι ένα τεχνολογικό πληροφοριακό σύστημα που διευθύνεται απευθείας από το MIC στις Βρυξέλλες, με σκοπό τον άμεσο και αποτελεσματικό διάλογο ανάμεσα στα εικοσιτετράωρης βάσης επιχειρησιακά κέντρα των Κρατών Μελών.

Τα αιτήματα από τη προσβληθείσα χώρα συνδυάζονται από το σύστημα με τις προσφορές βοήθειας από χώρες που αποφασίζουν να παρέμβουν.

Το CECIS παρέχει σε όλα τα Κράτη Μέλη πληροφορίες και ενημέρωση για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης, έως ότου αυτή αντιμετωπιστεί.

Ο ΜΠΠ αρχικά ανήκε στην Μονάδα Πολιτικής Προστασίας Περιβάλλοντος αλλά, μετά τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, ο συντονιστικός του ρόλος πέρασε στο Τμήμα Ανθρωπιστικής Βοήθειας της ΕΕ (ECHO).

Μετά από δέκα χρόνια εφαρμογής, αυξανόμενων δραστηριοποιήσεων και συνεχών επιτυχιών στην αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών εντός και εκτός ΕΕ, προέκυψε η ανάγκη για καλύτερη συνεργασία και υψηλότερο επίπεδο προστασίας σε τοπικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Η Απόφαση για ένα νέο Μηχανισμό για την περίοδο 21014-2020 ελήφθη τον Δεκέμβριο του 2013 και, από την 1^η Ιανουαρίου 2014, τέθηκε σε ισχύ ένας νέος, βελτιωμένος Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης. Το άρθρο 196 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί την πρωταρχική νομική βάση για τον Μηχανισμό Ένωσης.

Ο Μηχανισμός περιλαμβάνει επί του παρόντος και τα 28 Κράτη Μέλη, καθώς και την Ισλανδία, το Μαυροβούνιο, τη Νορβηγία και την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (η τελευταία βρίσκεται στη διαδικασία ανανέωσης της ιδιότητάς της ως μέλους). Η Τουρκία και η Σερβία υπέγραψαν πρόσφατα τις συμφωνίες για ένταξη στο Μηχανισμό.

Όσον αφορά στο **Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας**, ιδρύθηκε με την 2007/162/ΕΚ Απόφαση του Συμβουλίου και μέσω αυτού δόθηκε οικονομική βοήθεια για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας απόκρισης σε μείζονες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης καθώς και για την ενίσχυση μέτρων πρόληψης και ετοιμότητας για όλες τις περιπτώσεις έκτακτων αναγκών.

Για την εφαρμογή του Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας για την περίοδο 2007-2013, δεσμεύτηκε το συνολικό ποσό των 189.800.000

ευρώ.

Ενώ η πλειονότητα των δράσεων του Μηχανισμού χρηματοδοτήθηκε μέσω του Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας, κάποιες δράσεις χρηματοδοτήθηκαν μέσω συμπληρωματικών κεφαλαίων που χορηγήθηκαν από το Ευρωκοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως επίσης και από άλλα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας συνέβαλαν επίσης μέσω:

- της συμμετοχής τους στην συγχρηματοδότηση που απαιτήθηκε από το Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας.
- της συμμετοχής προσωπικού πολιτικής προστασίας στις δράσεις του Μηχανισμού και
- της παροχής πόρων σε είδος (π.χ. κεφάλαια πολιτικής προστασίας και εξοπλισμός)

Ο προϋπολογισμός για την εφαρμογή του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης για το 2014-2020 είναι 368.400.000 ευρώ, από τα οποία τα 22.700.000 θα δοθούν για δράσεις πρόληψης, προετοιμασίας και αντιμετώπισης στο εσωτερικό της ΕΕ και τα 144.600.000 για δράσεις εκτός ΕΕ. Τα ποσά αυτά συμπληρώνονται με συνεισφορές από χώρες εκτός ΕΕ, οι οποίες συμμετέχουν στον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2 Ο νέος Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας (Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης, UCPM)

Η αυξητική τάση φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών κατά την τελευταία δεκαετία, έχει αποδείξει ότι οι συνεκτικές, αποτελεσματικές και αποδοτικές πολιτικές για τη διαχείριση των καταστροφών είναι αναγκαίες περισσότερο από ποτέ.

Η νομοθεσία Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ αναθεωρήθηκε στο τέλος του 2013, για να ανταποκριθεί καλύτερα στις φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές με ένα γρήγορο, προσχεδιασμένο και αποτελεσματικό τρόπο, αυξάνοντας έτσι το επίπεδο ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ και των θυμάτων καταστροφών σε όλο τον κόσμο.

Η αναθεωρημένη νομοθεσία Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ (Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης – 1313/2013/ΕΚ και Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής αριθμ. 2014/762/ΕΚ) βασίζεται σε ένα εδραιωμένο σύστημα που έχει αποδειχθεί ότι λειτουργεί σωστά. Η πρωταρχική ευθύνη για τη διαχείριση καταστροφών παραμένει στα Κράτη Μέλη.

Ο νέος Μηχανισμός δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην πρόληψη καταστροφών, στη διαχείριση κινδύνων και στην ετοιμότητα για περίπτωση καταστροφής και περιλαμβάνει την οργάνωση εκπαιδεύσεων, ασκήσεων προσομείωσης, ανταλλαγής εμπειρογνομώνων αλλά και την ανάπτυξη νέων

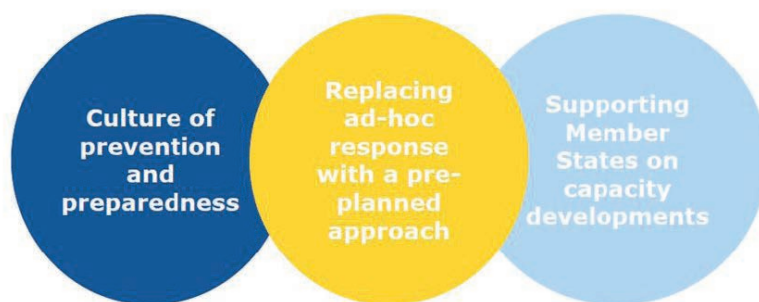
στοιχείων, όπως η εθελοντική δεξαμενή ικανοτήτων αντιμετώπισης, για τις οποίες δεσμεύονται εκ των προτέρων τα Κράτη Μέλη.

Η αναθεωρημένη νομοθεσία περιλαμβάνει νέες δράσεις που αναλαμβάνονται σε σχέση με την μείωση της επικινδυνότητας των καταστροφών και την δημιουργία μιας αντίληψης πρόληψης. Προωθεί την καλύτερη προετοιμασία και σχεδιασμό, τη στενότερη συνεργασία στο θέμα της πρόληψης καταστροφών και την πιο συντονισμένη και ταχεία απόκριση.

Για τους λόγους αυτούς, η νομοθετική βάση περιλαμβάνει μέτρα τα οποία θα βοηθήσουν στην καλύτερη προετοιμασία για κάθε επικείμενη καταστροφή και θα εξασφαλίσουν τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των συμμετεχόντων Κρατών.

Τα κύρια σημεία εστίασης της Απόφασης 1313/2013/ΕΚ σχετίζονται με:

- την ανάπτυξη της αντίληψης πρόληψης και προετοιμασίας
- την αντικατάσταση της εκ των υστέρων απόκρισης με μια εκ των προτέρων προσέγγιση
- την υποστήριξη της ανάπτυξης των ικανοτήτων των κρατών Μελών

Εικόνα 1.2.1. Σημεία εστίασης της Απόφασης 1313/2013 / ΕΚ
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Σε αυτό το πλαίσιο, τα Κράτη Μέλη συμφώνησαν να ανταλλάσσουν σε τακτική βάση βασικά σημεία των αξιολογήσεων κινδύνων και των καλών πρακτικών που εφαρμόζουν, όπως επίσης και να αλληλοβοηθούνται για τον εντοπισμό των κενών για τη βελτίωση του σχεδιασμού διαχείρισης κινδύνων, με σκοπό την μείωση του κινδύνου καταστροφών και την περαιτέρω ενδυνάμωση της κοινής συνεργασίας για την θωράκιση απέναντι στις καταστροφές. Η καλύτερη κατανόηση του κινδύνου αποτελεί την βάση για μια πιο αποτελεσματική διαχείριση της καταστροφής, γι' αυτό τα Κράτη Μέλη υποστηρίζουν μια συνεκτική και αποτελεσματική προσέγγιση που περιλαμβάνει και την ανταλλαγή μη ευαίσθητων πληροφοριών (πληροφορίες, η αποκάλυψη των οποίων θα ήταν αντίθετη στα βασικά συμφέροντα ασφάλειας των Κρατών Μελών) καθώς και την ανταλλαγή καλών πρακτικών. Επιπλέον, οι χώρες:

- προχωρούν σε αξιολογήσεις κινδύνων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο και υποβάλλουν τις περιλήψεις στην Επιτροπή μέχρι την 22^α Δεκεμβρίου 2015 και κάθε τρία χρόνια
- αναπτύσσουν και βελτιώνουν το σχεδιασμό τους για τη διαχείριση κινδύνων καταστροφής σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο
- θέτουν στη διάθεση της εκτίμησης της Επιτροπής τις ικανότητές τους για διαχείριση κινδύνων σε εθνικό ή υπο-εθνικό επίπεδο κάθε τρία έτη μετά την ανάπτυξη των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών και κάθε φορά που υπάρχουν σημαντικές αλλαγές. Επίσης συμμετέχουν, σε εθελοντική βάση, στη λεγόμενη «αξιολόγηση από ομοτίμους», σχετικά με το θέμα της αξιολόγησης της ικανότητας διαχείρισης κινδύνων.

Η μεταρρύθμιση, αφενός υπογραμμίζει την σπουδαιότητα της πρόληψης, της προετοιμασίας και της απόκρισης σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές – άρθρο 196 της **Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (TFEU)** – αφετέρου εστιάζει στην εμπλοκή των περιφερειακών αρχών και του συνόλου της Εθνικής Υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας, προκειμένου να εξασφαλίσουν την επέμβαση και την παροχή βοήθειας σε περίπτωση ανάγκης.

Ο νέος Μηχανισμός χαρακτηρίζεται από ένα διευρυμένο επιχειρησιακό προφίλ: η εμπλοκή των περιφερειών συναρτάται με την ανάγκη για διαλειτουργικότητα και ετοιμότητα των εμπλεκόμενων, καθώς και με την ανάγκη για πολιτική προστασία σε όλους τους τομείς, όπως στην περίπτωση της συνεργασίας στον τομέα της θαλάσσιας μόλυνσης.

Αυτή η υποχρέωση υλοποιείται με πλήρη σεβασμό στην ρήτρα αλληλεγγύης που προβλέπεται από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, σύμφωνα με την οποία «*Η Ένωση και τα Κράτη Μέλη δρουν από κοινού και με πνεύμα αλληλεγγύης σε περίπτωση που ένα Κράτος Μέλος αποτελέσει στόχο τρομοκρατικής επίθεσης ή είναι θύμα μιας φυσικής ή ανθρωπογενούς καταστροφής*».

Σε ό,τι αφορά στην πολιτική προστασία, θα υπάρξουν περισσότερα εκπαι-

δευτικά προγράμματα για το προσωπικό, εκτός των συνόρων της χώρας καταγωγής τους, περισσότερες ασκήσεις απόκρισης σε πεδία όπως αυτά της έρευνας και διάσωσης, κινητών νοσοκομείων, περισσότερες ανταλλαγές μεταξύ εμπειρογνομώνων και στενότερη συνεργασία με γειτονικές χώρες.

Ένα νέο Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (EERC) εγκαινιάστηκε το Μάιο του 2013. Ενισχύει και μετατρέπει το Κέντρο Παρακολούθησης και Πληροφόρησης (MIC) σε Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (EERC), εξασφαλίζοντας εικοσιτετράωρη επιχειρησιακή ικανότητα και εξυπηρέτηση των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διευκόλυνση του συντονισμού των επεμβάσεων παροχής βοήθειας πολιτικής προστασίας. Παρακολουθεί επίσης την κατάσταση σχετικά με τους κινδύνους και τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε όλο τον κόσμο και παρέχει πληροφορίες και ένα κόμβο συντονισμού κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Πρόκειται να συσταθεί μια εθελοντική δεξαμενή ικανοτήτων αντιμετώπισης και εμπειρογνομώνων σε ετοιμότητα των Κρατών Μελών, με μερική χρηματοδότηση από την ΕΕ, με σκοπό τον αποτελεσματικότερο σχεδιασμό, την άμεση ανάπτυξη και τις συντονισμένες παρεμβάσεις.

Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης για πρώτη φορά μια κοινή προσπάθεια των Κρατών Μελών για κάλυψη των κενών στην αξιολόγηση και την διαχείριση της ικανότητας αντιμετώπισης, με χρηματοδότηση από την ΕΕ, η οποία φτάνει μέχρι το 20% της αναγκαίας επένδυσης.

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης καλύπτει επίσης:

- παροχές που σχετίζονται με τον σχεδιασμό της αξιολόγησης και της διαχείρισης κινδύνων
- αυξημένη προβλεψιμότητα της βοήθειας και καλύτερη ταυτοποίηση και αντιμετώπιση πιθανώς σημαντικών κενών στην ικανότητα απόκρισης
- πιο οικονομική και καλύτερα συντονισμένη μεταφορά της βοήθειας στις πληγείσες περιοχές
- συγχρηματοδότηση ρυθμιστικών ικανοτήτων για αντιμετώπιση προσωρινών ελλείψεων

Οι **τύποι καταστροφών** που καλύπτει ο Μηχανισμός της ΕΕ είναι:

Φυσικές καταστροφές – Πλημμύρες, σεισμοί, δασικές πυρκαγιές, κυκλώνες, τυφώνες

Ανθρωπογενείς καταστροφές – Περιβαλλοντικές καταστροφές (πετρελαιοκηλίδες, όπως το ατύχημα στο Deepwater Horizon), σύνθετες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (Τζόρτζια 2008, Συρία, Ουκρανία 2014).

Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που σχετίζονται με την υγεία - Ουκρανία H1N1/ κρίση Ebola το 2014, κρίση H1N1 (ιατρική υποστήριξη σε Βουλγαρία, Ουκρανία).

Βοήθεια σε προξενική υποστήριξη – Τρομοκρατικές επιθέσεις (ιατρική εκ-

κένωση στο Μουμπάι, Ινδία) – απομάκρυνση των ευρωπαϊών πολιτών από την Λιβύη και υπηκόων τρίτων χωρών από την Τυνησία /Αίγυπτο. Υεμένη.

Ο προϋπολογισμός για την λειτουργία του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης για το 2014-2020 είναι 368.400.00 ευρώ, από τα οποία τα 223.700.000 θα χρησιμοποιηθούν για πρόληψη, προετοιμασία και δράσης απόκρισης στο εσωτερικό της ΕΕ και τα 144.600.000 για δράσεις εκτός ΕΕ.

Η νέα νομοθεσία ενισχύει την δυνατότητα επέμβασης του Μηχανισμού σε τρεις φάσεις του κύκλου διαχείρισης καταστροφών:

ΠΡΟΛΗΨΗ

Η πρόληψη συνίσταται στην υποστήριξη των Κρατών Μελών για την αποτροπή των κινδύνων ή την μείωση της βλάβης στον πληθυσμό, το περιβάλλον ή την περιουσία που προκαλούνται από μια έκτακτη ανάγκη. Ο νέος Μηχανισμός σκοπεύει στην βελτίωση των γνωστικών μεθοδολογιών και της πρόσβασης στα δεδομένα. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πραγματοποιούνται και θα επικαιροποιούνται οι οδηγίες για αξιολόγηση του κινδύνου, τα σχέδια διαχείρισης του κινδύνου, οι αξιολογήσεις από ομοτίμους. Επιπλέον, μία από τις σπουδαιότερες προτεραιότητες αποτελεί η ένταξη της Μείωσης Επικινδυνότητας Καταστροφών (DRR) στις πολιτικές των επιμέρους τομέων.

Σε σχέση με την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, ο Μηχανισμός επίσης

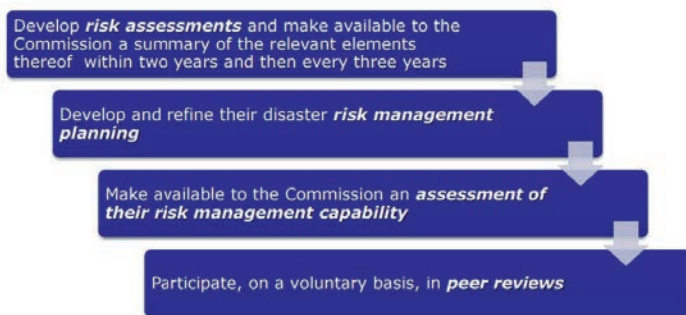
- προωθεί τις εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνου και την χαρτογράφηση, μέσω της κοινής χρήσης καλών πρακτικών από τα Κράτη Μέλη
- θεσπίζει και επικαιροποιεί μια διατομεακή επισκόπηση και χαρτογράφηση των κινδύνων καταστροφής που αντιμετωπίζει η Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τον πιθανό τους αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή
- ενθαρρύνει την ανταλλαγή καλών πρακτικών με σκοπό την προετοιμασία της εθνικής πολιτικής προστασίας για την αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων της κλιματικής αλλαγής.

Σχετικά με την Πρόληψη, οι κύριες Δράσεις της Επιτροπής είναι

- η προώθηση των αξιολογήσεων κινδύνων και της χαρτογράφησης τους μέσω της κοινής χρήσης καλών πρακτικών
- η δημιουργία και επικαιροποίηση μιας διατομεακής επισκόπησης και χαρτογράφησης των κινδύνων καταστροφής που αντιμετωπίζει η Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη τον πιθανό τους αντίκτυπο στην κλιματική αλλαγή
- η ενθάρρυνση της ανταλλαγής καλών πρακτικών με σκοπό την προετοιμασία των συστημάτων εθνικής πολιτικής προστασίας.

Οι βασικές δράσεις των Κρατών Μελών περιγράφονται παρακάτω:

Εικόνα 1.2.2. Δράσεις των Κρατών Μελών
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

Η ετοιμότητα συνίσταται στην αύξηση των αρμοδιοτήτων για επεμβάσεις βοήθειας και απόκρισης πολιτικής προστασίας, εντός και εκτός ΕΕ. Σημαίνει επίσης την παροχή της δυνατότητας στα κράτη να εκπαιδεύσουν τις ομάδες πολιτικής προστασίας, αυξάνοντας την ικανότητα και την αποτελεσματικότητά τους στην αντιμετώπιση καταστροφών. Για τους λόγους αυτούς, ο Μηχανισμός οργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα, ασκήσεις προσομείωσης εκτάκτων αναγκών, ανταλλαγές προγραμμάτων εμπειρογνομόνων, σχέδια συνεργασίας. Η ετοιμότητα αφορά επίσης στην δημιουργία εργαλείων έγκαιρης προειδοποίησης, αξιολόγησης ικανοτήτων και πιστοποίησης.

Ο Μηχανισμός σχεδιάζει κομβικές αναβαθμίσεις, οι οποίες είναι σε εξέλιξη, όπως:

- την ανάπτυξη μονάδων απόκρισης πολιτικής προστασίας
- την καταγραφή των εμπειρογνομόνων και των ομάδων αποστολών της ΕΕ
- την ανάπτυξη εκπαιδευτικών ασκήσεων, ανταλλαγής εμπειρογνομόνων, με βάση και την προηγούμενη εμπειρία.
- την παροχή διευκολύνσεων μέσω της Υποστήριξης της Χώρας Υποδοχής (πώς να λάβουν βοήθεια) και τη χρήση γεωδιαστημικών πληροφοριών/ χαρτών που λαμβάνονται από δορυφορική τηλεπισκόπηση (υπηρεσία διαχείρισης έκτακτης ανάγκης «Κοπέρνικος»)

ΑΠΟΚΡΙΣΗ

Η απόκριση συνίσταται στην διευκόλυνση της συνεργασίας στις επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας σε περίπτωση μεγάλων καταστροφών, εντός και εκτός ΕΕ.

Η βοήθεια μπορεί να περιλαμβάνει ομάδες έρευνας και διάσωσης, ιατρικές ομάδες, καταυλισμούς, μονάδες καθαρισμού νερού και άλλους ειδικούς ή εξοπλισμό ανακούφισης που απαιτούνται, για την αντιμετώπιση όλων των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένου και του βιολογικού.

Τέλος, τα νέα διεθνή στοιχεία του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας

σχετίζονται με:

Εικόνα 1.2.3. Διεθνή στοιχεία του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Συμπληρωματικές δραστηριότητες του Μηχανισμού

Ο Μηχανισμός παρέχει δυνατότητες επικοινωνίας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και εργαλεία παρακολούθησης, μέσω ενός συστήματος διαδικτυακών εφαρμογών συναγερμού και ειδοποίησης, το οποίο δίνει την δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο ανάμεσα στα συμμετέχοντα κράτη και την ERCC.

Ο Μηχανισμός έχει αναπτύξει εργαλεία πρόβλεψης και διαχείρισης καταστροφών: ο σωστός σχεδιασμός, η παρακολούθηση και η έγκαιρη προειδοποίηση μπορούν να μετριάσουν τις ζημιές, αποτρέποντας κάποιες φορές τη μετατροπή τους σε ανθρωπιστική καταστροφή. Επομένως, ο Μηχανισμός διαθέτει συστήματα συναγερμού σε σχεδόν πραγματικό χρόνο με στόχο την βελτίωση της γρήγορης αναλυτικής του ικανότητας.

Το Ινστιτούτο για το Περιβάλλον και τη Βιωσιμότητα (IES) έχει συστήσει το Ευρωπαϊκό Σύστημα Προειδοποίησης για τις Πλημμύρες (EFAS) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφόρησης για τις Δασικές Πυρκαγιές (EFFIS). Το EFAS ειδοποιεί το Κέντρο Συντονισμού Απόκρισης σε Έκτακτη Ανάγκη (ERCC) για τα πιο σοβαρά περιστατικά πλημμυρών και το EFFIS παρέχει καθημερινά μετεωρολογικούς χάρτες κινδύνων πυρκαγιάς και προβλέψεις έως και έξι ημέρες πριν, χάρτες με τις καμμένες περιοχές και εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνων.

Το Παγκόσμιο Σύστημα Συναγερμού και Συντονισμού Καταστροφών (GDACS) που δημιουργήθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών και χρησιμοποιείται από κοινού από την ΕΕ και τα Ηνωμένα Έθνη, είναι ένα πλήρως αυτοματοποιημένο εικοσιτετράωρο σύστημα συναγερμού, το οποίο συλλέγει δεδομένα για διάφορα φυσικά φαινόμενα (σεισμούς, τσουνάμι, τροπικές καταιγίδες, πλημμύρες και ηφαίστεια).

Το Meteoalarm είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα προειδοποίησης που δη-

μιουργήθηκε από τις Ευρωπαϊκές μετεωρολογικές υπηρεσίες, η οποία εκδίδει προειδοποιητικές ανακοινώσεις για τον καιρό στην Ευρώπη.

Εικόνα 1.2.4. Παγκόσμιο Σύστημα Συναγερμού και Συντονισμού Καταστροφών (GDACS) (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Ο μηχανισμός βοηθά σε περιπτώσεις **έκτακτης ανάγκης θαλάσσιας ρύπανσης**, όπου συνεργάζεται στενά με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας (EMSA). Η κύρια πηγή της ρύπανσης από τα πλοία είναι οι τυχαίες διαρροές πετρελαίου και οι επιχειρήσεις καθαρισμού, οι οποίες δημιουργούν τεράστιες απαιτήσεις αντιμετώπισης από τις εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την απόκριση και τις επιχειρήσεις απορρύπανσης. Η Ευρώπη είναι η μεγαλύτερη αγορά εισαγωγής αργού πετρελαίου στον κόσμο, το οποίο μεταφέρεται από και προς την Ευρώπη κυρίως από τη θάλασσα. Αναπόφευκτα, ένα μέρος καταλήγει σε αυτήν, είτε από ατύχημα ή από λόγους που σχετίζονται με την ίδια τη λειτουργία του πλοίου.

Ο EMSA ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002, στον απόηχο της καταστροφής του Erika. Η EMSA αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο στην εξασφάλιση ενός ενιαίου και αποτελεσματικού επιπέδου ασφάλειας της ναυσιπλοΐας, ασφάλειας στη θάλασσα, πρόληψης και αντιμετώπισης της ρύπανσης που προκαλείται από πλοία, καθώς και στην αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης που προκαλείται από εγκαταστάσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου και την παροχή τεχνικής και επιστημονικής συνδρομής στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη.

Ο EMSA διαχειρίζεται ένα δίκτυο από πλοία που βρίσκονται σε ετοιμότητα για αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων σε όλες τις περιφερειακές θάλασσες της Ευρώπης. Αυτά είναι κανονικά εμπορικά πλοία που εκτελούν καθημερινά εργασίες αλλά, κατόπιν αιτήματος, παύουν τις κανονικές δραστηριότητές

τους και προωθούνται αμέσως στο μέρος που βρίσκεται η πετρελαιοκηλίδα. Ο Οργανισμός διαθέτει επίσης δορυφορικό σύστημα απεικόνισης για την ανίχνευση και την παρακολούθηση πετρελαιοκηλίδων, ειδικούς αντιμετώπισης της ρύπανσης που παρέχουν επιχειρησιακή και τεχνική βοήθεια, καθώς και υπηρεσία πληροφοριών για τις χημικές διαρροές στη θάλασσα.

Όταν η κρίση εμφανίζεται σε αναπτυσσόμενες χώρες, η βοήθεια πολιτικής προστασίας παρέχεται συνήθως ταυτόχρονα με την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ.

Συχνά, οι προσπάθειες καθαρισμού και αποκατάστασης πετρελαιοκηλίδων απαιτούν δαπάνες που υπερβαίνουν τις δυνατότητες μιας χώρας. Ως εκ τούτου, μεταξύ των παραθαλάσσιων μελών υπογράφηκαν μια σειρά από συμφωνίες περιφερειακής και διμερούς συνεργασίας. Η ΕΕ συμμετέχει σε αυτές τις συμφωνίες και συμβάσεις που καλύπτουν τις περιφερειακές θάλασσες γύρω από την Ευρώπη, όπως οι συμβάσεις του Ελσίνκι και της Βαρκελώνης, και οι συμφωνίες της Λισσαβώνας και της Βόννης.

Ο ΜΠΠ της ΕΕ παρεμβαίνει επίσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης θαλάσσιας ρύπανσης. Όταν το ERCC λαμβάνει ένα αίτημα για βοήθεια μετά από ένα τέτοιο περιστατικό, μπορεί να κινητοποιήσει τις δυνατότητες και τους ειδικούς των συμμετεχόντων κρατών και του EMSA και να διευκολύνει την ανάπτυξη αυτών των υποδομών και της ομάδας του Μηχανισμού της ΕΕ.

Οι μηχανισμοί ετοιμότητας και απόκρισης στον τομέα της θαλάσσιας ρύπανσης ενισχύθηκαν από το κοινοτικό πλαίσιο συνεργασίας, το οποίο ήταν ενεργό από το 2000 έως και το 2006.

Το Συντονιστικό Κέντρο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ERCC) παρακολουθεί συνεχώς τον κίνδυνο και τις επιπτώσεις δασικών πυρκαγιών σε όλη την Ευρώπη, χρησιμοποιώντας τις εθνικές υπηρεσίες παρακολούθησης και εργαλεία όπως το EFFIS (το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Δασικών Πυρκαγιών). Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, το ERCC διοργανώνει επίσης εβδομαδιαίες τηλεδιασκέψεις με τις χώρες με υψηλό κίνδυνο δασικών πυρκαγιών, των οποίων οι εθνικές ικανότητες θα μπορούσαν να αποδειχθούν ανίσχυρες.

Όταν η κλίμακα της φωτιάς υπερβαίνει την ικανότητα της χώρας να την κατασβέσει με δικά της μέσα, ο ΜΠΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να ενεργοποιηθεί για να συντονίσει την απόκριση των συμμετεχόντων κρατών. Οι χώρες της ΕΕ μπορούν να δείξουν αλληλεγγύη με την αποστολή βοήθειας όπως αεροσκαφών βομβαρδισμού νερού, ελικοπτέρων, πυροσβεστικού εξοπλισμού και προσωπικού.

Για να επιτευχθεί μια κοινή και συντονισμένη αντιμετώπιση, η συνδρομή και η ανταλλαγή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο γίνεται συχνά μέσω του ΜΠΠ της ΕΕ. Επιπλέον, ο ΜΠΠ της ΕΕ μπορεί να συγχρηματοδοτήσει τη μεταφορά βοήθειας στην πληγείσα περιοχή.

Τέλος,

- ο Μηχανισμός συνεργάζεται με την Διακυβερνητική Ωκεανογραφική Επιτροπή (IOC-UNESCO), για τη δημιουργία ενός συστήματος προειδοποίησης

για τσουνάμι στην περιοχή του Βόρειου Ατλαντικού και της Μεσογείου.

- μια συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Μεσογειακό Κέντρο Σεισμολογίας (EMSC) δίνει τη δυνατότητα για ταχύτερη και ακριβέστερη ανίχνευση σεισμών στην περιοχή της Μεσογείου με την προσθήκη αισθητήρων στην Τυνησία

- ο Μηχανισμός υποστηρίζει και συμπληρώνει τις προσπάθειες πρόληψης και ετοιμότητας των συμμετεχόντων κρατών, με έμφαση σε τομείς όπου μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πιο αποτελεσματική από τις επιμέρους εθνικές δράσεις. Αυτές περιλαμβάνουν τη βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας στις πληροφορίες σχετικά με καταστροφές, την ενθάρρυνση της έρευνας για την προώθηση της θωράκισης από καταστροφές, και την ενίσχυση των μέσων έγκαιρης προειδοποίησης.

Πριν από δέκα χρόνια, η έννοια της **θωράκισης** ήταν εντελώς απύσχα από τις ανακοινώσεις της Υπηρεσίας Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ECHO). Από τότε, η ECHO έχει σταδιακά εντάξει τη λέξη στα επίσημα έγγραφα της και φαίνεται τώρα να την εξετάζει ως μια από τις γενικές έννοιες που απαιτούνται για να συνοψίσει τη δράση της. Παρατηρώντας τον τρόπο με τον οποίο η ECHO την έχει εντάξει στις διάφορες δραστηριότητες της (δημοσιεύσεις, χρηματοδότηση, επίσημες εκδηλώσεις) καθώς και τις ερμηνείες που σχετίζονται με αυτή, διαφαίνεται ότι η χρήση της έννοιας της θωράκισης -και η συζήτηση που την ακολουθεί – φανερώνει τη βούληση του εν λόγω οργάνου να αποκτήσει καλύτερη αναγνώριση στον τομέα των δημόσιων πολιτικών, στις οποίες η νομιμοποίησή της παραμένει προς το παρόν αδύναμη.

Η ECHO ακολουθεί μια γενική τάση που ξεκίνησε από το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τη Μείωση των Καταστροφών και τις ΜΚΟ που ειδικεύονται στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας, οι οποίες προώθησαν για πρώτη φορά την έννοια της θωράκισης, προκειμένου να αποκτήσουν καλύτερη αναγνώριση της εργασίας τους και να υποστηρίξουν την αύξηση του ρόλου τους, ο οποίος θα συνδεόταν έκτοτε όχι μόνο με τις επεμβάσεις σε καταστάσεις κρίσης αλλά και με τις πολιτικές πρόληψης και της ανάπτυξης.

Ως εκ τούτου, η αξία της θωράκισης είναι ένα νέο παράδειγμα και δείχνει μια νέα στρατηγική που εντάσσεται όλο και περισσότερο στις διαδικασίες επεξεργασίας του Μηχανισμού.

1.3 Νομικό πλαίσιο του Μηχανισμού

Η Συνθήκη της Λισσαβώνας θεμελιώνει τη δέσμευση της ΕΕ να παρέχει βοήθεια, ανακούφιση και προστασία στα θύματα φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών ανά τον κόσμο (άρθρο 214), να υποστηρίζει και να συντονίζει τα συστήματα πολιτικής προστασίας των Κρατών Μελών της (άρθρο 196). Επιπλέον, δίνει εντολή στους ευρωπαϊκούς θεσμούς να καθορίσουν τα απαραίτητα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε τέτοιες περιπτώσεις.

Η νομική βάση του Νέου Μηχανισμού είναι η αριθ. 1313/2013/ΕΚ Απόφαση

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Περί Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης και η αριθ. 2014/762/ΕΚ Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής, όπου ορίζονται οι κανόνες για την εκτέλεση της αριθ. 1313/2013/ΕΚ Απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Περί Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης.

Υπάρχουν δύο βασικά νομοθετήματα που καλύπτουν την ευρωπαϊκή πολιτική προστασία, τα οποία είναι η αριθ. 2007/779/ΕΚ, Ευρατόμ Απόφαση του Συμβουλίου περί δημιουργίας Κοινοτικού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας (τροποποίηση) και η αριθ. 2007/162 / ΕΚ, Ευρατόμ Απόφαση του Συμβουλίου για τη θέσπιση Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας. Η ΕΕ διαθέτει ένα μέσο που επιτρέπει τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην πρόληψη, την προετοιμασία και την αποτελεσματική απόκριση, ιδιαίτερα των δράσεων που διεξάγονται στο πλαίσιο του υφιστάμενου μηχανισμού. Αυτό το χρηματοδοτικό μέσο κάλυψε την περίοδο 2007-13 και αντικατέστησε το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης υπέρ της πολιτικής προστασίας, που θεσπίστηκε με την αριθ. 1999/847/ΕΚ Απόφαση του Συμβουλίου.

Μετά την υιοθέτηση των δύο αυτών βασικών νομοθετικών πυλώνων για την πολιτική προστασία, εκδόθηκαν τρεις αποφάσεις από την Επιτροπή, καθεμία από τις οποίες αφορά σε συγκεκριμένους στόχους της γενικότερης αντίληψης των Αποφάσεων του Συμβουλίου. Μία από αυτές τις Αποφάσεις (2007/606/ΕΚ, Ευρατόμ), αφορά στην θέσπιση κανόνων υλοποίησης των μεταφορών. Οι άλλες δύο (2008/73/ ΕΚ, Ευρατόμ και 2010/481/ ΕΚ, Ευρατόμ), προβλέπουν την εφαρμογή της ιδέας των μονάδων.

Ο Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της Κοινότητας και το Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας καλύπτουν τρία από τα βασικά πεδία του κύκλου διαχείρισης καταστροφών – πρόληψη, προετοιμασία και απόκριση. Ο Μηχανισμός καλύπτει την απόκριση και κάποιες δράσεις προετοιμασίας, ενώ το Χρηματοδοτικό Μέσο ενεργοποιεί δράσεις και στα τρία πεδία. Τα δύο νομοθετικά κείμενα είναι επιπλέον συμπληρωματικά, καθώς το Χρηματοδοτικό Μέσο χρηματοδοτεί τον Μηχανισμό.

Άμεσοι πρόδρομοι του σημερινού νομοθετικού πλαισίου υπήρξαν δύο νομοθετικά κείμενα. Με το πρώτο, το οποίο ανάγεται στο 1999, ιδρύθηκε το Πρόγραμμα Κοινοτικής Δράσης στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Μετά το πρώτο διετές Πρόγραμμα Κοινοτικής Δράσης (1998-1999), ακολούθησε το πενταετές Πρόγραμμα Δράσης (2000-2004), το οποίο παρατάθηκε μέχρι το 2006, με την Απόφαση του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2004.

Το δεύτερο σημαντικό νομοθετικό κείμενο ήταν η Απόφαση του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2001, με την οποία ιδρύθηκε ο Μηχανισμός. Με επόμενη Απόφαση της Επιτροπής της 29^{ης} Δεκεμβρίου 2003, θεσπίστηκαν οι κανόνες για την ενεργοποίησή του, καθορίζοντας τα καθήκοντα και τις λειτουργίες των εργαλείων που θα χρησιμοποιούνταν από τον Μηχανισμό.

Ωστόσο, το τσουνάμι που έπληξε τη Νότια Ασία τον Δεκέμβριο του 2004 κατέδειξε την ανάγκη ριζικής αναμόρφωσης του συστήματος ως συνόλου. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάλεσαν την Επιτροπή να ξε-

τάσει σημεία βελτίωσης του Μηχανισμού. Η επιτροπή κατέληξε σε μια σειρά από Ανακοινώσεις που σκόπευαν στην ανάπτυξη μια πιο στιβαρής ικανότητας Ευρωπαϊκής Προστασίας, η οποία θα έδινε τη δυνατότητα στην Ένωση να αντιδρά στο μέλλον γρηγορότερα και πιο αποτελεσματικά σε κάθε είδος καταστροφής. Το αποτέλεσμα ήταν η τροποποίηση, από την Επιτροπή, της Απόφασης του Συμβουλίου (2001/792/EK), τον Ιανουάριο του 2006, με σκοπό την αναδιαμόρφωση του Μηχανισμού. Η αριθ. 2007/779/EK, Ευρατόμ Απόφαση του Συμβουλίου βασίστηκε κυρίως σε αυτή την Ανακοίνωση.

Η Επιτροπή υιοθέτησε επίσης, στις 20 Απριλίου 2005, την Πρόταση για ένα Κανονισμό του Συμβουλίου, με τον οποίο θεσπιζόταν ένα Μέσο Άμεσης Απόκρισης και Προετοιμασίας για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης,. Η πρόταση αυτή παρείχε το μελλοντικό πλαίσιο για την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων πολιτικής προστασίας. Η επιτροπή εισηγήθηκε μείζονα αύξηση της μελλοντικής χρηματοδότησης των δράσεων της ευρωπαϊκής πολιτικής προστασίας, με ετήσια κονδύλια που κυμαίνονταν από 16.000.000 ευρώ, το 2007, έως 30.000.000 ευρώ, το 2013. Με αυτή την ενέργεια, η Επιτροπή αναγνώρισε την σπουδαιότητα της άμεσης βοήθειας πολιτικής προστασίας ως απτή έκφραση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης σε περίπτωση έκτακτων αναγκών. Το Χρηματοδοτικό Μέσο Πολιτικής Προστασίας μετονομάστηκε και η νομοθετική ρύθμιση έγινε αποδεκτή την 5^η Μαρτίου 2007.

Τα αρχικά θεμέλια της συνεργασίας στην πολιτική προστασία σε επίπεδο Κοινότητας τέθηκαν τον Μάιο του 1985, στην υπουργική συνάντηση του Μαΐου, στη Ρώμη. Τα επόμενα εννέα χρόνια υιοθετήθηκαν έξι ψηφίσματα. Τα αποτελέσματα αυτών των ψηφισμάτων ήταν ένας αριθμός από επιχειρησιακά εργαλεία που αφορούσαν στην προετοιμασία και την απόκριση. Διοργανώθηκαν δραστηριότητες στη βάση της αρχής της επικουρικότητας, η οποία θεσπίστηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Σημαντικό θεωρείται το Ψήφισμα της 8^{ης} Ιουλίου 1991, για την βελτίωση της αμοιβαίας βοήθειας μεταξύ των Κρατών Μελών σε περίπτωση τεχνολογικών καταστροφών.

Η Ανακοίνωση της Επιτροπής της 11^{ης} Ιουνίου 2002 διέγινωσε πρόοδο στον τομέα της ετοιμότητας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και προχώρησε, μεταξύ άλλων, στη σύσταση ενός μηχανισμού αμοιβαίας διαβούλευσης για την αντιμετώπιση κάθε κρίσης σχετικής με βιοτρομοκρατία. Επιπλέον, συστήθηκε μια κοινή ομάδα εργασίας, αποτελούμενης από την Επιτροπή και τις φαρμακοβιομηχανίες, η οποία προχώρησε σε μια απογραφή της διαθεσιμότητας και των ικανοτήτων παραγωγής, αποθήκευσης και διανομής ορών, εμβολίων και αντιβιοτικών που είναι πιθανό να χρησιμοποιηθούν σε μια ενδεχόμενη βιολογική επίθεση.

Άλλα σημαντικά νομοθετήματα είναι:

- το ψήφισμα του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2003, για την ενδυνάμωση της συνεργασίας της Κοινότητας στον τομέα της έρευνας πολιτικής προστασίας. (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ C 8 της 13^{ης} Ιανουαρίου 2004).

Το Συμβούλιο ενθαρρύνει την ανάπτυξη προγραμμάτων έρευνας για την μείωση των φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων και τον μετριασμό των επιπτώσεών τους. Ενθαρρύνει επίσης τα ινστιτούτα έρευνας και άλλους σχετικούς οργανισμούς να διατυπώσουν κοινούς στόχους για την πρόληψη και την αντίδραση σε φυσικούς ή τεχνολογικούς κινδύνους.

•Το ψήφισμα του Συμβουλίου της 19^{ης} Δεκεμβρίου 2002 σχετικά με την εξειδικευμένη βοήθεια πολιτικής προστασίας σε παραμεθόριες και απομονωμένες περιοχές, σε νησιωτικές περιοχές, σε περιοχές που δεν είναι εύκολα προσβάσιμες και σε αραιοκατοικημένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ C 24 της 31^{ης} Ιανουαρίου 2003).

Το Συμβούλιο θεωρεί ότι, για τις παραμεθόριες, απομονωμένες, απομακρυσμένες νησιωτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές, πρέπει να υπάρξουν ευεργετικά προνόμια που σχετίζονται με την ιδιαιτερότητά τους. Ειδικότερα, ενθαρρύνει κοινά προγράμματα μεταξύ περιοχών με παρόμοια χαρακτηριστικά, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον σχεδιασμό αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, με τη δημιουργία εξειδικευμένων ομάδων επέμβασης και την ανάπτυξη αποτελεσματικών, αξιόπιστων και προσαρμοσμένων συστημάτων επικοινωνίας.

•Το ψήφισμα του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιανουαρίου 2002, για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης στην πολιτική προστασία (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ C 43 της 16ης Φεβρουαρίου 2002).

Το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει πρωτοβουλίες που στηρίζουν την δημιουργία ενός δικτύου σχολών και κέντρων εκπαίδευσης, τα οποία ενεργοποιούνται στον τομέα της πολιτικής προστασίας, να τα στηρίξει οικονομικά και να εμπλέξει τις υποψήφιες χώρες σε αυτά. Η επιτροπή καλείται επίσης να εξετάσει την πιθανότητα δημιουργίας ενός κολεγίου ευρωπαϊκής πολιτικής προστασίας, για να συνεχιστεί αυτή η συνεργασία.

Υπάρχουν φυσικά και άλλα νομικά κείμενα, τα οποία δεν αποτελούν ακόμα νομοθεσία, και τα οποία περιλαμβάνουν προτάσεις ή παρατηρήσεις σχετικές με την πολιτική προστασία. Μεταξύ άλλων, είναι η Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ενίσχυση της Ικανότητας της Ένωσης για Απόκριση σε Καταστροφές, η Ανακοίνωση για την ενίσχυση του Συστήματος Έγκαιρης Ειδοποίησης στην Ευρώπη και, μέχρι το τέλος του 2008, ένα κείμενο που θα περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη πρωτοβουλία πρόληψης.

Τέλος, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Πολιτική Προστασία συνδέεται φυσικά με πολλές άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες. Η σύνδεση με την κλιματική αλλαγή είναι αναπόφευκτη, ενώ τα χημικά ατυχήματα και τα περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης έχουν ενεργοποιήσει έντονα τον Μηχανισμό. Οι πρωτοβουλίες της Ένωσης για τα δάση, το έδαφος, το νερό και τις τηλεπικοινωνίες συνδέονται επίσης με την πολιτική προστασία. Ο κατάλογος δεν είναι εξαντλητικός.

1.4. Ενεργοποιήσεις του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας

Οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο μπορεί να ζητήσει βοήθεια από τον Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ.

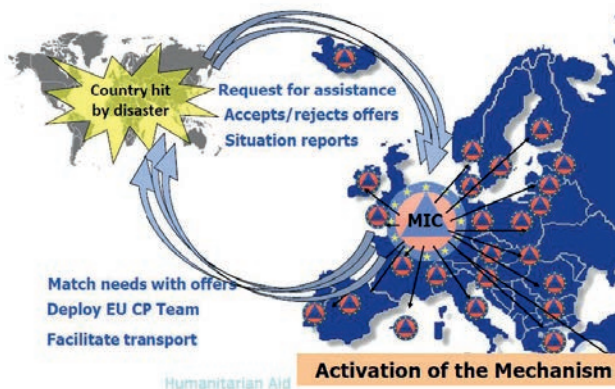
Εντός ΕΕ:

Στην περίπτωση που ένα συμμετέχον κράτος αδυνατεί να χειριστεί μια μεγάλη εθνική κατάσταση έκτακτης ανάγκης, μπορεί να ζητήσει βοήθεια από τις άλλες συμμετέχουσες χώρες μέσω του ERCC, το οποίο δέχεται το αίτημα και ενημερώνει όλες τις εμπλεκόμενες χώρες. Το ERCC είναι υπεύθυνο για την επικοινωνία του αιτήματος, επιτρέποντας τον άμεσο διάλογο μεταξύ των, εικοσιτετράωρης βάσης, επιχειρησιακών κέντρων σε διάφορες χώρες. Τα αιτήματα από τις πληγείσες χώρες αντιστοιχούνται από το σύστημα με τις προσφορές βοήθειας από χώρες που αποφασίζουν να επέμβουν. Το ERCC παρέχει σε όλες τις χώρες πληροφορίες και επικαιροποίηση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, έως ότου αυτή επιλυθεί. Το είδος της επέμβασης διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το συμβάν. Το ERCC διευκολύνει την αποστολή των ομάδων αξιολόγησης και/ή συντονισμού, των εμπειρογνομόνων, των μονάδων πολιτικής προστασίας και εξασφαλίζει την συγχρηματοδότηση της μεταφοράς βοήθειας που παρέχεται από τα συμμετέχοντα κράτη, ωστόσο η ευθύνη της διαχείρισης της βοήθειας ανήκει στα κράτη που ζητούν την επέμβαση.

Εκτός ΕΕ:

Ο Μηχανισμός μπορεί να ενεργοποιηθεί από μια πληγείσα χώρα, μετά από αίτημα για βοήθεια που υποβάλλεται στο ERCC. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο Ύπατος Εκπρόσωπος εξωτερικών υποθέσεων και εξωτερικής πολιτικής μαζί με την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συντονίζει την πολιτική αντίδραση, σε συνεργασία με την Επιτροπή. Αυτό εξασφαλίζει τη συνεργασία με την πληγείσα χώρα, διευκολύνει την γρήγορη παροχή βοήθειας από την κοινότητα, ιδιαίτερα κατά τις πρώτες ώρες της έκτακτης ανάγκης.

Αν εμπλέκονται τα Ηνωμένα Έθνη, αναλαμβάνουν το συντονισμό των επιχειρήσεων. Οι ενέργειες πραγματοποιούνται από το Τμήμα Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής – ECHO σε στενή συνεργασία με το Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (OCHA).

Εικόνα 1.4.1. Ενεργοποίηση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

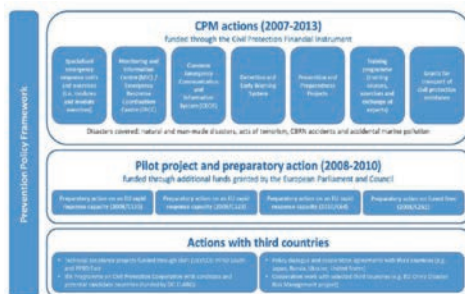
Στο διάστημα 2001- Μαρτίου 2015, ο ΜΠΠ της ΕΕ έχει παρακολουθήσει πάνω από 300 περιπτώσεις καταστροφής και έχει λάβει πάνω από 200 αιτήματα βοήθειας σε περιπτώσεις καταστροφών σε Κράτη Μέλη και σε όλο τον κόσμο.

Μερικά δεδομένα που αφορούν στις συνολικές εκτιμώμενες επιπτώσεις των καταστροφών στην Ευρώπη (2002-2011) μπορούν να δώσουν μια γενική εικόνα για την διανομή της βοήθειας πολιτικής προστασίας.

116 δις ευρώ ζημιές

7,3 εκατομμύρια άνθρωποι επλήγησαν

146 χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν

Εικόνα 1.4.2. Πλαίσιο Πολιτικής Πρόληψης

(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Μέσω του Κέντρου Παρακολούθησης και Πληροφόρησης / Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (MIC/ERCC), ο Μηχανισμός ενεργοποιήθηκε 223 φορές και επέβλεψε 72 αποστολές, χρησιμοποιώντας 246 εμπειρογνώμονες και 64 αξιωματικούς συνδέσμους. Καθώς ο στόχος των MIC/ERCC ήταν να διευκολύνουν τις προσπάθειες άμεσης απόκρισης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, παρείχαν στα κράτη μέλη μια ανοιχτή, ενιαία βάση δεδομένων για πληροφορίες πολιτικής προστασίας και συντόνισαν την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών ομάδων πολιτικής προστασίας στις πληγείσες περιοχές.

Το **Κοινό Σύστημα Επείγουσας Επικοινωνίας και Πληροφόρησης (CECIS)** επέτρεψε την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των MIC / ERCC και των σημείων επαφής των συμμετεχόντων κρατών μέσω α. της αποστολής και λήψης ειδοποιήσεων και λεπτομερειών για την απαιτούμενη βοήθεια β. της γνωστοποίησης των διαθέσιμων δυνάμεων βοήθειας και γ. της παρακολούθησης της εξέλιξης των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Εκατόν πενήντα μονάδες και δέκα Ομάδες Υποστήριξης Τεχνικής Βοήθειας (TAST) καταχωρήθηκαν στο CECIS.

Αναπτύχθηκαν δεκατρία **συστήματα ανίχνευσης και έγκαιρης προειδοποίησης**, με στόχο τη μείωση των επιπτώσεων των καταστροφών, εξασφαλίζον-

τας την έγκαιρη και αποτελεσματική παροχή πληροφοριών έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιηθούν ταχείες ενέργειες.

Η **Μεταφορά βοήθειας** αναπτύχθηκε ως απάντηση στην ελλειμματική ικανότητα μεταφορών για την αντιμετώπιση της υλικοτεχνικής και οικονομικής επιβάρυνσης που συνδέεται με τη μεταφορά της βοήθειας πολιτικής προστασίας από τα συμμετέχοντα κράτη σε μια χώρα που πλήττεται από μια καταστροφή. Το Χρηματοδοτικό Μέσο συγχρηματοδότησε 134 επιχειρήσεις μεταφορές (122 συγχρηματοδοτήθηκαν από χορηγίες, 9 συγχρηματοδοτήθηκαν από τον εργολάβο της Επιτροπής και 3 με συνδυασμένη συγχρηματοδότηση).

Μερικά παραδείγματα ενεργοποιήσεων του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας μπορούν να δώσουν μια ιδέα του βαθμού απόκρισης σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές.

Παραδείγματα από το 2011 περιλαμβάνουν τη βοήθεια στον απόηχο του καταστροφικού σεισμού και του τσουνάμι που έπληξε την Ιαπωνία, τη βοήθεια στην προσπάθεια απομάκρυνσης των ευρωπαϊών πολιτών και των υπηκόων τρίτων χωρών από τη Λιβύη και τη διευκόλυνση της παροχής της βοήθειας έκτακτης ανάγκης στην Τουρκία, μετά τον σεισμό του Οκτωβρίου.

Το 2012 ο Μηχανισμός ενεργοποιήθηκε για την ταχεία παροχή βοήθειας για την καταπολέμηση των καταστροφικών δασικών πυρκαγιών στην Ελλάδα, την Πορτογαλία, το Μαυροβούνιο, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Αλβανία.

Παραδείγματα από το 2013 περιλαμβάνουν την απόκριση στον τυφώνα Haiyan που έπληξε τις Φιλιππίνες το Νοέμβριο του 2013. Ο Μηχανισμός παρέιχε επίσης υποστήριξη στους Σύριους πρόσφυγες στην Ιορδανία (το 2012 και το 2013), μέσω της παροχής υλικής βοήθειας από τα συμμετέχοντα κράτη, όπως ασθενοφόρα, θερμαντικά σώματα για τις σκηνές, μάλλινες κουβέρτες, πακέτα υγιεινής, σύνεργα κουζίνας, κ.λπ.

Το 2014, ο Μηχανισμός ενεργοποιήθηκε, μετά από αιτήματα για βοήθεια, σε 19 περιπτώσεις σε όλο τον κόσμο. Τον Μάιο του 2014, κινητοποιήθηκε μετά από αίτημα για βοήθεια από τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και τη Σερβία, μετά τις καταστροφικές πλημμύρες στην περιοχή. Αυτή ήταν η μεγαλύτερη επιχείρηση απόκρισης της ΕΕ, με 23 συμμετέχουσες χώρες, οι οποίες προσέφεραν ομάδες και εξοπλισμό. Ο Μηχανισμός κλήθηκε σε δράση τον Ιούλιο του 2014 από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας, για να συμβάλει στον περιορισμό της επιδημίας του ιού Έμπολα (EVD). Αυτό επέτρεψε την ταχεία, συντονισμένη παροχή προμηθειών έκτακτης ανάγκης και εμπειρογνομώνων, οι οποίοι διατέθηκαν από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη μέσω του ERCC, το οποίο διαχειρίζεται επίσης το σύστημα της ιατρικής εκκένωσης για τους διεθνείς επαγγελματίες υγείας που εργάζονται στις πληγείσες χώρες. Συνολικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση, μαζί με τα κράτη μέλη της, διέθεσε σχεδόν 1,3 δις ευρώ ως οικονομική συνδρομή για ανθρωπιστική βοήθεια, τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή βοήθεια και επένδυση στην έρευνα για εμβόλια και μέσα εκκένωσης για τους εργαζόμενους στη διεθνή ανθρωπιστική βοήθεια.

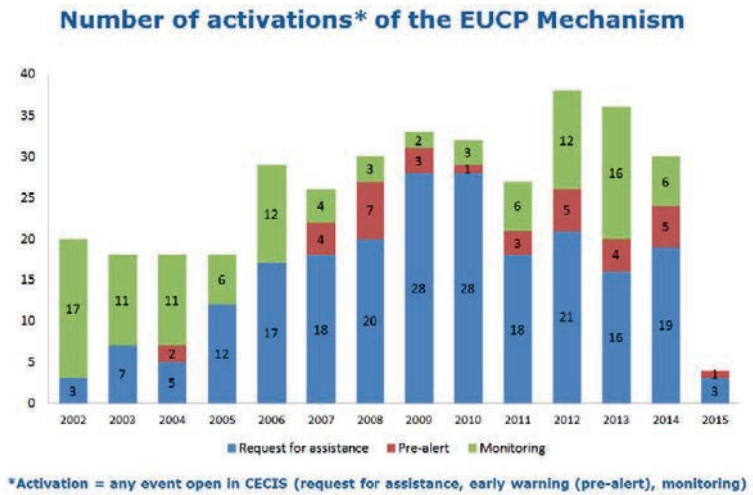
Για την αντιμετώπιση της κρίσης στο Βόρειο Ιράκ και την Ουκρανία, συγ-

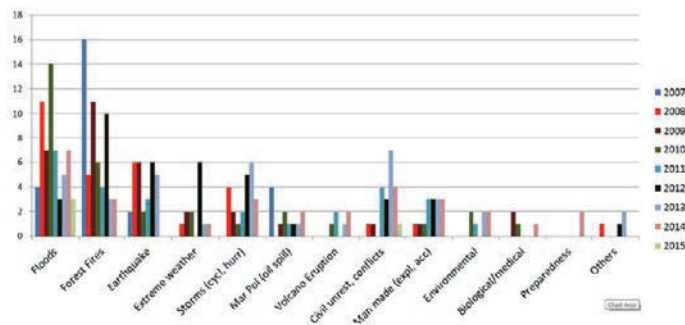
χρηματοδοτήθηκαν και συντονίστηκαν, μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ το 2014 και το 2015, επιχειρήσεις αερομεταφοράς, ενώ πολλά κράτη μέλη της ΕΕ απέστειλαν βοήθεια σε είδος στους εκτοπισμένους στις δύο αυτές χώρες.

Οι παρακάτω γραφικές παραστάσεις δίνουν μια γενική εικόνα για τον αριθμό των ενεργοποιήσεων 2002-2015 και της εξέλιξης των κινδύνων σε σχέση με τα διάφορα είδη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Εικόνα 1.4.3. Αριθμός ενεργοποιήσεων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού 2002-2015 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

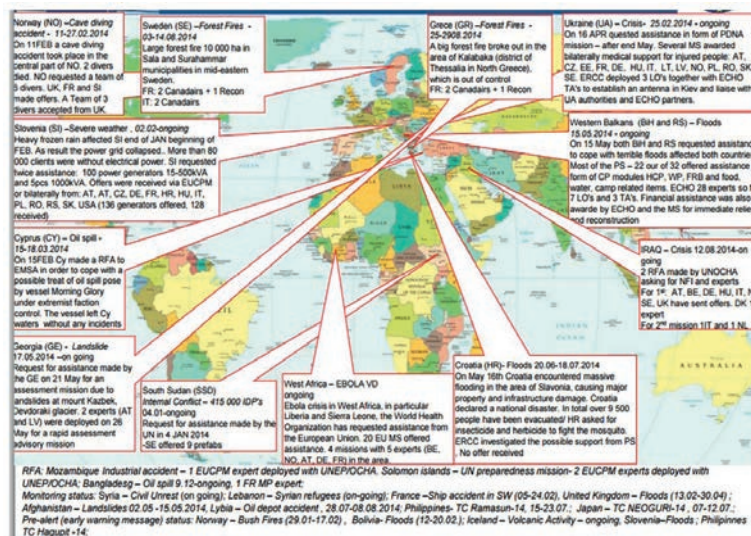
Evolution of hazards that lead to an activation

Εικόνα 1.4.4. Τύποι κινδύνων που προκάλεσαν την ενεργοποίηση του Μηχανισμού της ΕΕ 2007-2015 (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Η ενεργοποίηση του Νέου Μηχανισμού (UCPM) το 2014 περιγράφεται παρακάτω:

Εικόνα 1.4.5. Ενεργοποιήσεις του Μηχανισμού της ΕΕ το 2014
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

1.5. Εκ των υστέρων αξιολόγηση του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Κοινότητας και του Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας (2007-2013)

Η αξιολόγηση διενεργήθηκε από την ICF International με τη συνεργασία τεσσάρων εξωτερικών εμπειρογνομώνων. Ο κύριος στόχος της αξιολόγησης ήταν η εκτίμηση της συνάφειας, της συνεκτικότητας, της αποτελεσματικότητας, της επάρκειας και της προστιθέμενης αξίας του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας και η εφαρμογή του Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας, για την περίοδο 2007-2013. Τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα ήταν:

- να αντλήσουν διδάγματα από την εφαρμογή του Μηχανισμού και του Χρηματοδοτικού Μέσου κατά την περίοδο αξιολόγησης και
- να διασφαλίσουν μεγαλύτερη λογοδοσία για τον προϋπολογισμό της Επιτροπής στον τομέα της πολιτικής προστασίας

Η αξιολόγηση χρησιμοποίησε μια μικτή μέθοδο προσέγγισης για να συγκεντρώσει στοιχεία για την παρουσία του Μηχανισμού και του Χρηματοδοτικού Μέσου. Η μεθοδολογία περιελάμβανε διαδικτυακές έρευνες,

συνεντεύξεις, εξετάσεις εγγράφων, παρατηρήσεις και μελέτες περιπτώσεων. Τα συμπεράσματα προέκυψαν μετά από τριγωνισμό των στοιχείων που ελήφθησαν με τις διαφορετικές αυτές μεθοδολογικές πρακτικές.

Η αξιολόγηση έδειξε ότι τα στοιχεία του Μηχανισμού σχεδιάστηκαν με σκοπό να είναι οικονομικά αποδοτικά και στις περισσότερες περιπτώσεις εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά. Η ενσωμάτωση διαδικασιών, ο συντονισμός των προσπαθειών, η ανταλλαγή πρακτικών και ικανοτήτων αποδείχθηκαν βοηθητικά στοιχεία για μια ταχεία και οικονομική εφαρμογή. Συνολικά, η εφαρμογή του Μηχανισμού ήταν αποτελεσματική τόσο στην επίτευξη των πρωταρχικών του στόχων όσο και συγκεκριμένων ενεργειών.

Οι δράσεις του Μηχανισμού ήταν αλληλένδετες και συμπληρωματικές μεταξύ τους. Ο Μηχανισμός ως σύνολο αποδείχτηκε ότι συγκλίνει και συνάδει με άλλες ευρωπαϊκές δράσεις και προγράμματα με σχετικό αντικείμενο. Αυτό που επίσης αναγνωρίστηκε ήταν η σπουδαιότητα μιας συντονισμένης απόκρισης σε μια έκτακτη ανάγκη.

Ο Μηχανισμός δημιούργησε ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας των συμμετεχόντων κρατών, της κάλυψης των κενών στην εθνική ικανότητα απόκρισης και της μετατόπισης του κέντρου ενδιαφέροντος του Μηχανισμού προς μια κατεύθυνση που δίνει μεγαλύτερη σημασία στην πρόληψη.

Η προστιθέμενη αξία του Μηχανισμού για την αντιμετώπιση των μεγάλων καταστροφών εκτός ΕΕ ήταν λιγότερο έντονη, λόγω της ύπαρξης διμερούς στήριξης. Ωστόσο, η προστιθέμενη αξία του Μηχανισμού για τις πληγείσες χώρες εκτός ΕΕ έγκειται στο γεγονός ότι είχαν να αντιμετωπίσουν μόνο ένα ενιαίο σημείο επαφής, το οποίο συντόνισε τις προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ, αντί να βασίζονται σε ένα πλήθος διμερών επαφών με διαφορετικά μέλη. Η συντονισμένη βοήθεια έκτακτης ανάγκης της ΕΕ μείωσε επίσης τον κίνδυνο επικάλυψης των προσπαθειών.

Ο Μηχανισμός συνέβαλε επίσης στην προβολή της ΕΕ, εξασφαλίζοντας την αλληλεγγύη μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών και τρίτων χωρών.

Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο για βελτιώσεις, π.χ. μέσω της καλύτερης αφομοίωσης των εμπειριών και της αύξησης των ευκαιριών για επιχειρησιακή και διατομεακή εκπαίδευση.

Για παράδειγμα,

Σε σχέση με τις δράσεις που σχετίζονται με την πρόληψη, βοήθησαν στη βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ των υφιστάμενων οικονομικών και νομοθετικών εργαλείων και των στοιχείων πρόληψης σε πολλές άλλες συναφείς πολιτικές της ΕΕ (μεταξύ άλλων, περιφερειακές, περιβαλλοντικές, υγειονομικές πολιτικές καθώς και πολιτικές για την αλλαγή του κλίματος). Συνέβαλαν επίσης στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και την προώθηση της συνεργασίας των κρατών μελών της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

Τα αποτελέσματα των δράσεων που σχετίζονται με την πρόληψη δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν από τα κράτη μέλη αν ενεργούσαν μεμονωμένα.

Πράγματι, οι περισσότερες δράσεις και προγράμματα πρόληψης ενέπλεκαν πολλούς εταίρους από διαφορετικά συμμετέχοντα κράτη που δεν είχαν συνηθίσει να συνεργάζονται αναγκαστικά το ένα με το άλλο. Οι περισσότεροι προϋπολογισμοί των ολοκληρωμένων έργων θεωρήθηκαν ανάλογοι με τις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν.

Σε κάθε περίπτωση, οι αξιολογητές υπογράμμισαν ότι η DG ECHO (Γενική Διεύθυνση Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής)

- θα πρέπει να εξετάσει την περαιτέρω προώθηση των δραστηριοτήτων πρόληψης. Για παράδειγμα, η υιοθέτηση αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης σε εθνικό επίπεδο, θα μπορούσε να μειώσει τη σοβαρότητα ορισμένων τύπων καταστροφών και να βελτιώσει την ικανότητα ανάκαμψης των περιοχών που έχουν πληγεί.
- θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στα συμμετέχοντα κράτη για να υιοθετήσουν κοινά μοντέλα για την πρόληψη της εμφάνισης ή της εξάπλωσης μεγάλων καταστροφών μέσω κοινών προτύπων και / ή επιχειρησιακών διαδικασιών κλπ. Τα σχέδια πρόληψης θα μπορούσαν επίσης να ενθαρρύνουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή καλών πρακτικών, τα διδάγματα και τις γνώσεις σχετικά με τον καλύτερο τρόπο εφαρμογής τους σε εθνικό επίπεδο.

Οι δράσεις που σχετίζονται με την προετοιμασία ήταν σε μεγάλο βαθμό σύμφωνες με τις ανάγκες των συμμετεχόντων κρατών και αντιμετώπισαν επαρκώς τις ανάγκες άλλων σχετικών φορέων, όπως οι εθνικές αρχές πολιτικής προστασίας και οι επαγγελματίες. Στα εκπαιδευτικά σεμινάρια συμμετείχαν οι κατάλληλες ομάδες-στόχοι και προσέλκυσαν μεγάλο αριθμό φορέων πολιτικής προστασίας. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ήταν σύμφωνες με τους τύπους καταστροφών που αντιμετωπίζει η πλειονότητα των συμμετεχόντων κρατών και τις συναφείς ανάγκες τους. Υπήρξε, επίσης, μεγάλος αριθμός αιτήσεων για το πρόγραμμα ανταλλαγής εμπειρογνομώνων. Οι ασκήσεις μονάδων επέτρεψαν τον εντοπισμό των κενών στις τυποποιημένες Επιχειρησιακές Τακτικές, τα οποία στη συνέχεια αντιμετωπίστηκαν με την ανάπτυξη και την εφαρμογή κατευθυντήριων γραμμών. Τα σχέδια ετοιμότητας, το πιλοτικό έργο και οι προπαρασκευαστικές ενέργειες ανταποκρίθηκαν σε σημαντικές ανάγκες, όπως αυτές προσδιορίστηκαν μετά από μεγάλες καταστροφές στην πάροδο του χρόνου.

Η εμπειρία που αποκτήθηκε στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μηχανισμού βοήθησε στη συνοχή και τη συνάφεια των δράσεων. Από άποψη αποτελεσματικότητας, οι δράσεις που σχετίζονταν με την προετοιμασία συνέβαλαν κυρίως σε μια κοινή κατανόηση της συνεργασίας στις επεμβάσεις πολιτικής προστασίας στην Ευρώπη. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα βελτίωσε τις δεξιότητες, την τεχνογνωσία και τις ικανότητες των εμπειρογνομώνων μέσω σεμιναρίων κατάρτισης, ρεαλιστικών ασκήσεων προσομοίωσης και

μέσω της ανταλλαγής εμπειρογνομώνων. Συνέβαλε επίσης στο να ενισχυθεί και να γίνει περισσότερο αποτελεσματική η ικανότητα απόκρισης των συμμετεχόντων κρατών σε περίπτωση καταστροφών εντός και εκτός της ΕΕ. Ομοίως, οι μονάδες και ασκήσεις μονάδων συνέβαλαν στην αύξηση της ικανότητας απόκρισης των συμμετεχόντων κρατών μέσω της οργάνωσης και του ελέγχου του συντονισμού των εθνικών ικανοτήτων. Τα σχέδια προετοιμασίας, τα πιλοτικά προγράμματα και οι προπαρασκευαστικές δράσεις συνέβαλαν ιδιαίτερα στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της προώθησης της συνεργασίας των κρατών μελών της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Επίσης επέτρεψαν τη δοκιμή καινοτόμων ρυθμίσεων για την ενίσχυση της ικανότητας ταχείας αντίδρασης της ΕΕ.

Οι προϋπολογισμοί των δράσεων ετοιμότητας ήταν ανάλογοι και κατάλληλοι σε σχέση με τους σκοπούς και τους στόχους τους. Η προκήρυξη διαγωνισμού για την οργάνωση των ενοτήτων του προγράμματος κατάρτισης βοήθησε γενικά στον έλεγχο των δαπανών των εν λόγω δράσεων. Η αποτελεσματικότητα των ασκήσεων μονάδων ήταν υψηλή, λαμβάνοντας υπόψη το περιορισμένο χρονικό διάστημα που θα μπορούσε να αφιερώσει σε τέτοιες ασκήσεις το προσωπικό πολιτικής προστασίας σε εθνικό επίπεδο. Αυτό ενισχύθηκε από τον προσδιορισμό των βασικών μαθημάτων που ακολουθούσαν τη διοργάνωση τέτοιων ασκήσεων. Οι προϋπολογισμοί για τα σχέδια ετοιμότητας, το πιλοτικό σχέδιο και τις προπαρασκευαστικές δράσεις ήταν επαρκείς για την υλοποίηση των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων.

Η κύρια ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία των δράσεων που σχετίζονται με την ετοιμότητα αφορά στην οικοδόμηση μιας κοινότητας επαγγελματιών πολιτικής προστασίας στην Ευρώπη. Αυτή η κοινότητα χαρακτηρίζεται από: α. μια κοινή κατανόηση του Μηχανισμού, β. μια καλή κατανόηση των εθνικών συστημάτων πολιτικής προστασίας και γ. ένα σύνολο κοινών και τυποποιημένων διαδικασιών λειτουργίας. Η προστιθέμενη αξία του προγράμματος κατάρτισης εντοπίζεται στην από κοινού παραγωγή γνώσης, μέσω της συμμετοχής. Τα αποτελέσματα της δικτύωσης που προκύπτουν από το πρόγραμμα κατάρτισης θεωρείται, επίσης, ότι δημιουργούν ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία. Τα σχέδια ετοιμότητας, το πιλοτικό έργο και οι προπαρασκευαστικές ενέργειες συνέβαλαν στη δημιουργία κοινών διαδικασιών και προτύπων και στην ανάπτυξη πρόσθετων ικανοτήτων απόκρισης.

Ορισμένες βελτιώσεις προτάθηκαν ούτως ή άλλως από τους αξιολογητές, όπως για παράδειγμα,

- *η πιστοποίηση των συμμετεχόντων στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα:* Η DG ECHO πρέπει να θεσπίσει ένα συστηματικό τεστ στο τέλος κάθε μαθήματος, για να εξασφαλιστεί ότι οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί. Η επιτυχία σε αυτά τα τεστ θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την πρόοδο των συμμετεχόντων στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Αυτό θα εξασφαλίσει μεγαλύτερη συνοχή των ομάδων κατάρτισης και θα συμ-

βάλει στη δημιουργία εμπιστοσύνης μεταξύ των Συμμετεχόντων Κρατών και των Χωρών Υποδοχής, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για συνδρομή και το αναμενόμενο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης.

- *η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων κατάρτισης:* Η DG ECHO θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης μιας προσέγγισης εκπαίδευσης-εκπαιδευτών, προκειμένου να αυξηθεί το επίπεδο γνώσεων σχετικά με τον Μηχανισμό σε εθνικό επίπεδο. Οι συμμετέχοντες στην κατάρτιση θα μπορούσαν να μεταδώσουν τις γνώσεις τους σχετικά με το Μηχανισμό, χρησιμοποιώντας το εκπαιδευτικό υλικό και τα εργαλεία που παρέχονται. Προκειμένου να καταστεί το πρόγραμμα κατάρτισης πιο αποδοτικό οικονομικά, τα βασικά μαθήματα θα μπορούσαν εναλλακτικά να αντικατασταθούν από συνεδρίες e-learning.
- *ο καθορισμός προφίλ εμπειρογνομόνων:* Η DG ECHO θα πρέπει να χαρτογραφήσει καταρχάς τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για τη διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στο πεδίο δράσης, σε συνεργασία με τα συμμετέχοντα κράτη, και στη συνέχεια να καθορίσει τα προφίλ που ταιριάζουν στις ανάγκες που διαπιστώθηκαν. Αυτά τα προφίλ θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν για τον μελλοντικό σχεδιασμό των προγραμμάτων κατάρτισης, την επιλογή των συμμετεχόντων στην εκπαίδευση και, τελικά, την επιλογή των μελών των ομάδων Πολιτικής προστασίας της ΕΕ.
- *η συμμετοχή του κοινού στις ασκήσεις προσομοίωσης:* Στις ασκήσεις προσομοίωσης θα μπορούσαν να παίρνουν μέρος το ευρύ κοινό και οι κάτοικοι των περιοχών που είναι επιρρεπείς σε κίνδυνο, με σκοπό να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και ο βαθμός ετοιμότητας και θωράκισης της κοινωνίας στο σύνολό της.
- *η συνεχής βελτίωση της διαλειτουργικότητας και της αποτελεσματικότητας των πόρων και των διαδικασιών (SOP):* Η διαλειτουργικότητα του εξοπλισμού και των διαδικασιών θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω. Οι προπαρασκευαστικές ενέργειες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην περαιτέρω ανάπτυξη και δοκιμή καινοτόμων ρυθμίσεων. Επιπλέον, η χρηματοδότηση της ΕΕ θα πρέπει να διατεθεί για την “δημιουργία και τη διατήρηση” μιας εθελοντικής δεξαμενής πόρων.
- *οι δράσεις που σχετίζονται με την απόκριση ήταν αντίστοιχες με τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων μερών:* Η αντικατάσταση του MIC από το ERCC και η ενσωμάτωση των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης είναι ενδεικτικά παραδείγματα για το πώς ο Μηχανισμός έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου στον τομέα της κάλυψης των αναγκών των ενδιαφερόμενων μερών. Ομοίως, η εισαγωγή της Βοήθειας Μεταφοράς στο Μηχανισμό βοήθησε στην αντιμετώπιση της έλλειψης διαθέσιμων μέσων για την μεταφορά των προσφορών βοήθειας από τα συμμετέχοντα κράτη.

Οι δράσεις που σχετίζονται με την απόκριση είχαν στο σύνολό τους εσωτερική συνοχή. Το MIC / ERCC βελτίωσε σημαντικά τον συντονισμό και τη συμπληρωματικότητα της βοήθειας που παρέχεται από τα συμμετέχοντα κράτη σε όλους τους τύπους των επεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με καταστροφές από θαλάσσια ρύπανση, εντός και εκτός της ΕΕ.

Οι δράσεις που σχετίζονται με την απόκριση αποδείχθηκαν αποτελεσματικές, αποδοτικές και ευέλικτες όσον αφορά στην παροχή αρωγής στο πλαίσιο των μεγάλων καταστροφών. Το MIC / ERCC επέτρεψε την ταχεία και αποτελεσματική ανάπτυξη ευρωπαϊκών ομάδων και μονάδων πολιτικής προστασίας και διευκόλυσε τον συντονισμό των επεμβάσεων της ΕΕ με συμμετέχοντα κράτη και διεθνείς φορείς. Η παροχή βοήθειας μεταφορών θεωρήθηκε επίσης ως ένα σημαντικό βήμα εξέλιξης για το Μηχανισμό και αποδείχθηκε ένα χρήσιμο, αποτελεσματικό και αποδοτικό εργαλείο.

2. Εκπαιδευτικές Δραστηριότητες

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποτελεί ουσιώδες κομμάτι του Μηχανισμού. Είναι κρίσιμο για την προετοιμασία των εμπειρογνομόνων για διεθνείς παρεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας εντός και εκτός Ευρώπης. Παρέχει επίσης μια εξαιρετική πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών και δικτύωσης μεταξύ των εθνικών εμπειρογνομόνων των συμμετεχόντων κρατών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει εκπαιδευτικά σεμινάρια, κοινές ασκήσεις προσομείωσης καθώς και ένα πρόγραμμα ανταλλαγής, στο οποίο οι εμπειρογνώμονες μπορούν να πληροφορηθούν από πρώτο χέρι για τις αντίστοιχες αρμοδιότητες σε διαφορετικά εθνικά συστήματα.

Από την έναρξή του το 2004, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα δημιούργησε και σήμερα περιλαμβάνει 12 σεμινάρια: δύο εισαγωγικά, έξι επιχειρησιακά, δύο διαχειριστικά και δύο μετεκπαιδευτικά.

Τα σεμινάρια αυτά στοχεύουν στην βελτίωση του συντονισμού των δραστηριοτήτων πολιτικής προστασίας και της αλληλοσυμπλήρωσης των ομάδων επέμβασης. Στοχεύει επίσης στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Συνολικά, 4.700 εμπειρογνώμονες πολιτικής προστασίας και ειδικοί έχουν εκπαιδευτεί από την έναρξη του Εκπαιδευτικού Προγράμματος.

Απευθύνεται σε ένα ευρύ φάσμα ομάδων, κάτι που σημαίνει ότι το πρόγραμμα ανοίγεται σε διαφορετικές κατηγορίες εμπειρογνομόνων. Από εμπειρογνώμονες αξιολόγησης και συντονισμού έως ειδικούς σε συγκεκριμένο πεδίο εργασίας, όπως ειδικούς στην θαλάσσια ρύπανση, περιβαλλοντικούς εμπειρογνώμονες (διαχείρισης αποβλήτων, σταθερότητας φραγμάτων κλπ), ειδικούς στους γεωλογικούς κινδύνους ή ειδικούς υλικοτεχνικής υποδομής σε επιχειρήσεις έκτακτης ανάγκης και ιατρικού προσωπικού.

Όλα τα σεμινάρια συνδυάζουν θεωρία και εμπειρία πεδίου, όπως επίσης και διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές καθώς και συγκεκριμένες επιχειρησιακές διαδικασίες. Όλα περιέχουν πρακτικές ασκήσεις (πεδίου και επί χάρτου), βασισμένες σε διαφορετικά σενάρια έκτακτης ανάγκης, στις οποίες οι συμμετέχοντες έχουν την ευκαιρία να εξασκήσουν τις ικανότητές τους σε ρεαλιστικές συνθήκες.

Για να επωφεληθούν περισσότερο, οι υποψήφιοι καλό είναι να παρακολουθούν τα σεμινάρια με συγκεκριμένη σειρά.

Όλα τα σεμινάρια τελειώνουν με μια τελική δοκιμή, προκειμένου να διαπιστωθεί η πρόοδος των συμμετεχόντων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Παρέχεται πιστοποιητικό, το οποίο βεβαιώνει την παρακολούθηση του συνόλου του σεμιναρίου από τον συμμετέχοντα.

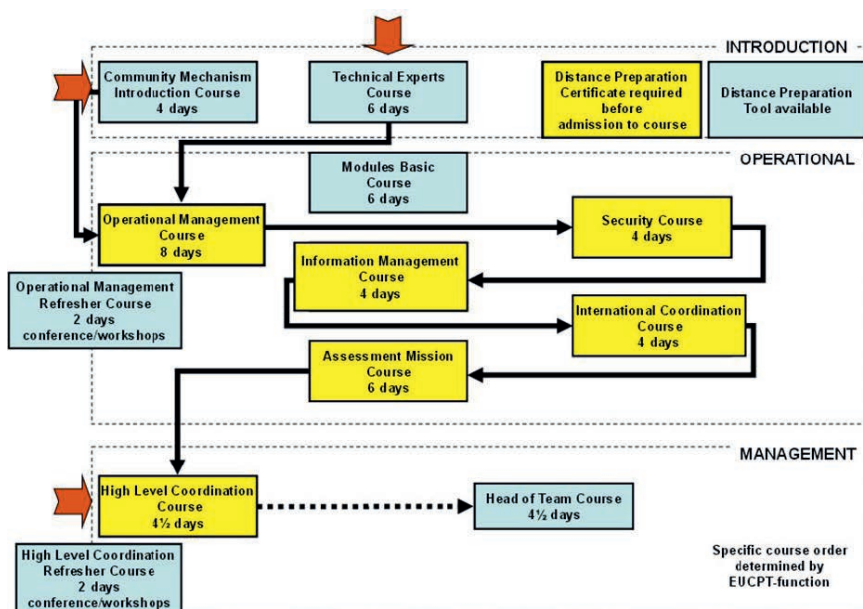
Από τον ενδέκατο κύκλο και εφεξής (μέσα του 2013), οι υποψήφιοι μπορούν να προετοιμάζονται εξ αποστάσεως.

Για κάθε κύκλο εκπαιδευτικών σεμιναρίων, ο συνολικός αριθμός θέσεων μοιράζεται ανάμεσα στα συμμετέχοντα κράτη και σε εξωτερικούς οργανι-

σμούς. Το ποσοστό εξαρτάται από τις αναφερθείσες στην αίτηση ανάγκες της χώρας και το μέγεθός της. Για την διαχείριση των εκπαιδευτικών θεμάτων, κάθε συμμετέχουσα χώρα έχει ορίσει ένα εθνικό συντονιστή εκπαίδευσης, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον προσδιορισμό και την υπόδειξη των εμπειρογνομόνων που θα παρακολουθήσουν τα σεμινάρια. Για να ενισχυθεί η συνεργασία με άλλους διεθνείς φορείς και για να διευκολυνθεί η συνεργασία στο πεδίο δράσης, καλούνται να πάρουν μέρος σε σχετικά σεμινάρια και άλλοι εταίροι, όπως άλλες υπηρεσίες της ΕΕ, τα Ηνωμένα Έθνη, ο Ερυθρός Σταυρός, η Ερυθρά Ημισέληνος.

Λεπτομερείς πληροφορίες για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα μπορεί κάποιος να αναζητήσει στο εικονικό Επιτόπιο Κέντρο Συντονισμού Ενεργειών (V-OSOCC), μια εικονική πλατφόρμα που δημιουργήθηκε από το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (ERCC) στο Γραφείο Συντονισμού Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (UN OCHA) των Ηνωμένων Εθνών, στη Γενεύη της Ελβετίας.

Εικόνα 2.1 Επισκόπηση των Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

2.1 Σεμινάριο Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI)

Το Σεμινάριο Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI) είναι ένα εισαγωγικό σεμινάριο έξι ημερών και αποτελεί τη βάση για όλα τα σεμινάρια που προσφέρονται από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Μηχανισμού της Κοινότητας. Απευθύνεται σε αρχηγούς ομάδων, αναπληρωτές αρχηγούς ομάδων, διευθυντές, εμπειρογνώμονες, διαχειριστές, οι οποίοι ενδέχεται να εμπλακούν σε διεθνείς επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας.

Ο γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να εισάγει τους συμμετέχοντες στο σκοπό, τις αρμοδιότητες, τη δομή και τις λειτουργίες του Μηχανισμού της Κοινότητας και να τους παράσχει την απαραίτητη γνώση και τα εφόδια για να προετοιμαστούν για διεθνείς αποστολές πολιτικής προστασίας, εντός και εκτός ΕΕ. Εξοικειώνει τους συμμετέχοντες με το διεθνές περιβάλλον πολιτικής προστασίας και τους κοινώς εφαρμοζόμενους τρόπους εργασίας.

Το σεμινάριο εξετάζει τα διαφορετικά συστήματα πολιτικής προστασίας στα γεωγραφικά όρια που καλύπτονται από τον Μηχανισμό της Κοινότητας, όπως επίσης και αυτά των διεθνών εταιριών, με τους οποίους είναι πιθανόν να συνεργαστούν οι ευρωπαϊκές ομάδες. Τα θέματα που καλύπτονται αφορούν στην διαχείριση πληροφοριών, τη χρήση των επικοινωνιών και του πληροφοριακού τεχνολογικού εξοπλισμού, στην ενημερότητα σε θέματα ασφάλειας, προστασίας και πολιτισμού, όπως επίσης και στις βασικές ανθρωπιστικές αρχές και τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Το σεμινάριο λήγει με μια άσκηση προσομείωσης, στην οποία οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε ομάδες και τους δίνεται η δυνατότητα να έχουν την εμπειρία εργασίας σε μια επιχείριση βοήθειας πολιτικής προστασίας.

Η ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι προαπαιτούμενο για την παρακολούθηση του επόμενου, Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM).

2.2 Σεμινάριο Τεχνικών Εμπειρογνομώνων (TEC)

Η εμπειρία από προηγούμενες επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας, καθώς και η εκπαίδευση εμπειρογνομώνων αξιολόγησης και συντονισμού, κατέδειξαν την ανάγκη για εκπαίδευση ειδικών τεχνικών για επεμβάσεις εμπειρογνομώνων. Το Σεμινάριο Τεχνικών Εμπειρογνομώνων (TEC) διαρκεί έξι ημέρες και είναι σχεδιασμένο ειδικά για τεχνικούς εμπειρογνώμονες π.χ. θαλάσσιας ρύπανσης και τη διαχείρισης υδάτων, περιβαλλοντικούς εμπειρογνώμονες (διαχείρισης αποβλήτων, σταθερότητας φραγμάτων κλπ), ειδικούς στους γεωλογικούς κινδύνους ή ειδικούς υλικοτεχνικής υποδομής, ιατρικό προσωπικό και μηχανικούς υποδομών.

Κύριος στόχος είναι η εισαγωγή των τεχνικών εμπειρογνομώνων στον Μηχανισμό και τον κύκλο αποστολών των επιχειρήσεων επέμβασης. Στοχεύει επίσης στην αύξηση της γνώσης των διεθνών συστημάτων απόκρισης και των μηχανισμών συντονισμού καθώς και στην ενίσχυση της ικανότητας ομα-

δικής εργασίας σε μια πολυ-πολιτισμική και διεπιστημονική ομάδα. Εξετάζονται οι εμπειρίες από προηγούμενες επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας, ιδιαίτερα αυτές όπου χρειάστηκε και/ή χρησιμοποιήθηκε εξειδικευμένη γνώση. Το σεμινάριο αποτελείται από θεωρία, ομαδικές συνεδρίες εργασίας και μια πρακτική άσκηση που βασίζεται σε σενάρια καταστροφής.

Δεδομένου ότι ο στόχος του Σεμιναρίου Τεχνικών Εμπειρογνωμόνων είναι να προετοιμάσει τους τεχνικούς εμπειρογνώμονες για διεθνείς αποστολές στον τομέα της ειδικότητάς τους μέσα στο πλαίσιο του Μηχανισμού, οι απόφοιτοι καλούνται να παρακολουθήσουν και άλλα σεμινάρια του εκπαιδευτικού προγράμματος στην ίδια βάση με τους εμπειρογνώμονες που έχουν ολοκληρώσει το Σεμινάριο Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI).

Για τους τεχνικούς εμπειρογνώμονες, το παραπάνω πιστοποιητικό είναι ένα από τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του επόμενου σεμιναρίου, δηλαδή του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM).

2.3 Βασικό σεμινάριο για τις Μονάδες (MBC)

Το εξαήμερο Βασικό σεμινάριο για τις Μονάδες (MBC) είναι ένα ανεξάρτητο σεμινάριο μέσα στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Η ομάδα-στόχος είναι κυρίως στελέχη από τις συμμετέχουσες χώρες, τα οποία θα μπορούσαν να συνδράμουν, με τις μονάδες πολιτικής προστασίας που διαθέτουν, σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης εντός ή εκτός ΕΕ. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται αρχηγοί ομάδων, αναπληρωτές αρχηγοί ομάδων, αξιωματούχοι διασύνδεσης ή πληροφοριών. Συστήνεται (αλλά όχι υποχρεωτικά) η παρακολούθηση του Σεμιναρίου Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI) πριν το Βασικό σεμινάριο για τις Μονάδες (MBC).

Το σεμινάριο περιλαμβάνει θεωρία, ομαδικές συνεδρίες, μελέτες περιπτώσεων καθώς και ασκήσεις. Ο βασικός σκοπός του σεμιναρίου είναι να αυξήσει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην διαχείριση των μονάδων πολιτικής προστασίας σε μια πολλαπλών καθηκόντων και πολυσυμμετοχική επιχείρηση και να τους εισάγει στους υπάρχοντες κανονισμούς εθνικού και διεθνούς συντονισμού σε μια πληγείσα χώρα. Το σεμινάριο επικεντρώνεται στο κρίσιμο ζήτημα της διαλειτουργικότητας, όταν δηλαδή οι ομάδες θα πρέπει να λειτουργήσουν μαζί με μονάδες από άλλες χώρες.

Για τα μέλη της ομάδας που δεν έχουν παρακολουθήσει προηγουμένως το Σεμινάριο Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI), το πιστοποιητικό του Βασικού Σεμιναρίου για τις Μονάδες είναι προαπαιτούμενο για την παρακολούθηση του επόμενου, του Σεμιναρίου Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI). Για εκείνους που το έχουν ήδη παρακολουθήσει, το επόμενο σεμινάριο είναι το Σεμινάριο Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM).

2.4 Σεμινάριο Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM)

Το Σεμινάριο Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM) είναι το πρώτο σεμινάριο που είναι σχεδιασμένο ειδικά για μελλοντικές επεμβάσεις εντός και εκτός ΕΕ. Μπορεί να θεωρηθεί ως ο ακρογωνιαίος λίθος του εκπαιδευτικού προγράμματος που ακολουθεί και, ως τέτοιο, παρέχει όλες τις βασικές γνώσεις για να μπορέσουν οι απόφοιτοι να λειτουργήσουν ως πλήρη μέλη σε ένα Επιτόπιο Κέντρο Συντονισμού Ενεργειών (OSOCC – εκτός Ευρώπης), ή σε μια συντονιστική ομάδα (εκτός Ευρώπης).

Είναι το δεύτερο σεμινάριο του εκπαιδευτικού προγράμματος και είναι ανοιχτό σε όσους κατέχουν πιστοποιητικό του Σεμιναρίου Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI) και έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το Σεμινάριο Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM).

Το οκταήμερο σεμινάριο απευθύνεται σε εθνικούς εμπειρογνώμονες και αντιπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στοχεύουν να γίνουν πιθανά μέλη ομάδων ή αξιωματικοί διασύνδεσης μιας ευρωπαϊκής ομάδας Πολιτικής Προστασίας που αποστέλλει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Καθώς οι επιχειρήσεις εντός Ευρώπης έχουν επίσης τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στο συγκεκριμένο θέμα. Τα κύρια καθήκοντα μιας ευρωπαϊκής ομάδας πολιτικής προστασίας συνίστανται στη διευκόλυνση του συντονισμού στο πεδίο δράσης, στην αξιολόγηση των αναγκών της πληγείσας χώρας και στην παροχή τεχνογνωσίας, με βάση το αίτημα της χώρας, είτε αυτή βρίσκεται εντός είτε εκτός Ευρώπης. Το ενδιαφέρον του μαθήματος επικεντρώνεται σε θέματα συντονισμού και τα θέματα περιλαμβάνουν τις διεθνώς αποδεκτές κατευθυντήριες γραμμές και διαδικασίες, τον σχεδιασμό, τη διαχείριση των πληροφοριών και τον τρόπο με τον οποίο οι εταίροι λειτουργούν σε επιχειρησιακό επίπεδο, καθώς και σε ζητήματα ηθικής, κώδικες δεοντολογίας και βασικές αρχές για την ασφάλεια και την προστασία.

Ο βασικός στόχος του μαθήματος είναι όχι μόνο η βελτίωση των ατομικών ικανοτήτων των εμπειρογνομόνων και των ομάδων, αλλά και η ενίσχυση της δυνατότητάς τους να λειτουργούν μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο διεθνών εταίρων.

Η εκπαίδευση πραγματοποιείται στο πλαίσιο σεναρίων καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, που επιτρέπουν στους συμμετέχοντες εξασκηθούν στα παραπάνω σε ρεαλιστικές συνθήκες.

2.5 Σεμινάριο Ασφάλειας (SEC)

Το τετραήμερο Σεμινάριο Ασφάλειας (SEC) είναι ένα από τα εξειδικευμένα σεμινάρια που παρέχονται και είναι ανοιχτό σε όσους διαθέτουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM) και

επιπλέον έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το Σεμινάριο Ασφάλειας.

Ο κύριος στόχος του Σεμιναρίου Ασφάλειας είναι να αυξήσει το επίπεδο κατανόησης, γνώσης και ικανότητας των συμμετεχόντων στους τομείς της διαχείρισης ασφάλειας, σε επιχειρησιακό και στρατηγικό επίπεδο. Η ομάδα ασφαλείας γίνεται όλο και περισσότερο απαραίτητο στοιχείο στην εργασία πεδίου κατά τη διάρκεια μιας επέμβασης βοήθειας πολιτικής προστασίας. Οι επεμβάσεις περιλαμβάνουν την παροχή συμβουλών και υπηρεσιών ασφαλείας στα μέλη και τους συνεργάτες της ομάδας, μέσα στο πλαίσιο των κανονισμών ασφαλείας που εφαρμόζουν.

Το Σεμινάριο Ασφάλειας (SEC) στοχεύει να παράσχει τα απαραίτητα εφόδια στους συμμετέχοντες, ώστε να μπορούν να εργαστούν ως σύμβουλοι ασφαλείας μέσα στην ομάδα, καθώς και τις γνώσεις και τις δεξιότητες για να ενεργούν κατάλληλα, σύμφωνα με τους κανονισμούς ασφαλείας.

Το σεμινάριο περιλαμβάνει θεωρία και ομαδικές συνεδρίες εργασίας, στις οποίες οι συμμετέχοντες διδάσκονται διαφορετικούς τρόπους διαχείρισης της ασφάλειας (διεθνή συστήματα ασφαλείας, αξιολογήσεις, σχεδιασμό και εκπαίδευση σε ζητήματα ασφαλείας). Περιλαμβάνει επίσης μια άσκηση πεδίου, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εφαρμόσουν τα παραπάνω στην πράξη, σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης.

2.6 Σεμινάριο διαχείρισης πληροφοριών (IMC)

Η ικανότητα παροχής ακριβούς, έγκαιρης και αποτελεσματικής πληροφόρησης στους κατάλληλους φορείς είναι ύψιστης σημασίας κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων αντιμετώπισης καταστροφών. Μπορεί μάλιστα να ειπωθεί ότι αποτελεί τον σπουδαιότερο παράγοντα επιτυχίας.

Επειδή η διαδικασία της διαχείρισης πληροφοριών θεωρείται κομβική για την επιτυχημένη λειτουργία του επιχειρηματικού συντονισμού, το τετραήμερο Σεμινάριο Διαχείρισης Πληροφοριών επικεντρώνεται μόνο σε αυτό το θέμα. Στοχεύει στην διευκόλυνση της αξιολόγησης, του συντονισμού και της λήψης αποφάσεων κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων εμπειρογνομώνων, μέσω ενισχυμένων διαδικασιών διαχείρισης πληροφοριών. Ειδικότερα, οι στόχοι του σεμιναρίου είναι να κατανοήσουν καλύτερα οι συμμετέχοντες τον τρόπο με τον οποίο οι αξιόπιστες πρακτικές διαχείρισης πληροφοριών μπορούν να διευκολύνουν τις αποστολές, να αυξήσουν και να διευρύνουν την ικανότητά τους να εφαρμόζουν συγκεκριμένα πληροφοριακά εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε έκτακτες ανάγκες και να αναγνωρίζουν τις βέλτιστες πρακτικές καθώς και να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικές με την διαχείριση των πληροφοριών.

Το Σεμινάριο Διαχείρισης Πληροφοριών είναι ανοιχτό σε όσους κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στον Μηχανισμό (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM), επιπλέον δε, έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για

το Σεμινάριο Ασφάλειας (SEC).

Το σεμινάριο είναι μέρος του κύκλου σεμιναρίων για την διαχείριση πληροφοριών και περιλαμβάνει θεωρία, ομαδικές συνεδρίες εργασίας και πρακτικές ασκήσεις, βασισμένες σε ρεαλιστικά σενάρια καταστροφής.

2.7 Σεμινάριο Διεθνούς Συντονισμού (ICC)

Το τετραήμερο Σεμινάριο Διεθνούς Συντονισμού (ICC) είναι ένα από τα εξειδικευμένα μαθήματα του εκπαιδευτικού προγράμματος και είναι ανοιχτό σε όσους έχουν κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στον Μηχανισμό (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM), επιπλέον δε, έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το Σεμινάριο Ασφάλειας (SEC).

Ωστόσο, σύμφωνα με τη βασική σειρά σεμιναρίων, είναι προτιμητέο να το παρακολουθήσουν όσοι έχουν ήδη παρακολουθήσει το Σεμινάριο Ασφαλείας (SEC ή MSC ως ισοδύναμο) και το Σεμινάριο διαχείρισης πληροφοριών (IMC).

Ακόμα κι αν όλα τα σεμινάρια του προγράμματος κατάρτισης περιέχουν στοιχεία μηχανισμών και διαδικασιών διεθνούς συντονισμού, η αυξανόμενη πολυπλοκότητα της αντιμετώπισης καταστροφών απαιτεί την σε βάθος γνώση αυτών των μηχανισμών και των διαδικασιών από τους ειδικούς. Αυτό είναι απαραίτητο ιδιαίτερα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης μεγάλης κλίμακας, όπου εμπλέκονται πολλές οργανώσεις και ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και στρατιωτικές συνιστώσες, ή σε καταστάσεις με πρόσθετες προκλήσεις, όπως ένα δύσκολο πολιτικό περιβάλλον.

Ο γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να αυξήσει τις γνώσεις των συμμετεχόντων και την ικανότητά τους να εργαστούν με ή κάτω από τον γενικό συντονισμό άλλων διεθνών συστημάτων απόκρισης, όπως τα Ηνωμένα Έθνη. Καλύπτονται θέματα σχετικά με τους διεθνείς μηχανισμούς συντονισμού, τον πολιτικοστρατιωτικό συντονισμό και την προσέγγιση άλλων οργανώσεων στον τομέα της διαχείρισης καταστροφών. Το σεμινάριο αποτελείται από θεωρία, συνεδρίες ομαδικής εργασίας πάνω σε μελέτες περιπτώσεων και πρακτικές ασκήσεις.

2.8 Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών (AMC)

Το Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών (AMC) είναι ένα εξαήμερο εξειδικευμένο σεμινάριο για εθνικούς εμπειρογνώμονες και στελέχη στον τομέα της διαχείρισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εμπειρογνώμονες από οργανισμούς εταίρων, οι οποίοι ενδέχεται να συμμετάσχουν σε διεθνείς επεμβάσεις πολιτικής προστασίας, για τις οποίες θα ακολουθήσει αποτίμηση.

Το Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών (AMC) είναι ανοιχτό σε όσους κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στον Μη-

χανισμό (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM), επιπλέον ε, έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών. Είναι προτιμητέο να το παρακολουθήσουν όσοι έχουν ήδη παρακολουθήσει τα άλλα σεμινάρια, σύμφωνα με τη βασική σειρά (SEC - ή MSC ως ισοδύναμο -, IMC και ICC).

Στη διάρκεια μιας αποστολής, οι εμπειρογνώμονες προσλαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους βοηθώντας τις τοπικές αρχές, σε στενή συνεργασία με τον ΟΗΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Οι εμπειρογνώμονες που παρακολουθούν το Σεμινάριο Αποτίμησης Αποστολών (AMC) εκπαιδεύονται στη διενέργεια αξιολογήσεων για ένα ευρύ φάσμα αναγκών (ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας), που σχετίζονται με την ειδική εντολή της ομάδας Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ.

Ο βασικός σκοπός του σεμιναρίου είναι όχι μόνο η βελτίωση των ατομικών ικανοτήτων των εμπειρογνομόνων και των ομάδων, αλλά και η ενίσχυση της δυνατότητάς τους να λειτουργούν μέσα σε ένα ευρύτερο διεθνές πλαίσιο. Το μάθημα περιλαμβάνει συνεδρίες σχετικά με την προετοιμασία και την εκτέλεση μιας αξιολόγησης πεδίου, τις διαπραγματευτικές ικανότητες και τη διαχείριση πληροφοριών. Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι μια μεγάλη άσκηση πεδίου, στην οποία οι συμμετέχοντες δοκιμάζουν τις νέες δεξιότητές τους, μέσω της διενέργειας αξιολογήσεων αναγκών για ένα ευρύ φάσμα πεδίων δράσης και της επαφής με τοπικούς αξιωματούχους, οι οποίοι διαθέτουν εμπειρία στη διαχείριση πραγματικών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

2.9 Σεμινάριο Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC)

Το Σεμινάριο Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC) είναι το τρίτο γενικό σεμινάριο του εκπαιδευτικού προγράμματος και το καταληκτικό για όλα τα μέλη της ομάδας (αν αποφοιτήσουν). Στοχεύει σε εμπειρογνώμονες, οι οποίοι θα μπορούσαν να επιλεγούν ως μέλη μιας ομάδας που μπορεί να αποσταλεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να διευκολύνει τον συντονισμό σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Το μάθημα διαρκεί 4½ ημέρες.

Το σεμινάριο είναι ανοικτό σε όσους έχουν στην κατοχή τους πιστοποιητικά παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στο Μηχανισμό της Κοινότητας (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διοίκησης (OPM) και διαθέτουν το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το Σεμινάριο Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας. Είναι προτιμητέο να έχουν παρακολουθήσει τα άλλα μαθήματα σύμφωνα με τη βασική σειρά. Ειδικές περιπτώσεις υποψηφίων (όπως από άλλους οργανισμούς ή με εκτεταμένη επιτόπια εμπειρία) μπορεί να γίνουν δεκτοί κατευθείαν, μετά από άδεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το μάθημα επικεντρώνεται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης εκτός της γεωγραφικής περιοχής του Μηχανισμού και στον τρόπο εργασίας μέσα σε

ένα ευρύτερο διεθνές πλαίσιο. Το μάθημα περιλαμβάνει στρατηγικές και πολιτικές πτυχές της διεθνούς διαχείρισης καταστροφών και ανθρωπιστικής βοήθειας, όπως η διαχείριση αποστολών, η διαπραγμάτευση, η πολιτική διεθνούς συντονισμού, η διαχείριση του προσωπικού, το νομικό πλαίσιο των διεθνών δραστηριοτήτων διαχείρισης καταστροφών και οι σχέσεις με τα ΜΜΕ.

Η ομαδική εργασία, η οποία βασίζεται σε μελέτες περιπτώσεων, είναι ένα σημαντικό μέρος του μαθήματος. Οι συμμετέχοντες μπορούν να συζητήσουν τις εμπειρίες, τις εναλλακτικές λύσεις και τις βέλτιστες πρακτικές για τη διαχείριση της ίδιας της αποστολής κατά τη διάρκεια πολύπλοκων καταστάσεων.

Το μάθημα ολοκληρώνεται με μια άσκηση πεδίου δύο ημερών, όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να ασκηθούν σε διαφορετικούς ρόλους μέσα σε μια ομάδα, σε ρεαλιστικές συνθήκες.

Το πιστοποιητικό του HLC είναι ένα από τα προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του επόμενου, του Σεμιναρίου Αρχηγού Ομάδας (HOT).

2.10 Σεμινάριο Αρχηγού Ομάδας (HOT)

Η αρχηγία μιας ομάδας κατά τη διάρκεια επεμβάσεων πολιτικής προστασίας αποτελεί ιδιαίτερα βαριά ευθύνη στους ώμους του ατόμου που έχει επιλεγεί γι'αυτήν. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εθνικοί εμπειρογνώμονες που αποφοιτούν από το Σεμινάριο Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας και επιλέγονται ως πιθανοί Αρχηγοί Ομάδας, παρακολουθούν ένα πρόσθετο σεμινάριο κατάρτισης διάρκειας 4½ ημερών.

Το Σεμινάριο Αρχηγού Ομάδας (HOT) είναι ανοιχτό σε όσους έχουν αποκτήσει πιστοποιητικό του Σεμιναρίου Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας και επιλέχθηκαν ως υποψήφιοι για το Σεμινάριο Αρχηγού Ομάδας.

Το σεμινάριο αντιμετωπίζει ζητήματα σχετικά με τη διπλωματική συμπεριφορά, τους πολιτικούς συσχετισμούς στις πληγείσες περιοχές, τις σχέσεις με και μεταξύ των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες καθώς και τις Αποφάσεις του Συμβουλίου της Επιτροπής και των επιπτώσεών τους στον συντονισμό κατά τις επεμβάσεις εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ικανότητα αποτελεσματικής σχέσης με τα ΜΜΕ σε πιεστικές καταστάσεις καθώς ζητήματα διαχείρισης διεθνών ομάδων, ψυχολογίας και αρχηγίας. Αυτά είναι θέματα που απαιτούν την πλήρη δέσμευση των συμμετεχόντων και εκτεταμένη προετοιμασία.

2.11 Σεμινάρια Μετεκπαίδευσης Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM-R) και Σεμινάρια Μετεκπαίδευσης Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC-R)

Το πεδίο της αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης είναι ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Δεν υπάρχουν δύο ακριβώς ίδιες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Εισέρχονται νέοι φορείς ή οι ήδη υπάρχοντες αλλάζουν ρόλο. Λόγω των μεταβαλλόμενων καταστάσεων, ακόμα και στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και της ανάπτυξης νέων τεχνικών και

εξοπλισμού, οι εμπειρογνώμονες οφείλουν να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις, καθώς και να ανανεώνουν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει σε προηγούμενες σειρές μαθημάτων.

Τα Σεμινάρια Μετεκπαίδευσης Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM-R) και τα Σεμινάρια Μετεκπαίδευσης Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC-R) μπορούν να θεωρηθούν ως «μαθήματα ολοκλήρωσης». Η παρακολούθησή τους δείχνει το ενδιαφέρον των υποψηφίων να παραμείνουν ενεργοί στο πλαίσιο του Μηχανισμού. Καθώς οι υποψήφιοι γνωρίζουν καλύτερα σε ποιον τομέα θα πρέπει να ενημερωθούν, αυτά τα μαθήματα οργανώνονται με τη μορφή ενός διήμερου εργαστηρίου/ ημερίδας πάνω σε διαφορετικά θέματα.

Το OPM-R είναι ανοικτό σε όσους κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στον Μηχανισμό (CMI) και του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM), επιπλέον δε, έχουν λάβει επιτυχώς το Πιστοποιητικό εξ αποστάσεως Προετοιμασίας για το OPM-R. Το HLC-R είναι ανοικτό σε όσους κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης του Σεμιναρίου Εισαγωγής στον Μηχανισμό (CMI), του Σεμιναρίου Επιχειρησιακής Διαχείρισης (OPM) και του Σεμιναρίου Συντονισμού Υψηλής Βαθμίδας (HLC). Ειδικές περιπτώσεις υποψηφίων οι οποίοι αποφοίτησαν από το HLC κατευθείαν (λόγω της προηγούμενης εμπειρίας τους), μπορούν να γίνουν δεκτοί μετά από άδεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το Σεμινάριο Μετεκπαίδευσης Επιχειρησιακής Διαχείρισης κάνει χρήση των επιχειρησιακών διδαγμάτων από τις πρόσφατες αναπτύξεις των ομάδων εμπειρογνομώνων. Οι συμμετέχοντες μπορούν να συναντηθούν με έμπειρους εκπαιδευτές για διάφορα θέματα. Το σεμινάριο επικεντρώνεται περισσότερο στις στρατηγικές και πολιτικές διαστάσεις της διεθνούς διαχείρισης καταστροφών και της ανθρωπιστικής βοήθειας, σε σχέση με τις πρόσφατες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

3. Μονάδες, ασκήσεις και ανταλλαγή εμπειρογνομώνων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργανώνει ένα πρόγραμμα που σχετίζεται με τις μονάδες, τις ασκήσεις και τις ανταλλαγές εμπειρογνομώνων, καθώς και τις δράσεις σε περιοχές όπου μια κοινή ευρωπαϊκή προσέγγιση είναι πιο αποτελεσματική από τις μεμονωμένες εθνικές προσεγγίσεις. Μερικές από τις δραστηριότητες πρόληψης καταστροφών σε επίπεδο ΕΕ που αναπτύσσονται και συνεχώς αναβαθμίζονται είναι η βελτίωση της ποιότητας και της προσβασιμότητας στις πληροφορίες σχετικά με τις καταστροφές, η εφαρμογή μέτρων πρόληψης, η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τη διαχείριση των καταστροφών, η ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την αξιολόγηση των κινδύνων και τη χαρτογράφηση τους, η ενθάρρυνση της έρευνας για την πρόωση της ανθεκτικότητας στις καταστροφές και η ενίσχυση των μεθόδων έγκαιρης προειδοποίησης.

3.1 Μονάδες

Η ιδέα της δημιουργίας μονάδων πολιτικής προστασίας για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αντιμετώπισης φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών ξεκίνησε από τα κράτη μέλη στον απόηχο του τσουνάμι στη Νότια Ασία, το Δεκέμβριο 2004. Τον Ιούνιο του 2005, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τη γενική ιδέα και απηύθυνε πρόσκληση για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής δύναμης άμεσης απόκρισης, βασισμένης στις μονάδες πολιτικής προστασίας των κρατών μελών.

Κατά συνέπεια, η Απόφαση του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας (αναθεώρηση) τονίζει τη σημασία της ανάπτυξης μιας ευρωπαϊκής δύναμης άμεσης απόκρισης, βασισμένης στις μονάδες πολιτικής προστασίας των κρατών μελών. Η Απόφαση του Συμβουλίου καθορίζει τις μονάδες αυτές και ορίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να τις προσδιορίσουν εντός έξι μηνών από την έκδοση της αναθεώρησης - δηλαδή μέχρι τις 16 Μαΐου 2008.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη συνεργάστηκαν στενά για να διατυπώσουν τους κανόνες εφαρμογής των Μονάδων Πολιτικής Προστασίας. Οι κανόνες αυτοί παρέχουν το τεχνικό πλαίσιο για ένα σύνολο 17 μονάδων, στις οποίες περιλαμβάνονται οι μονάδες άντλησης και καθαρισμού του νερού, εναέριας πυρόσβεσης (αεροπλάνα και ελικόπτερα), αστικής έρευνας και διάσωσης (βαριάς και μεσαίας), ιατρικής βοήθειας, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής εκκένωσης (προηγμένες ιατρικές θέσεις, επιτόπια νοσοκομεία, εναέρια εκκένωση), καταφυγίων έκτακτης ανάγκης, ανίχνευσης και δειγματοληψίας χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών συμβάντων, καθώς και έρευνας και διάσωσης, σε περίπτωση τέτοιων περιστατικών. Τα καθήκοντα, οι ικανότητες, οι κύριες συνιστώσες και οι χρόνοι ανάπτυξης ορίζονται συγκεκριμένα, ενώ στις διατάξεις περιέχον-

ται περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις έννοιες της αυτάρκειας και της διαλειτουργικότητας. Οι κανόνες προβλέπουν επίσης μια Ομάδα Υποστήριξης Τεχνικής Βοήθειας (TAST), για την υποστήριξη ή / και τον συντονισμό των ομάδων. Υπό συγκεκριμένες συνθήκες, η TAST ενσωματώνεται σε συγκεκριμένες μονάδες, για να υποστηρίξει τις λειτουργίες της.

Η έννοια των μονάδων

Οι μονάδες έχουν στόχους και ανάγκες που καθορίζονται από προκαθορισμένες ρυθμίσεις των πόρων. Συνεργάζονται και είναι διαθέσιμες για μια πιο άμεση απόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, εντός και εκτός της ΕΕ. Οι Τυποποιημένες Επιχειρησιακές Τακτικές (SOP) ορίζονται και περιέχουν όλες τις προβλεπόμενες διαδικασίες κατά τη διάρκεια του κύκλου ανάπτυξης.

Οι μονάδες:

- αποτελούνται από κινητό εξοπλισμό των κρατών μελών, ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο εξωτερικό
- είναι σε θέση να εργάζονται ανεξάρτητα, καθώς επίσης και σε συνδυασμό με άλλες μονάδες, και να παρέχουν βοήθεια, εντός ή / και εκτός ΕΕ, σε άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεθνών οργανισμών, ιδίως των Ηνωμένων Εθνών
- μπορεί να δημιουργηθούν με πόρους ενός ή περισσότερων Κρατών Μελών της Κοινότητας σε εθελοντική βάση
- είναι αυτάρκεις, διαλειτουργικές και μπορούν να ενεργοποιηθούν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (συνήθως μέσα σε 12 ώρες μετά από το αίτημα συνδρομής)
- είναι εξοπλισμένες, με εκπαιδευμένο προσωπικό και λειτουργούν σύμφωνα με τις αναγνωρισμένες διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές.

*Εικόνα 3.1.1. Παράδειγμα εφαρμογής Τυποποιημένων Επιχειρησιακών Τακτικών (SOP)
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)*

Οι τύποι των Μονάδων Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ είναι οι ακόλουθοι:

- 1) Άντλησης υψηλής δυναμικότητας
- 2) Ανάσχεσης πλημμυρών
- 3) Διάσωσης από Πλημμύρες με τη χρήση σκαφών

- 4) Καθαρισμού Νερού
- 5) Αστικής έρευνας και διάσωσης (USAR) μεσαίας έντασης
- 6) Αστικής έρευνας και διάσωσης (USAR) μεγάλης έντασης
- 7) Εναέριας αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών με τη χρήση ελικοπτέρων
- 8) Εναέριας αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών με τη χρήση αεροπλάνων
- 9) Αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών από εδάφους
- 10) Αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών από εδάφους με χρήση οχημάτων
- 11) Προηγμένων κινητών ιατρείων
- 12) Προηγμένων κινητών ιατρείων με χειρουργείο
- 13) Ιατρικής εναέριας απομάκρυνσης θυμάτων καταστροφών
- 14) Προσωρινών καταλυμάτων έκτακτης ανάγκης
- 15) Ανίχνευσης και δειγματοληψίας χημικών, βιολογικών, ραδιολογικών και πυρηνικών ουσιών
- 16) Ανίχνευσης τιμών ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας (SAR) σε συνθήκες χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής ή πυρηνικής έκτακτης ανάγκης.
- 17) Κινητών ιατρείων και ομάδων υποστήριξης τεχνικής βοήθειας (TAST)

3.2 Ασκήσεις

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επενδύουν σημαντικούς πόρους σε ασκήσεις πολιτικής προστασίας. Οι ασκήσεις που οργανώνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο σχεδιάζονται κυρίως ως δοκιμές πεδίου, οι οποίες στοχεύουν στην εδραίωση μιας κοινής αντίληψης συνεργασίας στις επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας και στην επιτάχυνση της απόκρισης σε μείζονες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Οι στόχοι των ασκήσεων είναι «η βελτίωση της ετοιμότητας πολιτικής προστασίας και της απόκρισης σε όλα τα είδη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, όπως η θαλάσσια ρύπανση, περιστατικά χημικής, βιολογικής, ραδιολογικής ή πυρηνικής μόλυνσης, καθώς και σύνθετες περιπτώσεις ή περιπτώσεις κατά τις οποίες πλήττονται ταυτόχρονα περισσότερες χώρες (εντός ή εκτός ΕΕ), παρέχοντας ένα περιβάλλον δοκιμής των καθιερωμένων ή / και νέων επιχειρησιακών εννοιών και διαδικασιών του Μηχανισμού και μια ευκαιρία μάθησης για όλους τους φορείς που συμμετέχουν στις επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας στο πλαίσιο του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας».

Για το λόγο αυτό, οι ασκήσεις αυτές παρέχουν μια ευκαιρία μάθησης για όλους τους φορείς που εμπλέκονται σε επιχειρήσεις στο πλαίσιο του Μηχανισμού και ενισχύουν την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ τους. Ένας από τους κύριους στόχους των ασκήσεων πολιτικής προστασίας είναι η ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας. Κατά τη διάρκεια αυτών των ασκήσεων, μπορούν να δοκιμαστούν τρόποι σχεδιασμού καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, διαδικασιών λήψης αποφάσεων, παροχής πληροφοριών προς το κοινό και τα μέσα ενημέρωσης, έτσι ώστε οι μονάδες να είναι καλύτερα προετοιμασμένες για παρόμοιες καταστάσεις στην πραγματική ζωή.

Επιπλέον, οι ασκήσεις μπορούν να βοηθήσουν τους εποπτεύοντες να εντοπίσουν περαιτέρω ανάγκες κατάρτισης του προσωπικού που εμπλέκεται σε επιχειρήσεις, ενώ τα εργαστήρια που οργανώνονται παράλληλα μπορούν να χρησιμεύσουν ως ένας χώρος συζήτησης όπου, η εμπειρία που έχει αποκτηθεί, χρησιμεύει για να προσδιοριστούν τα επιχειρησιακά κενά που πρέπει να καλυφθούν.

Η Απόφαση της Επιτροπής 2004/277/ΕΚ, Ευρατόμ της 29^{ης} Δεκεμβρίου 2003 ορίζει την ομάδα-στόχο των ασκήσεων (Άρθρο 22) και τους **στόχους των Ασκήσεων** (άρθρο 24).

Οι στόχοι των ασκήσεων (Άρθρο 24) αναπαράγονται παρακάτω:

Οι **ασκήσεις** θα πρέπει, ιδίως σε σχέση με την ομάδα-στόχο που ορίζεται στο άρθρο 22 (α), να στοχεύουν:

- A) στην βελτίωση της ικανότητας απόκρισης και στην παροχή της αναγκαίας πρακτικής άσκησης στις ομάδες που εκπληρώνουν τα κριτήρια για συμμετοχή σε επεμβάσεις βοήθειας της πολιτικής προστασίας
- B) στην βελτίωση και τον έλεγχο των διαδικασιών και στη θέσπιση μιας κοινής γλώσσας για τον συντονισμό των επεμβάσεων παροχής βοήθειας πολιτικής προστασίας καθώς και στη μείωση του χρόνου απόκρισης σε σοβαρές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
- Γ) στην ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών πολιτικής προστασίας των συμμετεχόντων κρατών
- Δ) στην ανταλλαγή συμπερασμάτων που αντλήθηκαν από προηγούμενες δράσεις.

Όπως ορίζεται στο άρθρο 22 της απόφασης 2004/277 / ΕΚ, Ευρατόμ, οι ομάδες-στόχοι των ασκήσεων είναι:

- οι ομάδες επέμβασης των συμμετεχόντων κρατών
- οι αρχηγοί των ομάδων επέμβασης των συμμετεχόντων κρατών, οι αναπληρωτές τους και οι αξιωματικοί συνδέσμων
- οι εμπειρογνώμονες από τα συμμετέχοντα κράτη, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 της ίδιας απόφασης (τεχνικοί εμπειρογνώμονες, εμπειρογνώμονες αξιολόγησης, μέλη ομάδων συντονισμού, επικεφαλής συντονισμού)
- το βασικό προσωπικό στα εθνικά σημεία επαφής
- οι αξιωματούχοι των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων

Εικόνα 3.2.2. Παράδειγμα ασκήσεων
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα των ασκήσεων είναι:

- Η βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών που αφορούν σε διάφορες δράσεις του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας και η θέσπιση νέων, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.
- Η βελτίωση της διαλειτουργικότητας των ομάδων επέμβασης, ως αποτέλεσμα της άσκησης. Ειδικότερα, αυτό θα σημαίνει ταχύτερο χρόνο αποστολής, βελτίωση των ρυθμίσεων συνεργασίας, καλύτερη επικοινωνία μεταξύ των κεντρικών γραφείων και του πεδίου δράσης, προσδιορισμό των ελλείψεων των υφιστάμενων δομών.
- Ενημέρωση και προετοιμασία των συμμετεχόντων κρατών για τη λήψη και προσφορά βοήθειας μέσω του Μηχανισμού.

Τύποι ασκήσεων

Τα επιλέξιμα έργα που θα συγχρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων θα περιλαμβάνουν έναν από τους ακόλουθους τύπους ασκήσεων πολιτικής προστασίας:

Ασκήσεις Πλήρους Κλίμακας (FSE), με τη συμμετοχή επαρκούς αριθμού από διάφορες κατηγορίες ομάδων του προγράμματος κατάρτισης, οι οποίες περιλαμβάνουν αναγκαστικά την ανάπτυξη ομάδων επέμβασης. Μια FSE σχεδιάζεται για να αναπαράγει μία ή περισσότερες φάσεις μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, με τη δέσμευση όλων των δημόσιων φορέων και αρχών ότι θα εμπλακούν σε περίπτωση πραγματικού περιστατικού. Όλες οι λειτουργίες (επιχείριση, διοίκηση, εφοδιασμός, επικοινωνία, ενημέρωση του κοινού, κλπ) μιας πραγματικής επιχείρισης αντιγράφονται και εκτελούνται με συντονισμένο τρόπο. Πριν την άσκηση, πραγματοποιείται μια άσκηση επί χάρτου (ΤΤΕ), η οποία περιλαμβάνει μια άσκηση κέντρου ελέγχου. Περίπου σαράντα ασκήσεις πλήρους κλίμακας έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία δεκατρία χρόνια.

Ασκήσεις Κέντρου Ελέγχου (CPE), με ελάχιστη και εστιασμένη ανάπτυξη στο πεδίο ορισμένων κατηγοριών της ομάδας του προγράμματος κατάρτισης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η απαίτηση μιας ελάχιστης ανάπτυξης στο πεδίο διακρίνει τις παραπάνω ασκήσεις από αυτές που διοργανώνονται από την Επιτροπή ως μέρος της εκπαίδευσης CECIS, οι οποίες είναι «καθαρές» Ασκήσεις Κέντρου Ελέγχου χωρίς ανάπτυξη πεδίου. Μια CPE έχει σχεδιαστεί για να εμπλέξει τις ομάδες διοίκησης σε μια πραγματική κατάσταση, απαιτώντας την ανάπτυξη μιας ομάδας πολιτικής προστασίας της ΕΕ και, ενδεχομένως, του βασικού προσωπικού των επιχειρησιακών δομών, μαζί με το προσωπικό και τα εργαλεία της διοίκησης και της επικοινωνίας.

Ασκήσεις επί χάρτου ή άλλου είδους ασκήσεις που βασίζονται σε συζήτηση (ΤΤΕ), εφόσον κρίνεται κατάλληλο για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της ΤΤΕ, οι διαχειριστές πραγματικών κρίσεων καλούνται να χρησιμοποιήσουν τα υφιστάμενα σχέδια και τα

στάδια για τη λήψη αποφάσεων, σύμφωνα με ένα προτεινόμενο σενάριο. Όντας μια άσκηση που βασίζεται στη συζήτηση, δεν απαιτεί καμία ανάπτυξη, αλλά συγκεντρώνει τους παίκτες σε ένα μέρος, υπό την καθοδήγηση και τον έλεγχο έμπειρου προσωπικού.

Σε όλους τους τύπους των παραπάνω ασκήσεων, θα πρέπει να ασκούνται τουλάχιστον δύο επίπεδα συντονισμού.

Το σενάριο των ασκήσεων λαμβάνει υπόψη ένα, περισσότερα ή όλα τα παρακάτω στάδια: εγρήγορση και αίτημα βοήθειας, ανάπτυξη, επιχειρησιακή εμπλοκή, επιχειρησιακή απεμπλοκή.

Το σενάριο σχετίζεται με οποιοδήποτε είδος της καταστροφής που υπερβαίνει την ικανότητα απόκρισης του πληγέντος κράτους. Η εκ των προτέρων ανάπτυξη είναι αποδεκτή όταν είναι ρεαλιστική ή όταν ο στόχος της εστιάζεται περισσότερο στην επιχείριση και την απεμπλοκή παρά στην ανάπτυξη. Φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές (συμπεριλαμβανομένων των συμβάντων ΧΒΡΠ), σε ξηρά ή θάλασσα, είναι ο συνήθης στόχος των ασκήσεων Μηχανισμού.

Είναι υποχρεωτικό η επιχειρησιακή δομή της αρχής πολιτικής προστασίας κάθε «παίκτη» να παίρνει μέρος στην άσκηση ως «παίκτης».

Εκτός από τις παραπάνω κατηγορίες, οι «παίκτες» της άσκησης μπορούν να προέρχονται και από «άλλα μέσα στήριξης, τα οποία θα μπορούσαν να είναι διαθέσιμα από τις αρμόδιες υπηρεσίες, όπως ειδικευμένο προσωπικό και εξοπλισμός, για την αντιμετώπιση μιας συγκεκριμένης έκτακτης ανάγκης, καθώς και πόροι που μπορούν να παρέχονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους αρμόδιους φορείς» [Άρθρο 4 (4) της Απόφασης της Επιτροπής 2007/779/ΕΚ, Ευρατόμ].

Δεν υπάρχουν ειδικοί περιορισμοί για το συνολικό αριθμό των «παικτών» της άσκησης ή τον αριθμό των μελών της κάθε ομάδας. Στο ζήτημα αυτό θα πρέπει, ωστόσο, να δοθεί ιδιαίτερη σημασία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο αριθμός των «παικτών» επιτρέπει τη σωστή αναπαραγωγή και τη δοκιμή των στόχων της άσκησης.

Εμπειρογνώμονες και οι ομάδες που προέρχονται από τρίτες χώρες μπορούν, αν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα, να συμμετέχουν ως «παίκτες» (άρθρο 7 της Απόφασης της Επιτροπής 2007/162 / ΕΚ, Ευρατόμ). Το προσωπικό των Διεθνών Οργανισμών και φορέων, ιδίως εκείνων που αποτελούν μέρος του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, μπορούν επίσης να συμμετέχουν κατά περίπτωση (βλέπε άρθρο 9 της Απόφασης της Επιτροπής 2007/162 / ΕΚ, Ευρατόμ).

Η διάρκεια των ασκήσεων είναι το λιγότερο δύο ημέρες και δύο νύχτες, εκτός από τις Ασκήσεις επί χάρτου, οι οποίες μπορούν να περιοριστούν σε μία ολόκληρη ημέρα.

*Εικόνα 3.2.3 Παράδειγμα ασκήσεων
(Πηγή Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)*

Μια ομάδα οφείλει να αναλάβει τον έλεγχο της άσκησης παρέχοντας δεδομένα και πληροφορίες στους παίκτες, μέσω διαύλων που έχουν οριστεί σύμφωνα με τους τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς κανονισμούς. Αυτή η ομάδα ελέγχου δεν επιτρέπεται να καθοδηγήσει άμεσα τη διαδικασία λήψης αποφάσεων από τους «παίκτες» με την επιβολή δράσεων και χρονοδιαγραμμάτων, τα οποία θα πρέπει να παραμείνουν ενδεικτικά για τον σχεδιασμό της άσκησης. Ο ρόλος της ομάδας ελέγχου είναι να διασφαλίσει ότι οι δραστηριότητες των «παικτών» θα μείνουν μέσα στα όρια που επιτρέπονται από τους πόρους που διατίθενται για την άσκηση.

Τέλος, όσον αφορά στις γεωγραφικές περιοχές, δεν υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με το πού θα λάβει χώρα το σενάριο, το οποίο μπορεί να εξελιχθεί εντός ή εκτός της ΕΕ. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε σενάρια που λαμβάνουν χώρα σε περιοχές που πλήττονται από καταστροφές. Σε κάθε περίπτωση, η τοποθεσία της άσκησης πρέπει να βρίσκεται στο έδαφος ενός συμμετέχοντος κράτους του Μηχανισμού.

Μία από τις βασικές αρχές της άσκησης, η οποία θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τη φάση σχεδιασμού, είναι: «άσε τον παίκτη να παίξει».

3.3 Ανταλλαγή εμπειρογνομόνων

Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Εμπειρογνομόνων δημιουργήθηκε συμπληρωματικά με την εκπαίδευση και τις ασκήσεις. Το σύστημα αυτό επιτρέπει την απόσπαση εμπειρογνομόνων σε συμμετέχοντα κράτη, προκειμένου να αποκτήσουν γνώσεις και εμπειρία σε όλους τους τομείς επέμβασης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης καθώς και στις διαφορετικές προσεγγίσεις των εθνικών συστημάτων σε αυτά τα θέματα.

Οι εμπειρογνώμονες μπορούν είτε να αιτηθούν οι ίδιοι να μεταβούν σε μια αποστολή ή μπορεί να προσκληθούν από οργανισμούς πολιτικής προστασίας.

Η διάρκεια της ανταλλαγής μπορεί να ποικίλει από μερικές ημέρες έως δύο εβδομάδες. Τυπικά, η διάρκεια είναι πέντε εργάσιμες ημέρες.

Το σύστημα επιτρέπει τον προσωρινό «δανεισμό» εμπειρογνομόνων από ένα εθνικό σύστημα σε διοικητικά σώματα άλλων συμμετεχόντων χωρών, με

σκοπό την απόκτηση άμεσης εμπειρίας και βαθύτερης γνώσης του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί ένα σύστημα πολιτικής προστασίας σε μια χώρα άλλη από την δική τους.

*Εικόνα 3.3.1. Παράδειγμα ανταλλαγής εμπειρογνομόνων
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)*

Η ανταλλαγή μπορεί να οργανωθεί με δύο τρόπους:

- 1) Εμπειρογνώμονες πολιτικής προστασίας μπορούν να επισκεφθούν έναν ή περισσότερους οργανισμούς, σε μία ή περισσότερες χώρες. Μπορούν, για παράδειγμα, να μελετήσουν τις επιχειρησιακές δομές της χώρας και να μάθουν νέες τεχνικές. Επιπλέον, μπορούν να παρακολουθήσουν εργαστήρια και συνέδρια ή να συμμετάσχουν σε εκπαιδευτικά σεμινάρια ή ασκήσεις προσομείωσης.
- 2) Εμπειρογνώμονα(ε)ς από ένα άλλο κράτος μπορεί να προσκληθεί από ένα φιλοξενούντα οργανισμό για: να μελετήσει τις επιχειρησιακές δομές της χώρας, να μάθει νέες τεχνικές, να παρακολουθήσει εργαστήρια και συνέδρια, να συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά σεμινάρια ή ασκήσεις προσομείωσης. Είναι επίσης δυνατό να προσκληθούν εμπειρογνώμονες ως εκπαιδευτές.

Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Εμπειρογνομόνων, επομένως, προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην διαρκή ανάπτυξη του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης και ενισχύει τις ικανότητες στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

Αιτήσεις γίνονται δεκτές για ένα νέο κύκλο του προγράμματος Ανταλλαγής Εμπειρογνομόνων της ΕΕ, μέχρι τον Οκτώβριο του 2016.

Τα τελευταία αυτά χρόνια, το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Εμπειρογνομόνων έχει δώσει τη δυνατότητα απόσπασης περίπου 900 Εμπειρογνομόνων εθνικής πολιτικής προστασίας σε διοικήσεις άλλων συμμετεχόντων κρατών. Αυτές οι ανταλλαγές καλύπτουν όλους τους τομείς επεμβάσεων έκτακτης ανάγκης.

4. Απόκριση

Απόκριση σημαίνει διευκόλυνση της συνεργασίας στις επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας σε περίπτωση μεγάλων καταστροφών, εντός και εκτός της ΕΕ. Ασχολείται με τη Διεθνή συνεργασία και ενσωματώνει κάθε δράση που αναλαμβάνεται κατόπιν αιτήματος για βοήθεια, στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ένωσης, στην περίπτωση μιας επικείμενης καταστροφής, κατά τη διάρκεια ή μετά από αυτήν, για την αντιμετώπιση των άμεσων αρνητικών συνεπειών της.

Οι νέες δράσεις για την Απόκριση σε καταστροφές σχετίζονται με

- την ίδρυση του **Κέντρου Επείγουσας Αντιμετώπισης Συντονισμού (ERCC)** με εικοσιτετράωρη επιχειρησιακή ικανότητα
- τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Ικανότητας Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης, η οποία αποτελείται από μια **εθελοντική δεξαμενή**
- τη συγχρηματοδότηση των **ρυθμιστικών ικανοτήτων**, για την αντιμετώπιση προσωρινών ελλείψεων
- την αρχική χρηματοδότηση νέων ικανοτήτων απόκρισης για πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, στις οποίες έχει εντοπιστεί ένα ενδεχόμενο σημαντικό κενό.

4.1 Το στρατηγικό Επιχειρησιακό κέντρο Το Συντονιστικό Κέντρο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (ERCC)

Το Συντονιστικό Κέντρο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (ERCC) είναι το επιχειρησιακό κέντρο του Μηχανισμού για τη διευκόλυνση μιας συνεκτικής ευρωπαϊκής απάντησης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, εντός και εκτός Ευρώπης.

Ιδρύθηκε με βάση την υπερδεκαετή εμπειρία στο συντονισμό της ευρωπαϊκής αντιμετώπισης καταστροφών. Το 2001, ο προκάτοχός του, το Κέντρο Παρακολούθησης και Πληροφόρησης (MIC), δημιουργήθηκε ως το κύριο λειτουργικό εργαλείο του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ.

Το ERCC είναι η νέα «καρδιά» του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ. Αντικαθιστά και αναβαθμίζει τις λειτουργίες του προηγούμενου Κέντρου Παρακολούθησης και Πληροφόρησης (MIC). Επιπλέον, παίζει καθοριστικό ρόλο ως συντονιστικός φορέας των ικανοτήτων απόκρισης των συμμετεχουσών χωρών σε περίπτωση κρίσης, υποστηρίζοντας έτσι εκ των προτέρων μια αποτελεσματικότερη κοινή ευρωπαϊκή βοήθεια, δηλαδή την μετακίνηση της αντίληψης από την κατά περίπτωση αντιμετώπιση (μιας κρίσης) στον έγκαιρο σχεδιασμό της.

Όταν επέλθει μια καταστροφή, κάθε λεπτό μετράει. Μια άμεση, συντονισμένη και από πριν προγραμματισμένη αντίδραση σώζει ζωές. Το ERCC έχει

εδραιωθεί ακριβώς για αυτό το λόγο: επειδή δίνει τη δυνατότητα στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αντιμετωπίσουν τις τρομακτικές φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές με έγκαιρο και αποτελεσματικό τρόπο.

Το ERCC συλλέγει και αναλύει σε πραγματικό χρόνο πληροφορίες σχετικά με τις καταστροφές, παρακολουθεί τους κινδύνους, προετοιμάζει τα σχέδια για την ανάπτυξη των εμπειρογνομώνων, των ομάδων και του εξοπλισμού, συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για την καταγραφή των διαθέσιμων πόρων και συντονίζει τις προσπάθειες της ΕΕ για την αντιμετώπιση των καταστροφών.

*Εικόνα 4.1.1. Το Κέντρο Συντονισμού. Επείγουσας Αντιμετώπισης
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)*

Παρακολουθεί τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε όλο τον κόσμο σε εικοσιτετράωρη βάση και είναι σε θέση να διαχειριστεί ταυτόχρονες πολλές από αυτές, σε διαφορετικές χρονικές ζώνες

Χάρη στις προεγκαταστημένες και αυτάρκειες μονάδες πολιτικής προστασίας που διαθέτουν, οι ομάδες του ERCC είναι έτοιμες να παρέμβουν σε σύντομο χρονικό διάστημα, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ. Αναλαμβάνουν εξειδικευμένες εργασίες, όπως η έρευνα και η διάσωση, η εναέρια αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών, προηγμένες ιατρικές υπηρεσίες και άλλα.

Ο ευρωπαϊκός συντονισμός αντιμετώπισης καταστροφών έχει εξελιχθεί στη διάρκεια των ετών, μετά από τα συνεχώς αυξανόμενα αιτήματα για παροχή βοήθειας από όλο τον κόσμο. Το ERCC παρέχει πρόσβαση σε μια ενιαία Υπηρεσία εξυπηρέτησης πολιτικής προστασίας, η οποία είναι διαθέσιμη σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη. Λειτουργεί ως κόμβος επικοινωνίας, σε κεντρικό επίπεδο, μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών, της πληγείσας χώρας και των εμπειρογνομώνων που εργάζονται στο πεδίο δράσης. Κάθε χώρα, εντός ή εκτός της ΕΕ, η οποία πλήττεται από μια μεγάλη καταστροφή μπορεί να κάνει έκκληση για βοήθεια μέσω του ERCC, το οποίο στη συνέχεια αντιστοιχεί τις προσφορές βοήθειας προς τις ανάγκες της πληγείσας χώρας.

Εικόνα 4.1.2. Το Κέντρο Συντονισμού Επείγουσας Αντιμετώπισης
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Μέχρι τώρα, η δράση πολιτικής προστασίας της ΕΕ έχει βασιστεί αποκλειστικά στην εθελοντική και ad-hoc προσφορά βοήθειας των κρατών μελών. Η βοήθεια αυτή μπορεί να περιλαμβάνει παροχές σε είδος (π.χ. στέγη, δεξαμενές νερού, κουβέρτες), εκπαιδευμένες ομάδες εμπειρογνομώνων (π.χ. ιατρικό προσωπικό, ομάδες έρευνας και διάσωσης), ή και τα δύο. Στο παρελθόν, ο ad-hoc χαρακτήρας της βοήθειας καθιστούσε πολλές φορές δύσκολη την πρόβλεψη και τον σχεδιασμό των επιχειρήσεων ανακούφισης, με αποτέλεσμα να υπάρχουν καθυστερήσεις που θα μπορούσαν να αποφευχθούν. Το ERCC, αντιθέτως, διαχειρίζεται ένα εκ των προτέρων προσδιορισμένο σύνολο ικανοτήτων που διαθέτουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών – τις «μονάδες επέμβασης πολιτικής προστασίας» - το οποίο μπορεί άμεσα να χρησιμοποιηθεί σε μια έκτακτη ανάγκη οποιασδήποτε κλίμακας.

Οι χώρες που συμμετέχουν στο Μηχανισμό μπορούν να διαθέσουν κάποιους από τους βασικούς πόρους τους, οι οποίοι βρίσκονται σε κατάσταση αναμονής, σε μια εθελοντική δεξαμενή, έτσι ώστε να μπορούν να ενεργοποιηθούν άμεσα, ως μέρος μιας συνεκτικής ευρωπαϊκής απόκρισης, όταν παραστεί ανάγκη. Η βελτίωση του σχεδιασμού και η προετοιμασία ενός συνόλου τυπικών σεναρίων καταστροφής μπορούν να ενισχύσουν περαιτέρω την ικανότητα του ERCC για άμεση αντιμετώπιση.

Για να εξασφαλιστούν υψηλότερα πρότυπα ποιότητας, αυτή η ικανότητα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης θα περιλαμβάνει μια διαδικασία πιστοποίησης των πόρων που διατίθενται στην δεξαμενή. Το ERCC θα ξεκινήσει μια διαδικασία εντοπισμού ενδεχόμενων κενών στην συγκρότηση της ευρωπαϊκής βοήθειας και διερεύνησης των τρόπων με τους οποίους μπορούν να καλυφθούν αυτά τα κενά, με οικονομική στήριξη από την ΕΕ ή με άλλα μέσα.

Με τη συγχώνευση του Δωματίου Κρίσης για τις ανθρωπιστικές κρίσεις και του Κέντρου Παρακολούθησης και Πληροφόρησης (MIC) για την πολιτική προστασία, το ERCC προάγει την αυξημένη συνεργασία μεταξύ της πολιτικής

προστασίας και της ανθρωπιστικής βοήθειας. Το ERCC διατηρεί στενές σχέσεις με τις αρχές πολιτικής προστασίας και ανθρωπιστικής βοήθειας στα κράτη μέλη, καθιστώντας δυνατή την ομαλή και σε πραγματικό χρόνο ανταλλαγή πληροφοριών.

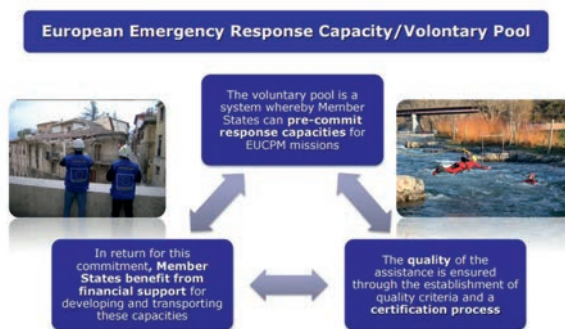
4.2 Ευρωπαϊκή Ικανότητα Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (EERC) που αποτελείται από μια “εθελοντική δεξαμενή”

Η Ευρωπαϊκή Ικανότητα Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών (EERC) ιδρύθηκε με σκοπό να προσδιοριστούν και να καταγραφούν εθελοντικά από τα Κράτη Μέλη οι ικανότητες απόκρισης. Η EERC αποτελείται από μια εθελοντική δεξαμενή ικανοτήτων των κρατών μελών, για τις οποίες τα κράτη έχουν δεσμευτεί εκ των προτέρων, και περιλαμβάνει μονάδες, άλλες ικανότητες απόκρισης και εμπειρογνώμονες.

Βάσει των προσδιορισθέντων κινδύνων, η Επιτροπή ορίζει τους τύπους και τον αριθμό των βασικών ικανοτήτων απόκρισης που απαιτούνται για την EERC («στόχοι ικανοτήτων») και καθορίζει τις απαιτήσεις ποιότητας για τις ικανότητες απόκρισης των κρατών μελών, οι οποίες βασίζονται σε καθιερωμένα διεθνή πρότυπα.

Οι ικανότητες απόκρισης που θέτουν στη διάθεση της EERC τα κράτη μέλη είναι διαθέσιμες για επιχειρήσεις αντιμετώπισης, στο πλαίσιο του Μηχανισμού της Ένωσης, μετά από αίτημα παροχής βοήθειας μέσω του ERCC. Όταν εγχώριες καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, λόγοι ανωτέρας βίας ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, σοβαροί λόγοι εμποδίζουν ένα κράτος μέλος να διαθέσει ικανότητες αντιμετώπισης σε μια συγκεκριμένη καταστροφή, το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να ενημερώσει την Επιτροπή το συντομότερο δυνατό.

Ο κύκλος της εθελοντικής δεξαμενής περιγράφεται παρακάτω:

Εικόνα 4.2.1. Ο κύκλος της εθελοντικής δεξαμενής
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Στις Ενέργειες Απόκρισης μπορούν να συμπεριληφθούν επίσης η συγχρηματοδότηση των ρυθμιστικών ικανοτήτων για την αντιμετώπιση προσωρινών ελλείψεων (βλέπε παρακάτω)

The EU can co-finance up to **40% of the standby costs** of

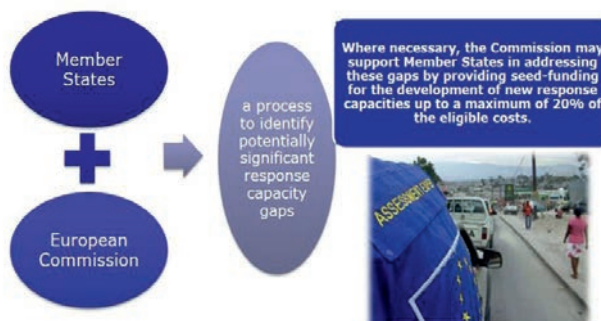
- framework contracts
- framework partnership agreements
- similar arrangements

to have additional response capacities available in order to **address temporary shortcomings in extraordinary disasters.**

Εικόνα 4.2.2. Η συγχρηματοδότηση των ρυθμιστικών ικανοτήτων (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή -Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Τέλος, η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και προσδιορίζει ενδεχόμενα σημαντικές ελλείψεις στην ικανότητα ανταπόκρισης της EERC.

Όπου έχουν εντοπιστεί ενδεχόμενα σημαντικές ελλείψεις, η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον οι απαραίτητες ικανότητες είναι στη διάθεση των κρατών μελών εκτός της EERC και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν, είτε μεμονωμένα είτε μέσω μιας κοινοπραξίας κρατών μελών που συνεργάζονται πάνω σε κοινούς κινδύνους, οποιαδήποτε στρατηγικά κενά ικανότητας έχουν διαπιστωθεί. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να στηρίξει τα κράτη μέλη στις δραστηριότητες αυτές μέσω της αρχικής χρηματοδότησης για νέες ικανότητες αντιμετώπισης σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπου έχει εντοπιστεί ένα ενδεχόμενα σημαντικό κενό, ακολουθώντας τη διαδικασία που περιγράφεται παρακάτω.

Εικόνα 4.2.3. Η διαδικασία εντοπισμού κενών στην ικανότητα αντίδρασης (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή -Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

5. Καλές Πρακτικές

ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΣΤΗ ΣΕΡΒΙΑ, ΒΟΣΝΙΑ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ το 2014

Εισαγωγή

Λόγω της συνεχούς βροχόπτωσης που άρχισε στις 13 Μαΐου 2014, ακραίες πλημμύρες έπληξαν τη Σερβία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, επηρεάζοντας και εκτοπίζοντας χιλιάδες ανθρώπους. Εκτιμάται ότι πάνω από 3 εκατομμύρια άνθρωποι στις δύο χώρες επηρεάστηκαν άμεσα ή έμμεσα από τις πλημμύρες, τη λάσπη και τις κατολισθήσεις. Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι έχασαν τους πόρους επιβίωσής τους και απομακρύνθηκαν από τα σπίτια τους. Σημαντικά ζητήματα που έπρεπε να αντιμετωπιστούν ήταν η παροχή καθαρού νερού, η υγεία και η υγιεινή. Σε πολλές πληγείσες περιοχές σε όλη τη χώρα, υπέστησαν ζημιές βασικές υποδομές, όπως γέφυρες και δρόμοι, καθώς και υποδομές υγείας και εκπαίδευσης.

Η πρακτική αυτή έχει σχέση με την ενεργοποίηση του Μηχανισμού στον τομέα της ετοιμότητας και της αποτελεσματικής συντονισμένης αντίδρασης σε καταστροφές.

Είναι μια πρακτική που παρουσίασε ο Yves Dussart (DG ECHO Μονάδα Πολιτικής Προστασίας) κατά τη διάρκεια του συνεδρίου με τίτλο «Συνδιάσκεψη για φυσικές καταστροφές και «μία υγεία»: είμαστε προετοιμασμένοι;» που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 16 και 17 Απριλίου 2015. Ο τίτλος της παρέμβασης ήταν «Η συνεργασία των κρατών μελών, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ».

Οι πλημμύρες στη Σερβία: Επισκόπηση Κατάστασης

Η Σερβία γνώρισε τις πιο καταστροφικές πλημμύρες στην ιστορία της. Από τις 15 έως τις 23 Μαΐου, το σύνολο της χώρας κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης

- επλήγησαν σαράντα Δήμοι και 1,6 εκατομμύρια άνθρωποι.

Ο Δήμος Obrenovac (κοντά στο Βελιγράδι) ήταν αυτός που επλήγη περισσότερο. (πλημμύρισε σε ποσοστό 90%).

- 485 οικιστικές μονάδες καταστράφηκαν ολοσχερώς από τις πλημμύρες και τις κατολισθήσεις. 16.200 σπίτια υπέστησαν ζημιές.

- Οι υποδομές, οι Τομείς Υγείας, Περιβάλλοντος και Παιδείας υπέστησαν σοβαρά πλήγματα. Οι απώλειες υπολογίζονται σε 1,5 δις. Ευρώ.

- 60 θύματα αναφέρθηκαν κατά τη διάρκεια της έκτακτης ανάγκης - 26, ως αποτέλεσμα πνιγμού.

- 31.879 άνθρωποι διασώθηκαν και μετατοπίστηκαν, ενώ 180.000 είχαν ανάγκη από βοήθεια.

Εικόνα 5.1.1. Πλημμύρες στη Σερβία
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Αίτημα για βοήθεια μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ
Στις **15 Μαΐου**, η Σερβία ζήτησε βοήθεια, μέσω του Μηχανισμού, για παροχή μονάδων Αντλησης Νερού Υψηλής Χωρητικότητας (HCP).

- Λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης, στις **16 Μαΐου 2014**, κατατέθηκε **δεύτερο αίτημα** για χορήγηση μονάδων HCP, ομάδες διάσωσης από πλημμύρες με σκάφη και ελικόπτερα για επιχειρήσεις διάσωσης και εκκένωσης των πληγέντων ανθρώπων καθώς χημικά για την εξολόθρευση προνυμφών και κουνουπιών.
- Στις **23 Μαΐου**, ακολούθησε **τρίτο αίτημα** για αποστολή Ομάδων Καθαρισμού Νερού.
- Η ενίσχυση χορηγήθηκε από 9 συμμετέχοντα κράτη (22 ομάδες, με 563 μέλη):
 - Ομάδες διάσωσης από πλημμύρες
 - Ελικόπτερα
 - Αντλίες Νερού Υψηλής Χωρητικότητας
 - Ομάδες Καθαρισμού Νερού

Οι πλημμύρες στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη: Επισκόπηση Κατάστασης

- Η συνεχής βροχόπτωση (ποσότητα νερού τεσσάρων μηνών έπεσε σε μόλις τρεις ημέρες) ξεκίνησε στις 13 Μαΐου και οδήγησε σε εξαιρετικές πλημμύρες σε πολλές περιοχές της **Βοσνίας και Ερζεγοβίνης**.
- Προκλήθηκαν πάνω από **3.000 κατολισθήσεις**, αποκαλύφθηκαν ναρκοπέδια –οι μόνες πιθανές μέθοδοι εκκένωσης ήταν με σκάφη και ελικόπτερα.
- **300.000** κάτοικοι **επλήγησαν άμεσα**. Περισσότεροι από **1 εκατομμύριο** άνθρωποι επλήγησαν από την πλημμύρα **έμμεσα**.
- Δρόμοι, υποδομές, κατοικίες και ολόκληρα χωριά παρασύρθηκαν.

- Στο καντόνι Posavina, οι πλημμύρες σκότωσαν μεγάλο αριθμό πουλερικών, βοοειδών και άλλων ζώων. **Δημιουργήθηκε σοβαρή επιδημιολογική κατάσταση καθώς τα νεκρά ζώα παρέμεναν μέσα στο νερό.**

Υπήρχαν ανάγκες για σκάφη και προσωπικό με υγειονομικό εξοπλισμένο για να περισυλλέξουν τα νεκρά ζώα και να τα μεταφέρουν σε αποτεφρωτήρες.

Εικόνα 5.1.2. Πλημμύρες στη Σερβία

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)

Η αντίδραση του ERCC / Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης για τις δύο χώρες

Είκοσι τρία κράτη μέλη της ΕΕ παρείχαν βοήθεια σε είδος, όπως λέμβους διάσωσης, ελικόπτερα, μονάδες άντλησης υψηλής χωρητικότητας και μονάδες καθαρισμού νερού (αναλυτικά, τα κράτη μέλη που παρείχαν βοήθεια μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ, προσέφεραν: 2 ελικόπτερα, 22 μονάδες άντλησης υψηλής χωρητικότητας (12 στη Βοσνία -Ερζεγοβίνη και 10 στη Σερβία), 111 αντλίες (85 στη Βοσνία -Ερζεγοβίνη και 26 στη Σερβία), 39 λέμβους διάσωσης (25 στη Βοσνία -Ερζεγοβίνη και 14 στη Σερβία) και 15 μονάδες καθαρισμού νερού (14 στη Βοσνία -Ερζεγοβίνη και 1 στη Σερβία) .

Επιπλέον, οι 11.000 ταμπλέτες καθαρισμού νερού, 14.000 κουβέρτες και πάνω από 1.000 σκηνές παραδόθηκαν, μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ, στα θύματα των πλημμυρών στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη.

Όλος αυτός ο εξοπλισμός χρησιμοποιήθηκε από περισσότερους από 800 εργαζομένους ανακούφισης από τα κράτη μέλη της ΕΕ, ο οποίοι έλαβαν μέρος σε επιχειρήσεις στο έδαφος των δύο χωρών.

Οι ομάδες που αναπτύχθηκαν μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ διέσωσαν άμεσα πάνω από 1700 άτομα μόνο στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη.

Το Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ERCC) ήταν σε συνεχή επαφή με τις αρμόδιες αρχές στη Σερβία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη για να αντιστοιχεί τις εισερχόμενες προσφορές για βοήθεια με τις ανάγκες στο πεδίο δράσης.

Οι Ομάδες Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ αναπτύχθηκαν στη Σερβία και

τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, προκειμένου να βοηθήσουν τις εθνικές αρχές στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν τις πλημμύρες μεγάλης κλίμακας και να υποστηρίξουν τον συντονισμό της εισερχόμενης βοήθειας της ΕΕ.

Οι ομάδες αυτές βοήθησαν για να σωθούν ζωές, να αντληθεί το νερό από τα πλημμυρισμένα κτίρια, να διατηρηθεί η πρόσβαση σε ηλεκτρική ενέργεια, να παραδοθούν προμήθειες στις πληγείσες περιοχές, να προβλεφθεί η εξέλιξη της στάθμης του νερού και να εκτιμηθούν οι ζημιές μέσω δορυφορικών εικόνων. Παρείχαν επίσης καθαρό, πόσιμο νερό, χρησιμοποιώντας ταμπλέτες καθαρισμού αλλά και καθαρίζοντας τα πηγάδια, τρόφιμα, υγειονομικό υλικό και οικιακό εξοπλισμό, κουβέρτες και στρώματα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδότησε τα έξοδα μεταφοράς του υλικού ανακούφισης και του προσωπικού, για την παροχή βοήθειας προς τις πληγείσες περιοχές.

Επιπλέον,

- Περισσότεροι από **800 εργαζόμενοι ανακούφισης** με τον εξοπλισμό τους δραστηριοποιήθηκαν μέσω του Μηχανισμού.
- Το ERCC ανέπτυξε **τέσσερις ομάδες συντονισμού και αξιολόγησης ευρωπαϊκής πολιτικής προστασίας** για την υποστήριξη του συντονισμού στο πεδίο δράσης. (Συνολικά **26 εμπειρογνώμονες** και **6 εθελοντικές οργανώσεις του ERCC**).
- **430.000 ευρώ** ζητήθηκαν από τα συμμετέχοντα κράτη του Μηχανισμού για τη συγχρηματοδότηση του κόστους μεταφοράς της βοήθειας. Πάνω από 40 αιτήσεις επιχορήγησης προωθήθηκαν.
- **80 Δορυφορικοί χάρτες** των πλημμυρισμένων περιοχών παρήχθησαν από την Επιτροπή, μέσω της Υπηρεσίας Διαχείρισης Έκτακτης Ανάγκης «Κοπέρνικος», για να υποστηρίξουν τόσο τις πληγείσες χώρες όσο και εκείνους που παρείχαν βοήθεια.
- 4 εμπειρογνώμονες απεστάλησαν μέσω του Μηχανισμού, για **Αξιολόγηση Αναγκών μετά την Καταστροφή** (PDNA).

Πέρα από τη βοήθεια σε είδος που παρείχαν τα κράτη μέλη της ΕΕ μέσω του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας, η ΕΕ διέθεσε επίσης 3.000.000 ευρώ σε ανθρωπιστική βοήθεια, για την αντιμετώπιση των πιο άμεσων αναγκών και για βοήθεια του πιο ευάλωτου πληθυσμού των δύο χωρών που είχαν πληγεί.

Η χρηματοδότηση, η οποία διοχετεύτηκε μέσω του Ερυθρού Σταυρού / Ερυθράς Ημισελήνου και άλλων συνεργαζόμενων φορέων, κάλυψε μερικά από τα πιο κρίσιμα κενά και τις πιο άμεσες ανάγκες στις δύο χώρες.

Με βάση τα πορίσματα των εκτιμήσεων αναγκών, η χρηματοδότηση των 3.000.000 ευρώ χρησιμοποιήθηκε κυρίως για την παροχή καθαρού πόσιμου νερού, ταμπλέτες καθαρισμού νερού και επισκευή πηγαδιών, παροχή τροφίμων, υγειονομικού και οικιακού εξοπλισμού, κουβερτών και στρωμάτων. Επίσης, εξασφάλισε την πρόσβαση σε βοήθεια για όλες τις ευάλωτες ομάδες και τις μειονότητες. Εκτιμάται ότι η χρηματοδότηση παρείχε ανθρωπιστική βοήθεια σε περίπου μισό εκατομμύριο ανθρώπους.

*Εικόνα 5.1.3. Πλημμύρες στη Σερβία
(Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ)*

Μετά από τα παραπάνω, η ΕΕ κινητοποιήθηκε για να υποστηρίξει την ανάκαμψη και την ανοικοδόμηση της Σερβίας και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Για το σκοπό αυτό, διατέθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 62 εκατομμύρια ευρώ για να καλυφθούν οι βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες ανάγκες στις πληγείσες περιοχές.

Αυτή η χρηματοδότηση ανακατανεμήθηκε από προηγούμενα προγράμματα στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (IPA). Το ποσό περιελάμβανε τη στήριξη των δημόσιων υποδομών, όπως σχολεία και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας, καθώς και βασικό εξοπλισμό για επιχειρήσεις και αγροτικές μονάδες, για να επανεκκινήσουν τις δραστηριότητές τους.

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να συνεχίσει να υποστηρίζει, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, με νέες χρηματοδοτήσεις από το IPA που έχουν διατεθεί για την περίοδο 2014-2020, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες ανασυγκρότησης και να βελτιωθεί η διαχείριση των κινδύνων από πλημμύρες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται με τις πληγείσες χώρες και συνεργάζεται στενά με τα Διεθνή Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, για να αξιολογήσει τις ανάγκες.

Το ακριβές πεδίο εφαρμογής θα πρέπει να αναπτυχθεί με βάση την πλήρη αξιολόγηση των αναγκών. Οι παρακάτω ενέργειες είναι παραδείγματα του τι θα μπορούσε να καλύπτει η περαιτέρω στήριξη από την ΕΕ:

- επιχορηγήσεις, μαζί με δάνεια από Διεθνή Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, για την ανοικοδόμηση των υποδομών, με προτεραιότητα στις υποδομές μεταφορών, τα δημόσια κτίρια, τα σχολεία, τις κοινωνικές υπηρεσίες, κτλ.
- ανακατασκευή κατεστραμμένων ανθρακωρυχείων και σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που είναι ζωτικής σημασίας για τον ενεργειακό εφοδιασμό.
- επιχορηγήσεις σε ΜΚΟ, διεθνείς οργανισμούς και άλλους σχετικούς εταίρους για την παροχή υπηρεσιών, προμηθειών και έργων για τη στήριξη των προσπαθειών ανασυγκρότησης και ανακούφισης.
- τεχνική βοήθεια για την εκτίμηση των ζημιών, τις ανάγκες αποκατάστασης και προετοιμασία των έργων
- τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη χαρτών κινδύνων από πλημμύρες, τη βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και των μηχανισμών πολιτικής προστασίας.

6. Σύνδεσμοι σε εκπαιδευτικό υλικό και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες

Χαρτογραφώντας τις καινοτομίες στην Ανθρωπιστική Δράση - Επισκόπηση των εν εξελίξει πρωτοβουλιών και στρατηγικών από εταίρους του Τμήματος Ανθρωπιστικής Βοήθειας της ΕΕ.

Αυτή η χαρτογράφηση εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι ανθρωπιστικές οργανώσεις κατανοούν και εφαρμόζουν την «καινοτομία». Συνοψίζει το πώς δέκα διαφορετικοί φορείς, που χρηματοδοτούνται από το Τμήμα Ανθρωπιστικής Βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ECHO), ενσωματώνουν καινοτόμες πρακτικές στο όραμα, τους στόχους και τις πολιτικές τους, καθώς και το ποιούς επίσημους θεσμούς ή στρατηγικές έχουν συστήσει για να υποστηρίξουν και να εφαρμόσουν νέες ιδέες και σχέδια. Το ενδιαφέρον εστιάζεται τόσο στους οργανισμούς που χρησιμοποιούν βραχυπρόθεσμες καινοτομίες για άμεση ανακούφιση, όσο και σε αυτούς που προχωρούν σε πιο μακροπρόθεσμες προσαρμογές και καινοτομίες που οδηγούν σε αλλαγές.

https://capacity4dev.ec.europa.eu/system/files/file/08/04/2016_1109/inspire_innovation_mapping_feb2016.pdf.

Προς μια Πολιτική της ΕΕ για τη Διαχείριση Καταστροφών

Ian CLARK – Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Παρατηρήσεις σχετικά με τη διαχείριση των καταστροφών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και τον Μηχανισμό της ΕΕ, που υπογραμμίζουν την ανάγκη εκσυγχρονισμού και ενίσχυσης των πολιτικών που καλύπτουν ολόκληρο τον κύκλο καταστροφής.

http://www.unisdr.org/files/25027_20mar2012clarkppt.pdf

EVCPF –Ευρωπαϊκό Φόρουμ Εθελοντικής Πολιτικής Προστασίας

Σε αρκετές χώρες της ΕΕ, δραστηριοποιούνται μη κυβερνητικές οργανώσεις οι οποίες, σε συνεργασία με κυβερνητικούς οργανισμούς, διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στον τομέα της προετοιμασίας και της πληροφόρησης του πληθυσμού, καθώς και στην διαχείριση των καταστροφών.

Το «Ευρωπαϊκό Φόρουμ Εθελοντικής Πολιτικής Προστασίας των Εθελοντικών Οργανισμών που εμπλέκονται στην Πολιτική προστασία» συγκεντρώνει τις εμπειρίες και τις πρακτικές των ευρωπαίων εθελοντών.

<http://www.evcpf.eu/index.php>

TNCEIP –Θεματικό Δίκτυο για τις Κρίσιμες Δομές Ενέργειας

Πληροφορίες σχετικά με το Θεματικό Δίκτυο για τις Κρίσιμες Δομές Ενέργειας (TNCEIP) για τον τομέα ενέργειας, το οποίο επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να ανταλλάξουν πληροφορίες για την αξιολόγηση απειλών, την διαχείριση κινδύνων, την κυβερνοασφάλεια κλπ.

<http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/protection-critical-infrastructure>
Δυνατότητες χρηματοδότησης για την υποστήριξη της πρόληψης κινδύνων καταστροφής στην Πολιτική Συνοχής 2014-2020

Η πολιτική συνοχής της ΕΕ είναι κομβικής σημασίας για την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων. Διαθέτει πάνω από 350 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2014-2020 για να υποστηρίξει την δημιουργία θέσεων εργασίας, την επιχειρηματική ανταγωνιστικότητα, την οικονομική ανάπτυξη και την αειφόρο ανάπτυξη. Αποτελείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Το κείμενο αυτό επικεντρώνεται στην υποστήριξη που σχετίζεται με την πρόληψη κινδύνων (κλιματικών ή μη)

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/factsheet_disaster_risk_prevention_03.pdf

Μείωση των κινδύνων καταστροφών - Αύξηση της θωράκισης μέσω της μείωσης του κινδύνου καταστροφών στην ανθρωπιστική δράση

Ο σκοπός του κειμένου είναι να παρουσιάσει την τρέχουσα πολιτική, τις προτεραιότητες, την προσέγγιση και την πρακτική της DG ECHO (Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπιστικής Βοήθειας και Πολιτικής Προστασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) για τη Μείωση κινδύνων καταστροφών (εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς των καταστροφών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που βρίσκονται σε σύγκρουση)

Το κείμενο χωρίζεται σε τρεις ενότητες:

Η πρώτη ενότητα παρουσιάζει το πλαίσιο πολιτικής που διέπει τη στήριξη της DG ECHO για την Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών (ΜΚΚ) σε όλες τις επεμβάσεις.

Η δεύτερη ενότητα εξηγεί πώς DG ECHO προγραμματίζει την στήριξη της για τη ΜΚΚ, ακολουθώντας τα κύρια στοιχεία του κύκλου του προγράμματος: αξιολόγηση, ανάλυση, σχεδιασμό, υλοποίηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και μάθηση.

Η τρίτη ενότητα παρέχει επιχειρησιακές εκτιμήσεις για εκείνους που εμπλέκονται άμεσα στη χρηματοδότηση της DG ECHO για την εφαρμογή της ΜΚΚ.

http://ec.europa.eu/echo/files/policies/prevention_preparedness/DRR_thematic_policy_doc.pdf

EPISECC - Χώρος πληροφοριών για μια μελλοντική ενιαία πανευρωπαϊκή ικανότητα αντιμετώπισης κρίσεων και καταστροφών

Ο EPISECC στοχεύει στην ανάπτυξη της έννοιας ενός κοινού «ευρωπαϊκού χώρου πληροφοριών», ο οποίος στοχεύει να γίνει το βασικό εργαλείο για μια μελλοντική ενιαία πανευρωπαϊκή ικανότητα αντιμετώπισης κρίσεων και καταστροφών. Εκτός από την ανάπτυξη ενός κοινού ταξινομικού και οντολογικού μοντέλου με στόχο την αντιμετώπιση του ζητήματος της Σηματολογικής Διαλειτουργικότητας, ο EPISECC θα επικεντρωθεί στη εδραίωση της Διαλειτουργικότητας σε Υλικό (π.χ. στα δίκτυα) και Συντακτικό (π.χ. αυτοματοποιημένη ανταλλαγή πληροφοριών) επίπεδο. Ένας από τους κύριους

σκοπούς της προσέγγισης του EPISECC, είναι να καταστήσει δυνατή την ανάλυση της διαλειτουργικότητας σε όλα τα επίπεδα.

<https://www.episecc.eu>

Η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων στην Περιφερειακή Πολιτική 2014 - 2020

Mathieu Fichter – Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Regio

Αυτό το κείμενο αποτελεί μια επισκόπηση των ζητημάτων της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της διαχείρισης και πρόληψης κινδύνων. Δίνει επίσης πληροφορίες σχετικά με το πώς τα παραπάνω θέματα μπορούν να ενταχθούν στην περιφερειακή πολιτική, παρουσιάζοντας την θέση που κατέχουν στην Περιφερειακή Πολιτική για το 2014-2020.

<http://www.jaspersnetwork.org/download/attachments/13991981/Adaptation%20to%20climate%20change%20DG%20REGIO.pdf?version=1&modification-Date=1405323246000&api=v2>

ESReDA – Ευρωπαϊκή Ένωση Ασφάλειας, Αξιοπιστίας και Δεδομένων

Η ESReDA διαθέτει ένα φόρουμ για την ανταλλαγή πληροφοριών, δεδομένων και τρέχουσας έρευνας για την Ασφάλεια και την Αξιοπιστία και επικεντρώνεται στην εξειδικευμένη τεχνογνωσία. Η Ασφάλεια και η Αξιοπιστία της επεξεργασίας και των προϊόντων είναι ζητήματα αυξανόμενης σπουδαιότητας στον ευρωπαϊκό χώρο. Η Μηχανική Ασφάλειας και Αξιοπιστίας θεωρείται σημαντικό μέρος του σχεδιασμού ενός συστήματος. Ωστόσο, ο κλάδος, τα εργαλεία και οι μέθοδοι του είναι ακόμη σε εξέλιξη και η τεχνογνωσία είναι διασκορπισμένη σε όλη την Ευρώπη. Υπάρχει ανάγκη για τη συγκέντρωση των πόρων και γνώσεων εντός της Ευρώπης και η ESReDA παρέχει τα μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Η ESReDA διοργανώνει τακτικά συνέδρια και ημερίδες συγκεντρώνοντας ευρωπαίους εμπειρογνομόνες και δίκτυα για την Προστασία Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIP). <http://www.esreda.org>

INFRARISK

Το όραμα του INFRARISK είναι η ανάπτυξη αξιόπιστων τεστ αντοχής για να εξετάσει την ανθεκτικότητα ευρωπαϊκών υποδομών κρίσιμης σημασίας σε σπάνια ακραία φαινόμενα μικρής συχνότητας και να βοηθήσει μακροπρόθεσμα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με την ανάπτυξη εύρωστων υποδομών και την προστασία των υφιστάμενων.

<http://www.infrarisk-fp7.eu/project-at-a-glance>

Απόηχοι της Ανθρωπιστικής Βοήθειας και της Αντιμετώπισης Κρίσεων της ΕΕ
 Η ΕΕ, ως ο μεγαλύτερος χορηγός ανθρωπιστικής βοήθειας στον κόσμο, έχει δεσμευτεί για την υποστήριξη των ανθρώπων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας ανάλογα με τις ανάγκες, με στόχο τη διατήρηση της ζωής, την ελάφρυνση του πόνου και τη διατήρηση της αξιοπρέπειας των ανθρώπων.

Η ΕΕ συντονίζει επίσης και σχεδιάζει δράσεις πολιτικής προστασίας και εργάζεται για τη βελτίωση της πρόληψης και ετοιμότητας σε περιπτώσεις καταστροφών, εντός ή εκτός ΕΕ. Αυτό το διαδικτυακό βιβλίο δίνει πληροφορίες για τον ρόλο της ΕΕ στην ανθρωπιστική βοήθεια και την αντιμετώπιση των κρίσεων.

http://ec.europa.eu/echo/files/Echoes_Photoalbum/index.html

CIWIN – Δίκτυο Προειδοποίησης και Πληροφοριών για τις Υποδομές Ζωτικής Σημασίας

Το Δίκτυο Προειδοποίησης και Πληροφοριών για τις Υποδομές Ζωτικής Σημασίας (CIWIN) έχει αναπτυχθεί ως μια Επιτροπή η οποία έχει στην κατοχή της προστατευόμενες δημόσιες διαδικτυακές πληροφορίες και σύστημα επικοινωνίας, και προσφέρει στα αναγνωρισμένα μέλη της κοινότητας της Προστασίας Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (CIP) της ΕΕ την ευκαιρία να ανταλλάξουν και να συζητήσουν σχετικές πληροφορίες, μελέτες ή / και καλές πρακτικές από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και σε όλους τους σχετικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Η DG HOME συντονίζει όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το CIWIN. Επίσης, έχει δημιουργηθεί μια Βιβλιοθήκη εγγράφων και ένα Ημερολόγιο εκδηλώσεων που επιτρέπουν την διάδοση πληροφοριών για όλα τα προγράμματα της ΕΕ.

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/critical_infrastructure_warning_information_network/index_en.html

Μια καινοτόμος προσέγγιση για ασκήσεις πεδίου που βασίζονται στη χρήση εργαλείων - υποστήριξη της βελτίωσης της ετοιμότητας σε αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης

- Holger Bracker; Bernhard Schneider; Christian Rinner; Friederike Schneider; Johannes Sautter; Martin Scholl and Maria Egly

Προκειμένου να διατηρηθεί ένα υψηλό επίπεδο ετοιμότητας, οι επιχειρήσεις διάσωσης πρέπει να εκπαιδεύονται τακτικά. Αυτό το άρθρο παρουσιάζει ένα εργαλείο το οποίο υποστηρίζει τις οργανώσεις διάσωσης στην εκτέλεση και την ανάλυση αυτών των ασκήσεων.

Μια, βασισμένη στην Τεχνολογία της Πληροφορίας, συλλογή και εκμετάλλευση των δεδομένων που περιγράφουν σχετικές πτυχές της άσκησης είναι κατάλληλη για το σκοπό αυτό, ιδίως όσον αφορά στην προετοιμασία των δεδομένων και την οπτικοποίησή τους. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της άσκησης επιτρέπει τον εντοπισμό ελλείψεων και, επομένως, τον προσδιορισμό των μέτρων βελτίωσης. Ως εκ τούτου, το άρθρο παρουσιάζει πώς το εργαλείο μπορεί να αναπτυχθεί σε μια άσκηση, ποια δεδομένα χειρίζεται το σύστημα και πώς σχεδιάζονται τα αντίστοιχα περιβάλλοντα.

http://www.crismaproject.eu/docs/FuSec2014_v13.pdf

Πρακτικά του 2^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου για τη Συμπεριφορά και τους Κινδύνους σε περίπτωση πυρκαγιάς – 2015

Στο 2^ο Διεθνές Συνέδριο για τη Συμπεριφορά και τους Κινδύνους σε περίπτωση πυρκαγιάς (Alghero, 26- 29Μαΐου 2015), συμμετείχαν επιστήμονες, ερευνητές και φορείς χάραξης πολιτικής, των οποίων οι δραστηριότητες εστιάζονται σε διαφορετικές πτυχές των πυρκαγιών και των επιπτώσεών τους.

Τα κύρια θέματα: η εκ των προτέρων γνώση σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις, τις σχέσεις, τις αντιδράσεις, και τις πολλαπλές επιπτώσεις της πυρκαγιάς στο περιβάλλον και την κοινωνία. Μοντελοποίηση και παρακολούθηση, στρατηγικές προσαρμογής και μετριασμού και αειφόρος διαχείριση.

http://www.cmcc.it/wp-content/uploads/2015/06/Book_Abstract_ICFBR_2015_FINALE_19.05.2015.pdf

ERN-CIP – Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αναφοράς για την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αναφοράς για την Προστασία των Υποδομών Ζωτικής Σημασίας (ERN-CIP) στοχεύει στην παροχή ενός πλαισίου εντός του οποίου οι πειραματικές δομές και τα εργαστήρια θα μοιράζονται γνώσεις και εμπειρία, ώστε να εναρμονισθούν τα πρωτόκολλα δοκιμών σε όλη την Ευρώπη, οδηγώντας στην καλύτερη προστασία των κρίσιμων υποδομών από όλους τους τύπους απειλών και κινδύνων και στη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς για τις λύσεις ασφάλειας. Το Κοινό Κέντρο Ερευνών της ΕΕ (JRC) δημιουργεί και διαχειρίζεται το δίκτυο αυτό.

<https://erncip-project.jrc.ec.europa.eu/>

TNCEIP -Θεματικό Δίκτυο για την προστασία των κρίσιμων ενεργειακών υποδομών

Το Θεματικό Δίκτυο για την προστασία των κρίσιμων ενεργειακών υποδομών (TNCEIP) για τον τομέα της ενέργειας επιτρέπει στους φορείς να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση απειλής, τη διαχείριση του κινδύνου, την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, κ.λπ.

<http://ec.europa.eu/energy/en/topics/infrastructure/protection-critical-infrastructure>

CIPRNet - Δίκτυο Έρευνας Ετοιμότητας Κρίσιμων Υποδομών και Ανθεκτικότητας

Το Δίκτυο Έρευνας Ετοιμότητας Κρίσιμων Υποδομών και Ανθεκτικότητας (CIPRNet) θεσπίζει ένα Δίκτυο Αριστείας για την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας (CIP). Με την ενσωμάτωση των πόρων των εταίρων του CIPRNet που αποκτήθηκαν μέσα από περισσότερα από 60 συγχρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ, το CIPRNet θα δημιουργήσει νέες προηγμένες δυνατότητες για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το CIPRNet χτίζει ένα μόνιμο εικονικό κέντρο κοινής και ολοκληρωμένης γνώσης και εμπειρίας για την Προστασία Υποδομών Ζωτικής Σημασίας.

<https://www.ciprnet.eu/summary.html>

Ανταλλαγή εμπειρογνομώνων στο Πρόγραμμα Πολιτικής Προστασίας

Το Πρόγραμμα Ανταλλαγής Εμπειρογνομώνων του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης επιτρέπει την απόσπαση εμπειρογνομώνων πολιτικής προστασίας σε μια γεωγραφική περιοχή που περιλαμβάνει 52 κράτη. Το πρόγραμμα παρέχει στους συμμετέχοντες γνώσεις και εμπειρία για όλες τις πτυχές μιας επείγουσας επέμβασης και για τις διαφορετικές προσεγγίσεις των εθνικών συστημάτων.

https://www.exchangeofexperts.eu/EN/Home/home_node.html

Οδηγίες Πολιτικής Προστασίας για τις σχέσεις των Εθνικών Οργανώσεων και της Ομοσπονδιακής Γραμματείας με τους φορείς της ΕΕ

Αυτός ο οδηγός για τις Εθνικές Οργανώσεις και την Ομοσπονδιακή Γραμματεία υποστηρίζει μια επικοινωνιακή και βάσει αρχών εμπλοκή με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης, τα κράτη μέλη και τους φορείς πολιτικής προστασίας που διαθέτουν.

Ο οδηγός είναι δομημένος σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος είναι μια εισαγωγή, η οποία σκιαγραφεί τα κύρια θέματα και το συγκεκριμένο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το δεύτερο μέρος παρουσιάζει τις γενικές οδηγίες που πρέπει να εφαρμόζουν οι Εθνικοί Οργανισμοί στις σχέσεις τους με τους φορείς Πολιτικής Προστασίας. Το τρίτο μέρος εξετάζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δίνει έμφαση σε συγκεκριμένες εκτιμήσεις για τις Εθνικές Οργανώσεις και τη Γραμματεία της Ομοσπονδίας.

[http://www.ifrc.org/PageFiles/140838/\[EN\]%20Guidance%20for%20NS%20and%20IFRC_LR.pdf](http://www.ifrc.org/PageFiles/140838/[EN]%20Guidance%20for%20NS%20and%20IFRC_LR.pdf)

Πολιτική προστασία και ανθρωπιστική βοήθεια στην αντιμετώπιση του Έμπολα: μαθήματα για το ανθρωπιστικό σύστημα από την εμπειρία της ΕΕ

Η κρίση του Έμπολα αποκάλυψε σημαντικές αδυναμίες και ανεπάρκειες στην παγκόσμια ανθρωπιστική διαχείριση υγείας, και ώθησε στην ανάπτυξη νέων και πιο αποτελεσματικών τρόπων αντιμετώπισης της κρίσης, μέσω της διαχείρισης των πόρων ανθρωπιστικής βοήθειας και πολιτικής προστασίας. Αυτό το άρθρο είναι μια πρώτη προσπάθεια να αντληθούν μερικά διδάγματα για τον τομέα της υγείας.

<http://odihpn.org/magazine/civil-protection-and-humanitarian-aid-in-the-ebola-response-lessons-for-the-humanitarian-system-from-the-eu-experience/>

7. Γλωσσάριο

Καταστροφή: κάθε κατάσταση η οποία έχει ή μπορεί να έχει σοβαρή επίπτωση στους ανθρώπους, το περιβάλλον ή την περιουσία, συμπεριλαμβανομένης και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Απόκριση: κάθε δράση που αναλαμβάνεται από τον Μηχανισμό της Ένωσης μετά από αίτημα βοήθειας σε περίπτωση επικείμενου κινδύνου, κατά τη διάρκεια ή μετά από μία καταστροφή, για την αντιμετώπιση των άμεσων δυσμενών επιπτώσεών τους.

Προετοιμασία: κατάσταση ετοιμότητας και δυνατότητες παροχής ανθρωπίνου δυναμικού, υλικών μέσων, δομών, επικοινωνιών και οργανισμών που ενεργοποιούνται για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και ταχεία αντιμετώπιση μιας καταστροφής, η οποία έχει επέλθει από μια προηγούμενη πράξη.

Πρόληψη: κάθε πράξη που στοχεύει στην μείωση των κινδύνων ή τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων μιας καταστροφής για στους ανθρώπους, το περιβάλλον και την περιουσία, συμπεριλαμβανομένης και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έγκαιρη προειδοποίηση: η έγκαιρη και αποτελεσματική παροχή πληροφοριών, η οποία επιτρέπει την ανάληψη δράσης για την μείωση του κινδύνου και των δυσμενών επιπτώσεων μιας καταστροφής και την διευκόλυνση της προετοιμασίας για μια αποτελεσματική απόκριση.

Μονάδα: Μία αυτόνομη, αυτοδύναμη, προκαθορισμένη με βάση το έργο και τις ανάγκες οργάνωση των ικανοτήτων των κρατών μελών ή μια κινητή επιχειρησιακή ομάδα των κρατών μελών, η οποία αντιπροσωπεύει έναν συνδυασμό ανθρωπίνων και υλικών μέσων που μπορούν να χαρακτηριστούν με βάση την ικανότητά τους για επέμβαση ή από την εργασία (ες) που είναι σε θέση να αναλάβουν.

Αξιολόγηση κινδύνων: η συνολική διατομεακή διαδικασία ταυτοποίησης και ανάλυσης των κινδύνων, καθώς και η αξιολόγηση των κινδύνων σε εθνικό ή ανάλογο υπο-εθνικό επίπεδο.

Ικανότητα διαχείρισης κινδύνων: η ικανότητα ενός κράτους μέλους ή των περιφερειών του να μειώσει, να προσαρμόσει ή να μετριάσει τους κινδύνους (επιπτώσεις και πιθανότητα καταστροφής) που προσδιορίζονται στις εκτιμήσεις κινδύνων, σε επίπεδα που είναι αποδεκτά στο εν λόγω κράτος μέλος. Η ικανότητα διαχείρισης κινδύνων αξιολογείται από την άποψη των τεχνικών, οικονομικών και διοικητικών ικανοτήτων για τη διεξαγωγή επαρκών:

(α) αξιολογήσεων κινδύνων

(β) σχεδιασμών διαχείρισης κινδύνων για πρόληψη και προετοιμασία, και

(γ) μέτρων πρόληψης κινδύνων και προετοιμασίας

Υποστήριξη Έθνους Υποδοχής: Κάθε δράση που αναλαμβάνεται κατά τις φάσεις προετοιμασίας και απόκρισης από την χώρα που δέχεται ή αποστέλλει βοήθεια ή από την Επιτροπή, για την άρση προβλέψιμων εμποδίων στη διε-

θνή βοήθεια που προσφέρεται μέσω του μηχανισμού της Ένωσης. Περιλαμβάνει την υποστήριξη από τα κράτη μέλη της διευκόλυνσης διέλευσης αυτής της βοήθειας από το έδαφός τους. **Ικανότητα απόκρισης:** Βοήθεια η οποία μπορεί να παρασχεθεί από τον Μηχανισμό, μετά από αίτημα.

Υλικοτεχνική υποστήριξη: Βασικός εξοπλισμός ή υπηρεσίες που είναι απαραίτητες στις ομάδες εμπειρογνομώνων, που προβλέπονται στο άρθρο 17 (1), για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όπως επικοινωνία, προσωρινή διαμονή, φαγητό ή μεταφορά στο εσωτερικό της χώρας.

8. Βιβλιογραφία

G. BERTOLASO. Lecture for the Conference on National Safety and Security: responding to risks to citizens, communities and the nations, 28 January 2008, The Netherlands.

EOS White Paper on Civil Protection, Version 1.0, November 2009, p.10. Available at <http://www.eos-eu.com>

EUROPEAN PARLIAMENT. *Towards more effective global humanitarian action: how the EU can contribute*. Brussels: European Parliament, 2015.

S. MYDRAL and M. RHINARD, 'The European Union's Solidarity Clause: Empty Letter or Effective Tool? An Analysis of Article 222 TFEU' (2010) 2 Occasional Papers, Swedish Institute of International Affairs. Available at <www.ui.se>.

G. POTYKA, K. BEECKMAN, The regulatory Framework for Disaster Response established within the European Union: A focus on humanitarian aid and civil protection, Austrian Red Cross and IDRL Program, 2002

UN/ISDR, Hyogo Framework for Action 2005-2015: Building the Resilience of Nations and Communities to Disasters

UN/ISDR, Synthesis Report on SEE Countries Disaster Risk, 2007.

UN/ISDR, The Role of Modern Civil Protection Systems and the New Global Challenges. 'From the Hyogo Framework for Action to real time response'. Concept paper, Geneva, 25 June 2008.

UN/ISDR, Words Into Action: Implementing the Hyogo Framework, Switzerland, 2007

VAN BILZEN Gerard, *The development of aid*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars, 2015.

WOUTERS Jan (ed.). *China, the European Union and the developing world: a triangular relationship*. Cheltenham: Edward Elgar, 2015.

Παραπομπές σε sites

ECHO – Ανθρωπιστική Βοήθεια και Πολιτική Προστασία
<http://ec.europa.eu/echo/>

Ταμείο Συνοχής - http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/EU_solidarity_Fund_Regulation - <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0661&from=EN>

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας - <http://www.enpi-info.eu/ENI>

Μέσο Προ-ενταξιακής Βοήθειας
http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm

Πλαίσιο Sendai Μείωσης Κινδύνου Καταστροφών 2015-2030
http://www.wcdrr.org/uploads/Sendai_Framework_for_Disaster_Risk_Reduction_2015-2030.pdf

Το πλαίσιο δράσης μετά το Hyogo: διαχείριση των κινδύνων για την επίτευξη ανθεκτικότητας (Ανακοίνωση της Επιτροπής)
http://ec.europa.eu/echo/files/news/post_hyogo_managing_risks_en.pdf

Επίσημες πηγές

Συμπεράσματα του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με τη διαχείριση καταστροφών χωρίς αποκλεισμούς λόγω αναπηρίας

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6450-2015-INIT/en/pdf>

Συμπεράσματα του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της ανθρωπιστικής βοήθειας και των αρχών πολιτικής προστασίας: οικοδομώντας μια νέα σχέση στη διαχείριση καταστροφών

<http://www.consilium.europa.eu/en/workarea/downloadasset.aspx?id=40802192315>

Κανονισμός αριθ. 375/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Σώματος Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας («πρωτοβουλία Εθελοντών Βοήθειας της ΕΕ») 04/03/2014 Απόφαση αριθ. 1313/2013 / ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της Ένωσης 17.12.2013 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αριθ.1257/96, σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια 20/06/1996

Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την Περαιτέρω Ανάπτυξη της Αξιολόγησης Κινδύνων για τη Διαχείριση Καταστροφών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Απόφαση του Συμβουλίου της 11^{ης} Απριλίου 2011, περί δημιουργίας κοινοτικού μηχανισμού για τη διευκόλυνση της ενισχυμένης συνεργασίας στις επεμβάσεις βοήθειας πολιτικής προστασίας

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:297:0007:0011:EN:PDF>

Απόφαση του Συμβουλίου 2007/779 / ΕΚ περί δημιουργίας Κοινοτικού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας (αναθεώρηση)

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:314:0009:0019:EN:PDF>

Απόφαση του Συμβουλίου 2007/162 / ΕΚ, για την ίδρυση Χρηματοδοτικού Μέσου Πολιτικής Προστασίας

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:071:0009:0017:EN:PDF>

9. Παράρτημα: Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Ισπανία και την Ιταλία

9.1 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα 9.1.1 Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

Η Ελληνική Πολιτική προστασία ασκείται από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (<http://civilprotection.gr/en>), η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

Η ΓΓΠΠ ιδρύθηκε το 1995 και είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την δημιουργία της εθνικής πολιτικής και των ενεργειών που απαιτούνται σε περίπτωση φυσικών κινδύνων, τεχνολογικών ατυχημάτων και εκτάκτων αναγκών.

Νομικό πλαίσιο

Το υπάρχον πλαίσιο Πολιτικής Προστασίας για τους σεισμούς που εφαρμόζεται στην Ελλάδα βασίζεται:

- στο Νόμο για την Πολιτική Προστασία και το Αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης με το κωδικό όνομα «Ξενοκράτης»
- σε μια σειρά από εγκυκλίους της ΓΓΠΠ με τον τίτλο «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση σεισμικών φαινομένων» (τελευταία εγκύκλιος, 2450/9-4-2012), που αφορούν στις ευθύνες των δημόσιων φορέων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των εθελοντών κλπ πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από ένα σεισμό.

Εθνική Εκπροσώπηση

Η ΓΓΠΠ εκπροσωπεί την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε θέματα Πολιτικής Προστασίας και, επομένως, συμμετέχει με εκπροσώπους στην Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας, στις Επιτροπές που στοχεύουν στην υποστήριξη της εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όπως επίσης και στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ με τον τίτλο «Πολιτική Προστασία». Επιπλέον, η ΓΓΠΠ είναι αρμόδια για τα αιτήματα ή τις προσφορές διεθνούς βοήθειας.

Η Διαδικασία προσφοράς και αίτησης διεθνούς βοήθειας σε έκτακτες ανάγκες Πολιτικής Προστασίας.

Η ΓΓΠΠ έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για την υποβολή αιτήματος διεθνούς βοήθειας στην Ελλάδα, σύμφωνα με το άρθρο 27παρ.2 του Ν.3536/2007.

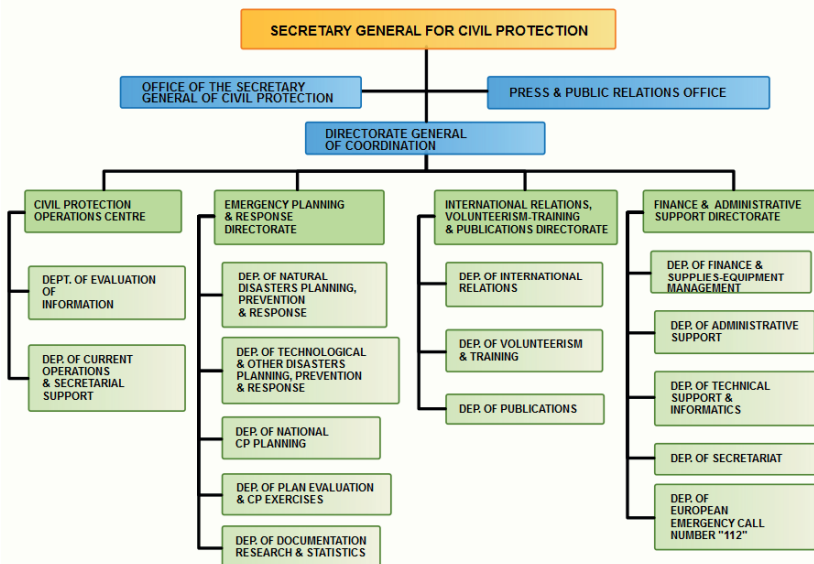
Η πολιτική της ΓΓΠΠ σχετικά με την διαχείριση των αιτημάτων των Ελληνικών Αρχών ή άλλων Κρατών Μελών προς την ΕΕ για βοήθεια με υλικά

μέσα και ανθρώπινο δυναμικό για την αντιμετώπιση έντονων φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών είναι η άμεση απόκριση και ο συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων στο μέγιστο βαθμό. Ο απώτατος στόχος είναι η αποτελεσματική διαχείριση της διεθνούς βοήθειας.

Η ΓΓΠΠ συντονίζει την πορεία των αιτημάτων προσφοράς και λήψης βοήθειας μέσω Διεθνών Οργανισμών (ΕΕ, NATO, ΟΣΕΠ κλπ) και ενεργοποιεί τις κρατικές συμφωνίες μέσω του εξειδικευμένου πληροφοριακού της συστήματος και με βάση τις διαδικασίες που προβλέπονται στην αριθμ.121 Απόφαση της ΓΓΠΠ, με τίτλο «Πολιτική Ενεργοποίησης Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας».

Organization Chart of GSCP

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, οι δράσεις Πολιτικής Προστασίας λαμβάνουν χώρα μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου Γενικής Πολιτικής Προστασίας «Ξενοκράτης», το οποίο συντάχθηκε με την Υ.Α. 1299/2003 (ΦΕΚ 423/τΒ'/10-4-2003). Για την εφαρμογή του Σχεδίου, αρμόδιες είναι τόσο οι Κεντρικές όσο και οι Τοπικές Αρχές. Επομένως, η εφαρμογή του πραγματοποιείται από την ΓΓΠΠ, τους εμπλεκόμενους Τομείς και Τμήματα διάφορων Υπουργείων καθώς και τις Περιφερειακές Αρχές.

Μετά τις αλλαγές που επήλθαν στον διοικητικό χάρτη με το «Σχέδιο Καλλικράτης» (Ν.3852/2010), οι Περιφερειακές Αρχές αναδιαρθρώθηκαν και χωρίστηκαν σε Αποκεντρωμένες Περιφερειακές Αρχές (με Γενικό Γραμματέα, ο οποίος τοποθετείται από την Κυβέρνηση), σε εκλεγμένες Περιφερειακές Αρχές και σε Δήμους. Το προηγούμενο Σχέδιο «Ξενοκράτης» έπρεπε να αναπροσαρμοστεί και να αναπτυχθούν νέες κατευθυντήριες γραμμές.

Για την περίπτωση σεισμών, κρίσιμο ρόλο διαδραματίζει ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π. - <http://www.oasp.gr/>), ο οποίος έχει οργανώσει το κεντρικό Σχέδιο Δράσης για περιπτώσεις σεισμού.

9.1.2 Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.)

Ο Ο.Α.Σ.Π είναι η ελληνική αρμόδια αρχή για την πορεία, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής σχετικά με τους κινδύνους από σεισμό, για την ενίσχυση της δημόσιας θωράκισης σε ό,τι αφορά την προετοιμασία, την επάρκεια μέσω και δυνάμεων, τον συντονισμό των εμπλεκόμενων μερών και την αποτελεσματικότητα των δράσεων σε περίπτωση κρίσης που οφείλεται σε σεισμό. Ο Ο.Α.Σ.Π ιδρύθηκε το 1983, Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Ο Ο.Α.Σ.Π συνενώθηκε πρόσφατα με το Ινστιτούτο Τεχνικής Σεισμολογίας και Αντισεισμικών Κατασκευών (ΙΤΣΑΚ). Το ΙΤΣΑΚ αποτελεί ένα από τα λίγα ευρωπαϊκά διεπιστημονικά ερευνητικά κέντρα στον τομέα της Μηχανικής Σεισμολογίας, Εδαφοδυναμικής και Αντισεισμικών Δομικών Κατασκευών.

Ως αρμόδια αρχή για τον σχεδιασμό της αντισεισμικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο, συμμετέχει στον σχεδιασμό των μέτρων προετοιμασίας για σεισμό που λαμβάνει το Κράτος και παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Συνεισφέρει επίσης στην σύνταξη του Γενικού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης «Ξενοκράτης – Σεισμοί» για την Ελλάδα (εθνικό επίπεδο).

Ο Ο.Α.Σ.Π καταρτίζει όλα τα απαραίτητα προγράμματα, διεθύνει και συντονίζει την εθνική πολιτική προστασίας από σεισμούς κατά την περίοδο πριν το σεισμό, ενώ η ΓΓΠΠ είναι υπεύθυνη για την περίοδο κατά και μετά το σεισμό, σε στενή συνεργασία με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς.

Οι δράσεις του Ο.Α.Σ.Π. επικεντρώνονται στα παρακάτω αντικείμενα:

- Παροχή γνώσεων για τον κίνδυνο σεισμού** (ανάπτυξη του Εθνικού Δικτύου Σεισμογράφων, δημοσίευση Νεοτεκτονικών Χαρτών κλπ)
- Ενίσχυση της αντισεισμικής ικανότητας των κτιρίων** μέσω κωδίκων σεισμικού σχεδιασμού.
- Σχεδιασμός μέτρων προετοιμασίας** (συμμετοχή στο σχεδιασμό των μέτρων ετοιμότητας του Κράτους και συνεργασία με τα εμπλεκόμενα μέρη).
- Υποστήριξη της εφαρμοσμένης έρευνας** (χρηματοδοτεί επιστημονικά προγράμματα με αντικείμενα σχετικά με τον κίνδυνο σεισμού, συμμετέχει σε προγράμματα κλπ).
- Εκπαίδευση του πληθυσμού** (οργανώνει ομιλίες και σεμινάρια για διαφορετικές ομάδες κοινού, συντάσσει και δημοσιεύει πληροφοριακό υλικό κλπ).
- Συμμετοχή σε περίπτωση καταστροφικού σεισμού** (ενεργοποιείται αμέσως μετά το σεισμικό γεγονός και συνεργάζεται με άλλα εμπλεκόμενα μέρη).

Ένας από τους κύριους στόχους της αντισεισμικής πολιτικής στην Ελλάδα είναι να δημιουργήσει ένα αίσθημα ασφάλειας και θωράκισης σε όλα τα επίπεδα, χρησιμοποιώντας τη γνώση, την καινοτομία και την εκπαίδευση. Ο σκοπός της δημόσιας αφύπνισης και των σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων

είναι να δημιουργήσει πολίτες και κοινωνίες που διαθέτουν πληροφόρηση, αυτοδυναμία και βρίσκονται σε εγρήγορση. Ο Ο.Α.Σ.Π αναπτύσσει πρακτικές, διαδικασίες και εργαλεία χρησιμοποιώντας την εμπειρία από προηγούμενους σεισμούς, με σκοπό να:

- πληροφορήσει και να εξοικειώσει τον πληθυσμό με τους σεισμούς
- βοηθήσει τους πολίτες να εκσυγχρονίσουν τις γνώσεις τους για το θέμα και να αναπτύξουν ικανότητες, για να μπορούν να προστατευτούν σε περίπτωση δυνατού σεισμού
- εκπαιδεύσει συγκεκριμένες ομάδες, υπεύθυνες για τη διαχείριση μιας έκτακτης ανάγκης.

Επιπλέον, ο Ο.Α.Σ.Π. εργάζεται στο ζήτημα της εκπαίδευσης αξιωματούχων και φορέων πολιτικής προστασίας. Η εκπαίδευση των αξιωματούχων και του πληθυσμού βασίζεται κυρίως:

- στη διενέργεια σεμιναρίων για αξιωματούχους και ομιλιών για άλλες ομάδες
- στη δημοσίευση βιβλίων, εγχειριδίων και φυλλαδίων, τα οποία διανέμονται δωρεάν μέσω εφημερίδων, του λογαριασμού ηλεκτρικού κλπ.
- στη δημοσίευση φυλλαδίων με συμβουλές και μέτρα για ανθρώπους των οποίων τα σπίτια έχουν υποστεί ζημιές. Εκδίδονται συνήθως μετά από σοβαρούς σεισμούς
- στο website: www.oasp.gr
- στο Κέντρο «Σεισμοπολις»

Λόγω των αλλαγών που επέφερε ο «Καλλικράτης» στον χάρτη των τοπικών αρχών, το Τμήμα Σχεδιασμού Εκτάκτων Αναγκών – Πρόληψης του Ο.Α.Σ.Π. σχεδίασε ένα πρόγραμμα δράσεων που στοχεύει στην ανάπτυξη της διαλειτουργικότητας στον τομέα της Διαχείρισης Έκτακτων Αναγκών σε περίπτωση σεισμού, το οποίο προβλέπει τα παρακάτω:

- A. Εργαστήρια για σχετικούς αξιωματούχους (Πολιτικής Προστασίας, Κατασκευών, Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Πρόνοιας, Σχεδιασμού κλπ.) των τοπικών κυβερνητικών αρχών (Περιφέρειες/ Περιφερειακές Μονάδες, Δήμοι), πάνω στο θέμα της Παρακολούθησης και της Εφαρμογής του Αντισεισμικού Σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο.
- B. Εργαστήρια Επιχειρησιακού Αντισεισμικού Σχεδιασμού σε επίπεδο Δήμων, που διοργανώνονται από τον Ο.Α.Σ.Π. σε συνεργασία με τα Τμήματα Πολιτικής Προστασίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων. Στα εργαστήρια συμμετέχει προσωπικό από Δημοτικά και Περιφερειακά Τμήματα. Μια τέτοια δράση πραγματοποιήθηκε πιλοτικά το Νοέμβριο του 2012 από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, και τον Σεπτέμβριο του 2013 επεκτάθηκε σε όλους του δήμους της χώρας, πραγματοποιώντας σημαντικές δραστηριότητες..
- Γ. Ασκήσεις επιχειρησιακού Αντισεισμικού Σχεδιασμού σε δημοτικό ή περιφερειακό επίπεδο, οι οποίες διοργανώνονται από τον Ο.Α.Σ.Π. σε συνεργασία με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, τους Δήμους και/ή τις Περιφέρειες, καθώς και τοπικούς φορείς.

9.1.3 Ελληνικό Σύστημα Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας

Ο εθελοντισμός είναι μέσο κοινωνικής ενσωμάτωσης και ολοκλήρωσης το οποίο συμβάλλει στην κοινωνική συνοχή, δημιουργώντας δεσμούς εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης και επενδύοντας στο κοινωνικό κεφάλαιο. Είναι ένας από τους τρόπους με τους οποίους οι άνθρωποι όλων των κοινωνικοοικονομικών τάξεων και ηλικιών μπορούν να συμβάλλουν στη θετική εξέλιξη και αλλαγή και μπορεί να αξιοποιηθεί ως εργαλείο προώθησης της ενεργής και υπεύθυνης κοινωνικής και ατομικής συμμετοχής, ενώ συνιστά μείζονα δύναμη ενδυνάμωσης της τοπικής ανάπτυξης και της Κοινωνίας των Πολιτών.

Έτσι, σε μια εποχή ολοένα αυξανόμενων φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών, η έννοια του εθελοντισμού αποκτά εξέχουσα σημασία, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για κοινωνική αλληλεγγύη και ανιδιοτελή προσφορά στον τομέα της πολιτικής προστασίας, όπου η άμεση παροχή βοήθειας κατά την εκδήλωση τέτοιων φαινομένων είναι ιδιαίτερα επιτακτική.

Η ΓΓΠΠ αποτελεί τον εθνικό φορέα ένταξης Εθελοντικών Οργανισμών και Ειδικευμένων Εθελοντών στο Μητρώο που τηρεί για την υλοποίηση του παραπάνω σκοπού. Οι Εθελοντικοί Οργανισμοί και οι Ειδικευμένοι Εθελοντές περιλαμβάνονται στο δυναμικό της πολιτικής προστασίας, αναλαμβάνοντας την υποστήριξη δράσεων πρόληψης, αντιμετώπισης και αποκατάστασης καταστροφών.

Στο Μητρώο Εθελοντικών Οργανώσεων μπορούν να ενταχθούν νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και ομάδες εθελοντών που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο των ΟΤΑ, εφόσον, από το καταστατικό τους ή από την αποδεδειγμένη δράση τους κατά το πρόσφατο παρελθόν, προκύπτει η δραστηριοποίησή τους στον τομέα της πολιτικής προστασίας.

Στο Μητρώο Ειδικευμένων Εθελοντικών Οργανώσεων εντάσσονται φυσικά πρόσωπα τα οποία, είτε λόγω της φύσεως της επαγγελματικής ή επιστημονικής τους ενασχόλησης, είτε λόγω ύπαρξης αποδεδειγμένης εμπειρίας, μπορούν να ανταποκριθούν με πληρότητα στα καθήκοντα πρόληψης, αντιμετώπισης και αποκατάστασης φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών.

Σημειώνεται ότι και στα δύο μητρώα περιλαμβάνονται και εθελοντές που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο της αποστολής του Πυροσβεστικού Σώματος, με εξαίρεση εκείνους που υπάγονται στη ρύθμιση του Ν.1951/ 1991.

Με το Νόμο 3013/2002 περί «Αναβάθμισης του ρόλου της Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα», θεσμοθετήθηκε το Σύστημα Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών, το οποίο λειτουργούσε πιλοτικά ήδη από το 2001.

Ειδικότερα, το άρθρο 14 του Ν. 3013/2002, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 27 του Ν. 3536/2007 και τροποποιήθηκε με τη διάταξη της παρ. 3 του αρ. 18 Ν. 3613/2007, ρυθμίζει τα ακόλουθα θέματα:

- Την τήρηση Μητρώου Εθελοντικών Οργανώσεων και Μητρώου Ειδι-

- κευμένων Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας
- Τις γενικότερες προϋποθέσεις για την εγγραφή στα παραπάνω μητρώα
 - Την επιχειρησιακή ένταξη των Εθελοντικών Οργανώσεων στα ΣΟΠΠ (Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας)
 - Την ενίσχυση των δράσεων των Εθελοντικών Οργανώσεων και την παροχή εξοπλισμού και μέσων
 - Την πρόβλεψη έκδοσης κανονιστικών πράξεων με σκοπό την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου του εθελοντισμού σε θέματα που αφορούν: 1) στην εγγραφή, κατάταξη, αξιολόγηση των εθελοντικών οργανώσεων, 2) στην εκπαίδευση και πιστοποίησή των εθελοντών, 3) στην ασφαλιστική τους κάλυψη και αποζημίωση.

Σε περίπτωση φυσικής καταστροφής, οι τοπικοί εθελοντές μπορούν να προσφέρουν σημαντικές υπηρεσίες στις πληγείσες οικογένειες και στους πρώτους διασώστες, παρέχοντάς τους τροφή άμεσης ανάγκης, ρουχισμό, προμήθειες επιβίωσης και καταφύγιο, σύμφωνα με το κρατικό σχέδιο έκτακτης ανάγκης.

9.1.4. Σχέδιο «Ξενοκράτης»

Το Γενικό Επιχειρησιακό Σχέδιο της Ελλάδας «Ξενοκράτης» στοχεύει στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος αντιμετώπισης καταστροφικών φαινομένων, με σκοπό την προστασία της ζωής, της υγείας και του φυσικού περιβάλλοντος. Το σχέδιο αυτό προσδιορίζει τις διάφορες καταστροφές και τους όρους για την πολιτική προστασία, τους ρόλους και τις κατευθυντήριες γραμμές σχεδιασμού των διαφόρων υπουργείων, περιφερειών και δήμων. Όλα τα σχέδια πολιτικής προστασίας θα πρέπει να είναι εγκεκριμένα από την Γ.Γ.Π.Π.

- Οι καταστροφές που προσδιορίστηκαν είναι:
 - Σεισμοί
 - Ηφαιστειακές εκρήξεις
 - Πλημμύρες
 - Κατολισθήσεις- Μετακινήσεις εδαφών
 - Ανεξέλεγκτες πυρκαγιές
 - Ακραία καιρικά φαινόμενα
 - Τεχνολογικά ατυχήματα
 - Χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά και πυρηνικά ατυχήματα
 - Περιστατικά με άνθρακα

Το Σχέδιο καθορίζει επίσης τις υπηρεσίες και τους οργανισμούς που ασχολούνται με την πολιτική προστασία, καθώς και τους φορείς που διαχειρίζονται και συντονίζουν δραστηριότητες σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, ορίζει την ορολογία που πρέπει να χρησιμοποιείται για κάθε είδος καταστροφής, παρέχει πληροφορίες για την αξιολόγηση των κινδύνων, τον προσδιορισμό των τρωτών σημείων και την ανάπτυξη ειδικών σχεδίων για κάθε καταστροφή.

Θέτει τις κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη στρατηγικών και πρακτικών, την κατάλληλη οργάνωση και τον απαραίτητο εξοπλισμό της κάθε υπηρεσίας, δημιουργεί τις κατάλληλες δομές για την έγκαιρη ειδοποίηση, την ενεργοποίηση, τη διαχείριση και το συντονισμό του ανθρώπινου δυναμικού και των μέσων και την ανάπτυξη της ικανότητας για υλικοτεχνική κάλυψη των επιχειρησιακών ομάδων και των ατόμων που έχουν πληγεί.

Προβλέπει επίσης α) τη δημιουργία ενός συστήματος επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ όλων των υπηρεσιών και των οργανισμών που εμπλέκονται στη διαχείριση της κρίσης β) την ανάπτυξη, από κάθε οργανισμό, ειδικών σχεδίων δράσης, ανάλογα με το είδος καταστροφής και το επιχειρησιακό επίπεδο. Αυτά τα ειδικά σχέδια δίνουν πιο συγκεκριμένες οδηγίες και πληροφορίες για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και πρέπει να εγκριθούν από τη ΓΠΠ.

Ο «Ξενοκράτης» εφαρμόζεται έτσι σε τρία επιχειρησιακά επίπεδα:

- Κεντρική διοίκηση (συμπεριλαμβανομένων των υπουργείων και των κεντρικών δημόσιων υπηρεσιών),
- Αποκεντρωμένες περιφερειακές διοικήσεις, και
- Τοπικές αρχές, σε επίπεδο Α' (που περιλαμβάνει τους δήμους) και σε επίπεδο Β' (που περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Αρχές).

Μετά από αυτές τις αλλαγές φαίνεται ότι, σε επιχειρησιακό επίπεδο, η εφαρμογή του σχεδίου «Ξενοκράτης» είναι ευθύνη των τοπικών αρχών.

Το σχέδιο προβλέπει ένα σύστημα τεσσάρων φάσεων για την ενεργοποίηση της πολιτικής προστασίας:

Α. Φάση 1. Φυσιολογική κατάσταση / προετοιμασία: Περιλαμβάνει τις δράσεις και τα σχέδια της κεντρικής διοίκησης και των υπουργείων για τη βελτίωση της ετοιμότητας και της προετοιμασίας για τα επόμενα βήματα. Είναι η φάση για την αξιολόγηση των πληροφοριών που σχετίζονται με ένα επικείμενο κίνδυνο και τις προετοιμασίες για να αντιμετωπιστεί. Ενεργοποιεί επίσης το σύστημα κοινής επικοινωνίας και πληροφόρησης και καταγράφει και ενεργοποιεί όλα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους για την προστασία των πολιτών.

Β. Φάση 2. Αυξημένη ετοιμότητα: Σε περίπτωση αυξημένης πιθανότητας για επικείμενη καταστροφή, ο ΜΠΠ ενεργοποιείται συνολικά και σε όλα τα επίπεδα. Τα όργανα λήψης αποφάσεων και διαχείρισης που παίρνουν μέρος παραμένουν ενεργά σε όλη τη διάρκεια αυτής της φάσης. Λαμβάνονται επίσης μέτρα προφύλαξης.

Γ. Φάση 3. Άμεση ενεργοποίηση- Επιχείριση: Μετά από τις προηγούμενες ενέργειες, κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης όλος ο ΜΠΠ ενεργοποιείται και λειτουργεί σύμφωνα με τα υπάρχοντα σχέδια. Οι φορείς πολιτικής προστασίας βρίσκονται σε πλήρη δραστηριότητα και, όταν κρίνεται απαραίτητο, οι πολίτες ενημερώνονται για τα μέτρα αυτοπροστασίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι πολίτες μπορούν να υποστηρί-

ξουν τις δραστηριότητες των φορέων πολιτικής προστασίας. Τα συστήματα επικοινωνιών που λειτουργούν πλήρως, καθώς και η υλικοτεχνική υποδομή είναι στην διάθεση των θυμάτων της καταστροφής.

Δ. Φάση 4. Ανάκαμψη: Αξιολογούνται και καταγράφονται οι ζημιές και τα θύματα και παρέχεται η απαραίτητη υποστήριξη. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με σκοπό τη στήριξη και την ανάκαμψη από την καταστροφή. Ταυτόχρονα, λαμβάνονται μέτρα για την αποφυγή παρόμοιων καταστροφών στο μέλλον.

Ο «Ξενοκράτης» έχει αναθεωρηθεί αρκετές φορές, κυρίως μετά την αντιμετώπιση σοβαρών καταστροφών, όπως μεγάλοι σεισμοί ή δασικές πυρκαγιές. Το ζήτημα που τίθεται σήμερα είναι η προσαρμογή της φιλοσοφίας του Σχεδίου στη νέα διοικητική δομή της Ελλάδας, μετά τις αλλαγές που επέφερε ο «Καλλικράτης». Οι σημερινοί Δήμοι έχουν δημιουργηθεί από τη συγχώνευση παλαιότερων Δήμων και Κοινοτήτων. Ο «Ξενοκράτης», ο οποίος σχεδιάστηκε με βάση την προηγούμενη διοικητική δομή, ανέθετε καθήκοντα και λειτουργίες σε συγκεκριμένους φορείς, δημόσιους λειτουργούς και μέσω των παλαιών δήμων και κοινοτήτων, οι οποίοι σήμερα έχουν ενσωματωθεί στις ευρύτερες υπηρεσίες των νέων δήμων. Επομένως, εξακολουθεί να είναι αναγκαία η προσαρμογή όλων των προηγούμενων ατομικών σχεδίων στη νέα δομή.

9.1.5 Ο ρόλος της ΓΓΠΠ

Για την εφαρμογή του σχεδίου «Ξενοκράτης», όλα τα υπουργεία οφείλουν να αναπτύσσουν Ειδικά Σχέδια, να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες στην Γ.Γ.Π.Π. και τις Τοπικές Αρχές, να αξιολογούν τους κινδύνους που υπάρχουν στην περιοχή τους και να αναπτύσσουν στρατηγικές και πολιτικές για την επιτυχή εφαρμογή του. Τα υπουργεία Οικονομίας, Εθνικής Άμυνας, Εξωτερικών και Εσωτερικών Υποθέσεων και το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη είναι εκείνα που έχουν το μεγαλύτερο ρόλο.

Η Γ.Γ.Π.Π. αναλαμβάνει τη μεγαλύτερη ευθύνη και έχει το σπουδαιότερο ρόλο. Είναι υπεύθυνη για:

- την ανάπτυξη και την εφαρμογή του σχεδίου «Ξενοκράτης» και για την ενημέρωση των κυβερνητικών και τοπικών αρχών.
- τον σχεδιασμό, την οργάνωση και το συντονισμό των δράσεων πρόληψης και ετοιμότητας σε φυσικές, τεχνολογικές ή άλλες καταστροφές ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- την προετοιμασία των ανθρώπινων και άλλων πόρων για να αντιμετωπίσουν μια καταστροφή, εφαρμόζοντας τα διάφορα σχέδια που έχει αναπτύξει.
- τη χρήση όλων των διαθέσιμων επιστημονικών γνώσεων και μεθοδολογιών για την ενεργοποίηση των πόρων και των μέσων πολιτικής προστασίας.

- το συντονισμό όλων των δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια μιας καταστροφής, καθώς και κατά τη φάση της ανάκαμψης.
- την επεξεργασία σχεδίων και την επίβλεψη της εφαρμογής των πολιτικών πολιτικής προστασίας και των κυβερνητικών επιχειρήσεων.
- την τήρηση αρχείων για όλες τις τελευταίες καταστροφές, με όλες τις πληροφορίες σχετικά με τη φύση της καταστροφής, τις δραστηριότητες που αναλήφθηκαν, τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων καθώς και τις συνθήκες ανάκαμψης.
- την οργάνωση και λειτουργία, σε 24ωρη βάση, ενός πλήρως εξοπλισμένου Επιχειρησιακού Κέντρου.
- την ανάπτυξη και διάδοση δραστηριοτήτων πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης, σε συνεργασία με άλλες κυβερνητικές αρχές.
- την καταγραφή και το συντονισμό των εθελοντικών ομάδων πολιτικής προστασίας.
- τη σύνταξη ειδικών κανονισμών και κατευθυντήριων γραμμών για την πρόληψη των καταστροφών, σε συνεργασία με άλλους οργανισμούς.
- το συντονισμό και τη χρηματοδότηση ειδικών ερευνητικών έργων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την εκπαίδευση των φορέων πολιτικής προστασίας, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.
- την ανάπτυξη συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς και αρχές πολιτικής προστασίας και τον συντονισμό της εισερχόμενης και εξερχόμενης υποστήριξης σε περίπτωση καταστροφής.
- τον προσδιορισμό της έκτασης και της σημασίας κάθε καταστροφής και τη λήψη των αναγκαίων αποφάσεων για τις επιχειρήσεις.
- την κήρυξη μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης και των βημάτων που θα ακολουθηθούν για την άμυνα πολιτικής προστασίας.
- τη διατήρηση αρχείου όλων των διαθέσιμων μέσων πολιτικής προστασίας και τη φροντίδα για τη σωστή χρήση τους.
- την έκδοση ημερήσιας έκθεσης για κινδύνους πυρκαγιάς, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

9.1.6 Ο ρόλος των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων

Οι Αποκεντρωμένες Περιφερειακές Αρχές αναλαμβάνουν παρόμοιες αρμοδιότητες με την Γ.Γ.Π.Π., αλλά σε περιφερειακό επίπεδο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του σχεδίου «Ξενοκράτης». Ο Γενικός Γραμματέας τοποθετείται από την κυβέρνηση, αλλά στο συμβούλιο συμμετέχουν όλοι οι επικεφαλής των τοπικών αρχών. Πιο συγκεκριμένα, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις:

- Υποβάλλουν τα Ειδικά Σχέδια, που αφορούν τις περιφέρειές τους, για μετρίασμό των κινδύνων, εφαρμόζοντας τη φιλοσοφία του «Ξενοκράτης».
- Αναλύουν και εξειδικεύουν τις ειδικές διατάξεις του Σχεδίου για τις

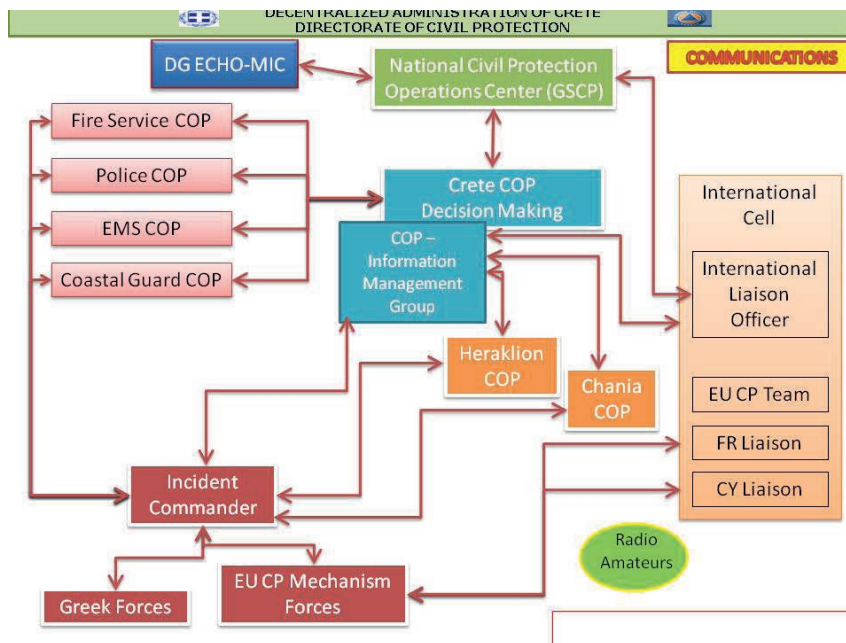

περιοχές ευθύνης τους και ορίζουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

- Υποβάλλουν στην Γ.Γ.Π.Π. σχέδια και αποφάσεις για έγκριση.
- Συντονίζουν και επιβλέπουν τη λειτουργία της πολιτικής προστασίας σε περιφερειακό επίπεδο σε σχέση με την πρόληψη, την ετοιμότητα, τον μετριασμό και την ανάκαμψη από μία καταστροφή, καθώς και την ορθή αξιοποίηση των μέσων πολιτικής προστασίας.
- Είναι υπεύθυνες για την υλοποίηση του Ετήσιου Εθνικού Σχεδιασμού Πολιτικής Προστασίας στις περιφέρειές τους.
- Διατηρούν αρχεία των διαθέσιμων μέσων και πόρων στις περιοχές τους.
- Συνεργάζονται με τις περιφερειακές υπηρεσίες των διαφόρων υπουργείων και των εθνικών οργανώσεων για το συγχρονισμό των σχεδίων και των δραστηριοτήτων.
- Ιδρύουν επιχειρησιακά κέντρα σε περιφερειακό επίπεδο.
- Σχεδιάζουν και αιτούνται τα απαραίτητα κεφάλαια για την υλοποίηση των σχεδίων τους.
- Σε περίπτωση καταστροφής, ενεργοποιούν τις κυβερνητικές υπηρεσίες και αρχές σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και παρέχουν όλα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους. Σε περίπτωση εκτεταμένων καταστροφών, μπορούν να μεταφέρουν πόρους πολιτικής προστασίας από ένα Δήμο σε άλλο.
- Υποβάλλουν συνεχείς αναφορές στη Γ.Γ.Π.Π. σε περίπτωση καταστροφής, σχετικά με την εξέλιξη του συμβάντος και τις δράσεις που έχουν αναληφθεί.
- Συστήνουν, αν είναι απαραίτητο, Ειδικές Επιτροπές για την αξιολόγηση των ζημιών που προκλήθηκαν από τα καταστροφικά γεγονότα.
- Συνεργάζονται με άλλους εθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς Πολιτικής Προστασίας.
- Αναπτύσσουν και υλοποιούν έργα Πολιτικής Προστασίας, με ειδική εθνική ή διεθνή χρηματοδότηση.

Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης διαθέτει μια ισχυρή Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας, με μεγάλη εμπειρία στην οργάνωση της άμυνας πολιτικής προστασίας, καθώς και στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την προώθηση πολλών διεθνών και εθνικών προγραμμάτων και ερευνητικών δραστηριοτήτων (όπως το έργο «Ποσειδών» με έμφαση στο φαινόμενο του τσουνάμι ή το έργο «Νηρηίδες» που επικεντρώνεται στη θαλάσσια ρύπανση κ.λπ.) Επιπλέον, συντονίζει όλες τις περιφερειακές κυβερνητικές αρχές, τους τοπικούς φορείς και τα μέσα πολιτικής προστασίας σε περίπτωση καταστροφών και παραπέμπει άμεσα στη Γ.Γ.Π.Π. και σε διεθνείς φορείς. Η προσπάθεια αυτή υποστηρίζεται από μόνιμο προσωπικό τεσσάρων ατόμων (τρεις πολιτικοί μηχανικοί και ένας γεωλόγος).

Διάγραμμα Λειτουργίας της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης

9.1.7 Ο ρόλος των Περιφερειακών Αρχών

Οι Περιφερειακές Αρχές αποτελούν, μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη», το δεύτερο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εκλέγονται απευθείας από τους πολίτες κάθε πέντε χρόνια. Σύμφωνα με το σχέδιο, υπεύθυνος για την πολιτική προστασία σε περιφερειακό επίπεδο είναι ένας Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας. Σε κάθε περιοχή, ιδρύονται Ανεξάρτητες Γραμματείες Πολιτικής Προστασίας, οι οποίες ενεργούν ως επικεφαλής της πολιτικής προστασίας σε περιφερειακό επιχειρησιακό επίπεδο. Επιπλέον, σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα (πρώην Νομαρχίες) ιδρύεται ένα Σώμα Συντονισμού Πολιτικής Προστασίας, πρόεδρος του οποίου είναι ο εκλεγμένος Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας της Μονάδας. Σε αυτό το σώμα μπορούν να συμμετέχουν ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας, ο επικεφαλής της ανάλογης διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθώς και μέλη άλλων συναφών οργανώσεων και αρχών. Σύμφωνα με το σχέδιο «Καλλικράτης», ο ρόλος των περιφερειακών αρχών είναι να:

- συντονίζει και να επιβλέπει τη λειτουργία της πολιτικής προστασίας σε σχέση με την πρόληψη, την ετοιμότητα, τον μετριασμό και την ανάκαμψη από καταστροφές σε περιφερειακό επίπεδο.
- εφαρμόζει Ετήσιες Εθνικές Πολιτικές Πολιτικής Προστασίας.
- υποβάλλει προτάσεις σε κλίμακα περιφέρειας, στον Ετήσιο Εθνικό Σχε-

διασμό Πολιτικής Προστασίας.

- προτείνει στον Γενικό Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης, σε περίπτωση περιφερειακών καταστροφών.
- ανακοινώνει την κήρυξη κατάσταση έκτακτης ανάγκης, σε περίπτωση περιφερειακών καταστροφών.
- προγραμματίζει και συντονίζει δραστηριότητες πρόληψης και ενημέρωσης, καθώς και την προσφορά κάθε διαθέσιμου πόρου για τους σκοπούς αυτούς.
- συντονίζει όλους του δημόσιους και ιδιωτικούς πόρους και μέσα για την προετοιμασία αντιμετώπισης πιθανών καταστροφών.
- ανακοινώνει την επίταξη ανθρώπινων και άλλων πόρων, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- συμμετέχει στην ανάπτυξη σχεδίων για το μετριασμό των δασικών πυρκαγιών, καθώς και για την πρόληψη και την καταπολέμησή τους.
- συνεργάζεται με άλλες περιφερειακές αρχές για την καταπολέμηση των δασικών πυρκαγιών.

9.1.8 Ο ρόλος των Δήμων

Ο ρόλος των Δήμων δεν έχει μεταβληθεί μετά την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτης». Είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, ιδιαίτερα σε επιχειρησιακό επίπεδο. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του «Ξενοκράτη», οι Δήμοι:

- Φροντίζουν για την προστασία της απαραίτητης οργάνωσης και των υποδομών των οργανώσεων που διαθέτουν, έτσι ώστε να είναι έτοιμοι να δράσουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- Συντονίζουν και επιβλέπουν τις δράσεις πρόληψης, προετοιμασίας, μετριασμού και ανάκαμψης σε περίπτωση καταστροφής.
- Παρέχουν το απαραίτητο προσωπικό και τα μέσα για τη μάχη ενάντια στην καταστροφή και συντονίζουν τις δράσεις τους.
- Συγκροτούν ένα Τοπικό Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας.
- Καθορίζουν τους χώρους φιλοξενίας για τους πρόσφυγες ή τα θύματα της καταστροφής και φροντίζουν για τις δομές και την απαραίτητη βοήθεια.
- Ενεργούν σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους με οποιοδήποτε τρόπο ώστε να υποστηρίξουν τον ρόλο και τη λειτουργία της περιφερειακής πολιτικής προστασίας.

Τόσο τα Περιφερειακά όσο και τα Τοπικά Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας λειτουργούν σε εικοσιτετράωρη βάση. Τουλάχιστον μία φορά το χρόνο γίνεται συνάντηση για να συντονιστούν οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την πρόληψη σεισμών, για να οργανωθεί η πρόληψη δασικών πυρκαγιών ή μετά από μια σοβαρή καταστροφή.

9.2 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Βουλγαρία

9.2.1 Ιστορικό

Το 2005, συστάθηκε το Υπουργείο Εκτάκτων Καταστάσεων, συνενώνοντας τους οργανισμούς που σχετίζονταν με την διαχείριση της πρόληψης, της αντιμετώπισης και της ανάκαμψης. Η Εθνική Υπηρεσία «Πολιτική Προστασία» έγινε μέρος της δομής της. Μετά την ένταξη της χώρας στην ΕΕ, θεωρήθηκε ότι χρειαζόταν ένα χρονικό διάστημα για τον συγχρονισμό και την ενσωμάτωση των βουλγαρικών υπηρεσιών που σχετίζονται με καταστάσεις κρίσης στο κοινό ευρωπαϊκό σύστημα διαχείρισης έκτακτων αναγκών. Με αυτό το σκεπτικό, το 2009 το Υπουργείο έκλεισε και οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντά του μεταβιβάστηκαν σε άλλους φορείς εκτελεστικής αρμοδιότητας.

Το βασικό νομικό κείμενο που ρυθμίζει θέματα που αφορούν στην αντιμετώπιση κινδύνων είναι η Πράξη Προστασίας από Καταστροφές του 2006, η οποία συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε πολλές φορές από τότε.

9.2.2 Η σημερινή κατάσταση

Η σημερινή δομή των Αρχών Πολιτικής Προστασίας στην Βουλγαρία αναδιοργανώθηκε το 2010. Μέχρι τότε υπήρχαν δύο Γενικές Διευθύνσεις – «Πυρασφάλειας και Διάσωσης» και «Πολιτικής Προστασίας».

Το Νοέμβριο του 2010, η Γενική Διεύθυνση «Πυρασφάλειας και Διάσωσης» μετονομάστηκε σε «Πυρασφάλειας και Πολιτική Προστασίας» και επιφορτίστηκε με τη λειτουργία και την ευθύνη για το κλείσιμο της Γενικής Διεύθυνσης «Πολιτικής Προστασίας». Υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Η Γενική Διεύθυνση απασχολεί 1768 υπαλλήλους, από τους οποίους οι 1579 είναι τοποθετημένοι σε 28 περιφερειακές διευθύνσεις πολιτικής προστασίας. Οι υπόλοιποι εργάζονται στο Τμήμα Επιχειρησιακών Δράσεων, στο Τμήμα Πρόληψης και στο Τμήμα Διοικητικών Υποθέσεων.

Οι ευθύνες κάθε ομάδας περιγράφονται και ρυθμίζονται από το Υπουργείο Εσωτερικών. Κάθε Τμήμα της Γενικής Διεύθυνσης καθώς και οι υφιστάμενες περιφερειακές διευθύνσεις έχουν σαφώς προσδιορισμένες υποχρεώσεις και αρμοδιότητες.

Η πρόληψη είναι ο κύριος στόχος της Γενικής Διεύθυνσης «Πυρασφάλειας και Πολιτικής Προστασίας» του Υπουργείου Εσωτερικών (CDFSCP – MI). Είναι σύμφωνη με το άρθρο 52 παρ.2 της Πράξης του Υπουργείου Εσωτερικών και το άρθρο 5 παρ.1 της Πράξης Προστασίας από Καταστροφές. Η πρόληψη προσδιορίζεται στο άρθρο 6 της Πράξης Προστασίας από Καταστροφές και περιλαμβάνει:

ανάλυση και εκτίμηση και χαρτογράφηση των κινδύνων καταστροφών, ταξινόμηση των οικισμών ανάλογα με τους κινδύνους, σχεδιασμό της προστασίας, εφαρμογή μέτρων πρόληψης ή μείωσης των συνεπειών των καταστροφών, υιοθέτηση και εφαρμογή του εθνικού προγράμματος Προστασίας

από Καταστροφές, προληπτικό έλεγχο.

Οι τρόποι και οι μέθοδοι εφαρμογής προληπτικών μέτρων, κατά το άρθρο 127 παρ.1 του Καταστατικού Εφαρμογής της Πράξης του Υπουργείου Εσωτερικών, απαριθμούνται στο άρθρο 127 παρ.2, σύμφωνα με το οποίο εξειδικευμένες ομάδες της Γενικής Διεύθυνσης Πυρασφάλειας και Πολιτικής Προστασίας οφείλουν:

- να ενημερώνουν, να συντονίζουν και να δρουν σε συνεργασία με τις κρατικές και τοπικές αρχές, νομικά πρόσωπα, για να προετοιμάσουν τους πολίτες για το πώς θα δράσουν και θα αντιδράσουν στην περίπτωση πυρκαγιών και καταστροφών, καθώς και να εφαρμόζουν προληπτικά μέτρα
- να οργανώνουν και να διεξάγουν, για κυβερνητικά στελέχη, σεμινάρια έγκαιρης προειδοποίησης και ανακοίνωσης μέσω του εθνικού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και ανακοίνωσης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης (NSEWAD),
- να συμμετέχουν στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκπαιδευτικού υλικού και εγχειριδίων για νηπιαγωγεία και σχολεία, καθώς και σχέδια εκπαίδευσης και προετοιμασίας για προστασία από καταστροφές για το προσωπικό και τους δασκάλους
- να υποστηρίζουν την ανάπτυξη του Εθνικού Σχεδίου Προστασίας από Καταστροφές.

9.2.3 Δραστηριότητες

Η κύρια δραστηριότητα είναι η **καταστολή μιας πυρκαγιάς**. Περιλαμβάνει:

- τον καθορισμό των μεθόδων, των τρόπων και των μέσων πυρόσβεσης
- την ανάπτυξη σχεδίων εξάλειψης ατυχημάτων
- την άμεση αποστολή δυνάμεων και μέσων πυρόσβεσης
- τη διάσωση ανθρώπων και περιουσιών
- τον μετρίασμό ή την κατάσβεση της φωτιάς
- την παροχή πρώτων βοηθειών στα θύματα
- την οργάνωση της μεταφοράς των θυμάτων σε νοσοκομεία κλπ.
- Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, οι πυροσβέστες υποστηρίζονται από τις κεντρικές και τις τοπικές αρχές, το στρατό, νομικά πρόσωπα, δημοτικούς και άλλους εθελοντικούς σχηματισμούς.

Μια άλλη δραστηριότητα είναι η **διάσωση**. Περιλαμβάνει:

- την άμεση αποστολή δυνάμεων και πόρων σε περίπτωση καταστροφών ή ατυχημάτων
- τον μετρίασμό των συνεπειών των καταστροφών ή των ατυχημάτων
- τη διάσωση ανθρώπων και περιουσιών
- την παροχή πρώτων βοηθειών στα θύματα
- την οργάνωση της μεταφοράς των θυμάτων στα νοσοκομεία.

Η επόμενη είναι η **προληπτική** δράση που πραγματοποιείται σε εφαρμογή των διατάξεων της Πράξης του Υπουργείου Εσωτερικών και της Πράξης περί Προστασίας από Καταστροφές. Στο έργο της πρόληψης, είναι ιδιαίτερα σημαντική η αλληλεπίδραση με τις τοπικές αρχές. Οι δραστηριότητες πρόληψης περιλαμβάνουν:

- έρευνα, ανάλυση και αξιολόγηση των κινδύνων καταστροφών
- κατηγοριοποίηση της εδαφικής επικράτειας, ανάλογα με τον κίνδυνο εμφάνισης καταστροφών
- εφαρμογή μέτρων για την πρόληψη εμφάνισης καταστροφών - εδαφικά, διαρθρωτικά σχέδια και σχέδια οικοδόμησης, τα οποία υλοποιούνται από κοινού με τους δήμους
- εγκατάσταση συστημάτων παρακολούθησης και έγκαιρης προειδοποίησης του πληθυσμού, καθώς και παροχή ατομικής και συλλογικής προστασίας

Σημαντικές δραστηριότητες που αποσκοπούν στην μείωση μελλοντικών συμβάντων και του αριθμού των τραυματιών είναι η **έρευνα και η ανάπτυξη**. Πραγματοποιούνται στο «Κέντρο για την έρευνα και την τεχνική γνώση», της Γενικής Διεύθυνσης «Πυρασφάλειας και Πολιτικής Προστασίας». Η οργανωτική δομή του Τμήματος αποτελείται από τρεις τομείς:

- «Τεχνική εμπειρογνωμοσύνη πυρκαγιών»
- «Κέντρο Δοκιμών για την Ασφάλεια σε περίπτωση Πυρκαγιάς και Έκτακτης Ανάγκης»
- «Τεχνική αξιολόγηση των προϊόντων»

9.2.5. Άλλες εξειδικευμένες υπηρεσίες που εργάζονται στον τομέα της προστασίας από καταστροφές

Κέντρα Έκτακτης Ιατρικής Βοήθειας

Το κύριο έργο τους είναι η παροχή της πρώτης και επείγουσας ιατρικής βοήθειας στα θύματα, τόσο στο πεδίο της καταστροφής όσο και κατά τη μεταφορά τους. Τα οχήματά τους, όπως και εκείνα της αστυνομίας και της πυροσβεστικής, έχουν ειδικά προνόμια κυκλοφορίας. Τα κέντρα επείγουσας ιατρικής βοήθειας διοικούνται από το Υπουργείο Υγείας.

Βουλγαρικός Ερυθρός Σταυρός

Ένα σημαντικό μέλος των εθνικών και διεθνών φορέων που εργάζονται στον τομέα της προστασίας από καταστροφές είναι ο Ερυθρός Σταυρός. Πραγματοποιεί δραστηριότητες όπως υπηρεσίες υποστήριξης για την αντιμετώπιση καταστροφών, ορεινή διάσωση, μαθήματα εξοικονόμησης νερού, εκπαίδευση, αιμοληψίες κλπ.

Δυνάμεις Στρατού

Εκτελούν διάφορες δραστηριότητες υποστήριξης, διαθέτουν μηχανήματα, εξοπλισμό κλπ.

Περιφερειακές και τοπικές αρχές

Σε επίπεδο περιφέρειας, ο κυβερνήτης οργανώνει την ανάπτυξη ενός περιφερειακού σχεδίου για την προστασία από καταστροφές, μαζί με τις εκτελεστικές αρχές και τους τοπικούς δημάρχους. Το σχέδιο πρέπει να εγκριθεί από τον Υπουργό Εσωτερικών Υποθέσεων. Σε περίπτωση καταστροφής, ο κυβερνήτης:

- εκδίδει διαταγή για την εφαρμογή του περιφερειακού σχεδίου για προστασία από καταστροφές
- κηρύσσει την περιοχή σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης
- οργανώνει, συντονίζει και ελέγχει τη διαδικασία της επιχείρησης υποστήριξης και ανάκαμψης από την καταστροφή
- συντονίζει έργα διάσωσης και αποκατάστασης έκτακτης ανάγκης
- δημιουργεί ένα γραφείο συντονισμού, για την εφαρμογή του περιφερειακού σχεδίου για προστασία από καταστροφές και την συνεργασία με το κεντρικό γραφείο.

Κοινός τηλεφωνικός αριθμός έκτακτης ανάγκης (112)

Θετικά αποτελέσματα είχε η εισαγωγή του κοινού τηλεφωνικού αριθμού έκτακτης ανάγκης 112 και η δημιουργία του ενοποιημένου συστήματος διάσωσης.

9.3. Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ισπανία

Το σύστημα της ισπανικής Πολιτικής Προστασίας βασίζεται νομικά στο Σύνταγμα, και στο Νόμο της Αυτονομίας, το μοντέλο εδαφικής οργάνωσης του κράτους

- Ν.2/1985
- Βασικά νομοθετήματα πολιτικής προστασίας:
- Βασιλικό διάταγμα 1378/1-8-1985. Προσωρινά μέτρα για δράση έκτακτης ανάγκης σε περιπτώσεις σοβαρού κινδύνου ή καταστροφής
- Βασιλικό διάταγμα 407/24-4-1992, το οποίο εγκρίνει τον Βασικό Κανονισμό Πολιτικής Προστασίας
- Βασιλικό διάταγμα 393/23-3-2007, το οποίο εγκρίνει τον βασικό κανονισμό για τα κέντρα αυτοπροστασίας, τα γραφεία και τα παραρτήματα που ασχολούνται με δραστηριότητες από τις οποίες μπορούν να προκληθούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- Βασιλικό διάταγμα 1468/5-9-2008, που τροποποιεί το Βασιλικό διάταγμα 393/23-3-2007, το οποίο εγκρίνει τον βασικό κανονισμό για τα κέντρα αυτοπροστασίας, τα γραφεία και τα παραρτήματα που ασχολούνται με δραστηριότητες από τις οποίες μπορούν να προκληθούν καταστάσεις

έκτακτης ανάγκης.

- Ν.17/2015, σχετικά με το Εθνικό Σύστημα Πολιτικής Προστασίας (τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2016)

Οι παρακάτω διατάξεις που θεσπίστηκαν, δημοσιεύτηκαν και είναι σε ισχύ σήμερα περιέχουν βασικές κατευθυντήριες γραμμές:

- Διάταγμα της 2ας Απριλίου 1993, το οποίο εγκρίνει τη Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου και τις Βασικές Οδηγίες σχετικά με τον Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας για Έκτακτη Ανάγκη λόγω Δασικών Πυρκαγιών (ΒΟΕ ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ 15/04/93).
- Ψήφισμα του Υπουργείου Εσωτερικών της 31^{ης} Ιανουαρίου 1995, στο οποίο δημοσιεύεται η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου σχετικά με τις Βασικές Οδηγίες για τον Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας που εγκρίνεται πριν από τον Κίνδυνο Πλημμύρας (ΒΟΕ διαθέσιμο 14.2.95).
- Ψήφισμα του Υπουργείου Εσωτερικών της 5ης Μαΐου 1995, στο οποίο δημοσιεύεται η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου σχετικά με τις Βασικές Οδηγίες για τον Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας που εγκρίνεται πριν από τον Κίνδυνο Σεισμού (ΒΟΕ διαθέσιμο 25.5.95). Τροποποιήθηκε με ψήφισμα του Υφυπουργού Εσωτερικών, στις 7 Σεπτεμβρίου 2004, (ΒΟΕ της 10/02/04).
- Ψήφισμα του Υπουργείου Εσωτερικών της 21ης Φεβρουαρίου 1996, στο οποίο δημοσιεύεται η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου σχετικά με τις Βασικές Οδηγίες για τον Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας που εγκρίνεται πριν από τον Κίνδυνο Έκρηξης Ηφαιστείου (ΒΟΕ διαθέσιμο 03/04/96).
- Βασιλικό Διάταγμα 387/1-3-1996 σχετικά με τις Βασικές Οδηγίες για τον Σχεδιασμό Πολιτικής Προστασίας που εγκρίνεται σε περίπτωση κινδύνου ατυχήματος κατά τη μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων οδικώς και σιδηροδρομικώς. (ΒΟΕ της 22/03/96).
- Βασιλικό Διάταγμα 1196/19-9-2003, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές Βασικής Πολιτικής Προστασίας για την έγκριση του σχεδιασμού και του ελέγχου των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες (ΒΟΕ, 09/10/03).
- Βασιλικό Διάταγμα 1546/25-6-2004, το οποίο εγκρίνει το Βασικό Σχέδιο Πυρηνικής Έκτακτης Ανάγκης (ΒΟΕ της 14/07/04). Τροποποιήθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα 1428/11-9-2009 (ΒΟΕ της 09/12/09).

9.3.1 Αρχές Πολιτικής Προστασίας

Η ιεραρχική δομή του Ισπανικού συστήματος Πολιτικής Προστασίας αποτελείται από τρία επίπεδα δημόσιας διοίκησης:

- Εθνικό
- Περιφερειακό
- Τοπικό

Κάθε ένα από αυτά τα επίπεδα παρέμβασης διαθέτει τη δική του δομή πολιτικής προστασίας για την ανάπτυξη των λειτουργιών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά του.

9.3.2 Αρχές σε εθνικό επίπεδο Γενική Διεύθυνση πολιτικής προστασίας και Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης

Σύμφωνα με τις διατάξεις του βασιλικού διατάγματος 1181/11-7-2008, το οποίο τροποποίησε και ανέπτυξε τη βασική οργανική δομή του Υπουργείου Εσωτερικών, η Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας και Εκτάκτων Αναγκών είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που ανήκουν στο Υπουργείο Εσωτερικών για το θέμα αυτό, σύμφωνα με τον Ν. 2/21-1-1985 και τις διατάξεις του για την ανάπτυξη.

Για να πραγματοποιήσει τις προαναφερθείσες λειτουργίες, η Γενική Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας και Εκτάκτων Αναγκών οργανώνεται στις εξής ενότητες:

- Υποδιεύθυνση Προγραμματισμού, Επιχειρήσεων και Καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης
- Γενική Υποδιεύθυνση Πόρων και Επιχορηγήσεων
- Τομέας Εκπαίδευσης και Θεσμικών Σχέσεων.

Εθνική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας

Η Εθνική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας είναι ένα διυπουργικό όργανο που υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό μεταξύ των οργάνων της Γενικής Κρατικής Διοίκησης και των διοικήσεων των ισπανικών περιφερειών που ασχολούνται με την πολιτική προστασία. Προωθεί την αποτελεσματική δράση των δημόσιων αρχών, που σχετίζονται με τη μελέτη και την πρόληψη καταστάσεων σοβαρού συλλογικού κινδύνου ή δημόσιας καταστροφής και την προστασία και διάσωση ανθρώπων και περιουσιών σε περίπτωση τέτοιων καταστάσεων. (Άρθρο 17 του Ν.2/1985).

Κυβερνητικές αντιπροσωπείες και υποαντιπροσωπείες

Στις περιφέρειες, οι κυβερνητικές αντιπροσωπείες, ως εκπρόσωποι της Γενικής Διοίκησης του κράτους, διευθύνουν τις δράσεις πολιτικής προστασίας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων που αντιστοιχούν στις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περιφέρειας ή επαρχίας.

Στρατιωτική Μονάδα Έκτακτης Ανάγκης

Σημαντικό ρόλο στο Εθνικό Σύστημα Πολιτικής Προστασίας κατέχει η Στρατιωτική Μονάδα Έκτακτης Ανάγκης (UME), που δημιουργήθηκε το 2005 ως μια κοινή δύναμη, οργανωμένη σε μόνιμη βάση, και της οποίας η αποστολή είναι η επέμβαση σε οποιοδήποτε σημείο της εθνικής επικράτειας, σε

περίπτωση σοβαρού κινδύνου, καταστροφής ή δημόσια συμφοράς.

Δυνάμεις Κρατικής Ασφάλειας

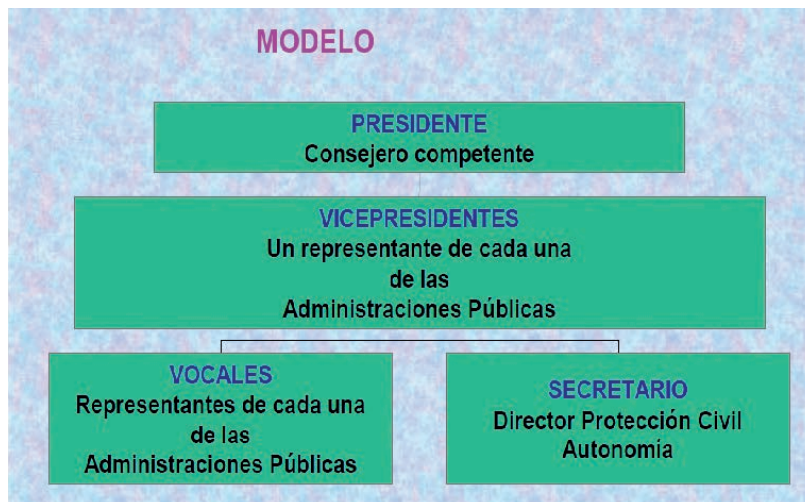
Οι Δυνάμεις Κρατικής Ασφάλειας αναπτύσσονται σε όλη την ισπανική επικράτεια λόγω του μόνιμου χαρακτήρα των υπηρεσιών τους και, σύμφωνα με τον Οργανικό Νόμο 2/13-3-1986, ένα από τα καθήκοντα τους είναι να «συνεργάζονται με τις Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας σε περιπτώσεις σοβαρού κινδύνου, καταστροφής ή δημόσιας συμφοράς».

9.3.3 Περιφερειακό επίπεδο

Οι Περιφέρειες, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους που σχετίζονται με τη διεύθυνση και το συντονισμό εκτάκτων αναγκών πολιτικής προστασίας που συμβαίνουν στις εδαφικές περιοχές τους, εφαρμόζουν αντίστοιχα σχέδια Δράσης Έκτακτης Ανάγκης, τα οποία πρέπει να έχουν εγκριθεί.

Όλα τα Περιφερειακά Σχέδια καθορίζουν τους μηχανισμούς και τις διαδικασίες για το συντονισμό με τον κρατικό σχεδιασμό. Ως εκ τούτου, πριν από την εφαρμογή και την επιβολή τους, η Εθνική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας πρέπει να εγκρίνει τα σχέδια. Όλες οι περιφέρειες εγκρίνουν αντίστοιχα περιφερειακά σχέδια εφαρμογής για την αντιμετώπιση των κινδύνων που δεν υπόκεινται σε ειδικό σχεδιασμό.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Τοπικό επίπεδο:

Οι ισπανικοί τοπικοί φορείς (επαρχίες, νησιά, δήμοι, κομητείες, κλπ) πρέπει να διαχειριστούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που συμβαίνουν στο έδαφος δικαιοδοσίας τους. Ως εκ τούτου, ο καθένας έχει οργανώσει για τις

ανάγκες του τη δική του υπηρεσία πολιτικής προστασίας. Η μεγαλύτερη τοπική αρχή είναι ο δήμος, ο οποίος αναφέρεται στις παραγράφους που ακολουθούν ως η κύρια βάση του ισπανικού συστήματος πολιτικής προστασίας.

Ο Δήμαρχος είναι ο τοπικός επικεφαλής της Πολιτικής Προστασίας

Είναι χρήσιμο να υπάρχει μια Τοπική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας, της οποίας η σύνθεση είναι ενδεικτική:

- Πρόεδρος: Δήμαρχος
- Αντιπρόεδρος: Σύμβουλος για την Πολιτική Προστασία
- Αξιωματούχοι που είναι επικεφαλής υπηρεσιών: Αρχηγός Πυροσβεστικού Σώματος, Τοπικός Αρχηγός της Αστυνομίας.
- Τεχνικοί του Δήμου (μηχανικοί, αρχιτέκτονες, κ.λπ.).
- Εκπρόσωποι των φορέων που βρίσκονται στο δήμο: Πολιτοφυλακή, Δασοφύλακες, Κλινικές, Ερυθρός Σταυρός, Σύλλογοι γειτονιάς, Ομάδες Βουνού, Κοινωνικής Φροντίδας, Ραδιοερασιτέχνες, Επικεφαλής του Συλλόγου Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Dirección General de Protección Civil y Emergencias:

<http://www.proteccioncivil.org>

Agencia Gallega de Emergencias: http://www.112asturias.es/v_portal/apartados/apartado.asp

Agencia Navarra de Emergencias:

http://www.navarra.es/home_es/Gobierno+de+Navarra/Organigrama/Los+departamentos/Presidencia+justicia+e+interior/Organigrama/Estructura+Organica/ANE/

Arce Protección Civil Ceuta: <http://www.ceuta.es/arce/>

112 Asturias: http://www.112asturias.es/v_portal/apartados/apartado.asp

112 Cantabria: <http://112.cantabria.es/>

Consejería Seguridad Ciudadana Melilla:

http://www.melilla.es/melillaportal/lacc_d3_v1.jsp?codMenu=10&language=es

Dirección de Atención de Emergencias y Meteorología Gobierno Vasco:

<http://www.interior.ejgv.euskadi.net/r42-455/es/>

Dirección General de Protección Ciudadana de la Comunidad de Madrid:

http://www.madrid.org/cs/Satellite?c=CM_InfPractica_FA&cid=1142525747276&idConsejeria=1109266187224&idListConsj=1109265444710&idOrganismo=1109266227811&language=es&pagename=ComunidadMadrid%2FEstructura&sm=1109266100977

Dirección General de Seguridad y Emergencia Canarias:
<http://www.gobiernodecanarias.org/dgse/index.html>

Emergencias 112 Andalucía:
<http://www.juntadeandalucia.es/temas/seguridad/emergencias.html>

Emergencias 112 Castilla y León: <http://www.112.jcyl.es/>

Emergencias 112 Comunitat Valenciana:
<http://www.112cv.com/ilive/srv.InformacionAlCiudadano.LaProteccionCivil>

Emergencias 112 Extremadura: <http://112.gobex.es/>

Protección civil – 112 Aragón:
<http://www.aragon.es/DepartamentosOrganismosPublicos/Departamentos/PoliticaTerritorialInterior/AreasTematicas/Interior/ProteccionCivil112SOSAragon>

Protección Civil Cataluña:
<http://www20.gencat.cat/portal/site/interior/menuitem.c8dca3082ff3fddf65d789a2b0c0e1a0/?vgnnextoid=4c3f35354ced4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=4c3f35354ced4210VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Protección Civil Región de Murcia:
[http://www.carm.es/web/pagina?IDCONTENIDO=476&RASTRO=c76\\$m&IDTIPO=140](http://www.carm.es/web/pagina?IDCONTENIDO=476&RASTRO=c76$m&IDTIPO=140)

Seguridad y Protección Ciudadana Castilla La Mancha:
<http://www.castillalamancha.es/tema/seguridad-y-protección-ciudadana>

Servicio de Emergencias de las Islas Baleares – SEIB 112:
<http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?cont=8673&campa=yes&idsite=264&&lang=es>

SOS Rioja: <http://www.larioja.org/npRioja/default/defaultpage.jsp?idtab=24828>

9.4 Νομικό πλαίσιο και Αρχές Πολιτικής Προστασίας στην Ιταλία

9.4.1 Προέλευση του Ιταλικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας

Η ιδέα της πολιτικής προστασίας στην Ιταλία εμφανίστηκε για πρώτη φορά με την μορφή της αυθόρμητης εθελοντικής βοήθειας που παρείχαν θρησκευτικά τάγματα, πυροσβεστικά σώματα και εθελοντικοί οργανισμοί που εμπλέκονταν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Από τον Μεσαίωνα, στην Φλωρεντία και τις Κοιλιάδες των Άλπεων, οι σύλλογοι που ονομάζονταν «Misericordie» και οι πυροσβεστικές μονάδες συνέβαλαν στην ανάπτυξη της πολιτικής προστασίας, βασισμένοι στις αρχές της αλληλεγγύης, της συμμετοχικότητας και της αμοιβαίας βοήθειας.

Το σημερινό σύστημα πολιτικής προστασίας, ωστόσο, είναι το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας που ξεκίνησε μόλις τον προηγούμενο αιώνα, μετά τις μεγάλες καταστροφές που έπληξαν τη χώρα.

Το τρομακτικό μέγεθος, η καταστροφή και οι απώλειες σε ανθρώπινες ζωές, υποδομές και οικονομία που προκάλεσε ο σεισμός της Μεσίνα το 1908, ο οποίος σκότωσε πάνω από 110.000 ανθρώπους, έδωσε το αρχικό έναυσμα για μια συζήτηση γύρω από την πρόληψη (Moiraghi 2007: 16). Το 1909, εκδόθηκε ένα βασιλικό διάταγμα, στο οποίο συντασσόταν η πρώτη αντισεισμική ταξινόμηση της εθνικής επικράτειας, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά κινδύνου σεισμού και υιοθετούσε συγκεκριμένους οικοδομικούς κανόνες με βάση αυτή την ταξινόμηση. Ο κανονισμός αυτός υπήρξε η βάση για τη νομοθεσία που αφορούσε στην οικοδόμηση μέχρι τις αρχές του 1970 (Bellicoso 2011). Παρόλα αυτά, οι προσπάθειες αυτές ήταν περιορισμένες. Οι Ιταλικές κυβερνήσεις για μεγάλο διάστημα αγνοούσαν την επιτακτική ανάγκη για δημιουργία νόμων και προγραμμάτων, με βάση τα κατάλληλα δεδομένα, για την καλύτερη πρόληψη και αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών (Pepe 2009). Κατά συνέπεια, η Ιταλία βρέθηκε εντελώς απροετοίμαστη όταν, το 1966, μια πλημμύρα κατέκλυσε την επαρχία της Φλωρεντίας και, το 1968, ένας σεισμός κατέστρεψε την κοιλάδα του Belice στη Σικελία, προκαλώντας 236 θανάτους.

Και στις δύο περιπτώσεις, το πρόβλημα της ισχνής απόκρισης ήρθε στην επιφάνεια. Πράγματι, η κυβέρνηση ήταν ανίκανη να δημιουργήσει ένα δίκτυο οργανωμένης ανακούφισης ανάμεσα στις διάφορες κρατικές υπηρεσίες και εκείνους που βρίσκονταν στο πεδίο της έκτακτης ανάγκης. Οι εθελοντικές οργανώσεις, οι οποίες συμμετείχαν σε επιχειρήσεις ανακούφισης, ενεργούσαν χωρίς να λαμβάνουν συγκεκριμένες οδηγίες. Η αλληλοεπικάλυψη των κεντρικών και των τοπικών αρχών, η έλλειψη ενός κεντρικού φορέα που θα συντόνιζε τις επιχειρήσεις ανακούφισης όπως επίσης και η απουσία κέντρων παρακολούθησης που θα προειδοποιούσαν τον πληθυσμό και θα έδιναν πληροφορίες και οδηγίες ενίσχυαν τα δραματικά αποτελέσματα των καταστροφικών γεγονότων (Pepe 2009). Απέναντι σε αυτές τις συνθήκες, η Ιταλική Βουλή αναγνώρισε την επιτακτική ανάγκη να ασχοληθεί με την πολιτική προστασία. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο Ν.996/ 10-12-1970 υπήρξε η πρώτη πραγ-

ματική προσπάθεια δημιουργίας ενός πρωταρχικού πλαισίου εθνικού συστήματος πολιτικής προστασίας που οργανώθηκε γύρω από την Εθνική Υπηρεσία Πυρκαγιών και Διάσωσης. Όρισε την έννοια της φυσικής συμφοράς και καταστροφής καθώς και τον τρόπο οργάνωσης των επεμβάσεων ανακούφισης. Ανέθεσε τον ηγετικό ρόλο της διαχείρισης της πολιτικής προστασίας στον Υπουργό Εσωτερικών, δημιούργησε μια διυπουργική Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας για την βελτίωση την διαχείριση των δράσεων πολιτικής προστασίας, ένα Επίτροπο (Κομισάριο) Έκτακτων Αναγκών, ο οποίος διευθύνει και συντονίζει επί τόπου τις δράσεις ανακούφισης, καθώς και τα Κέντρα Βοήθειας Έκτακτης Ανάγκης. Είναι επίσης σημαντικό ότι προσδιόρισε το ρόλο των οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών στις επιχειρήσεις ανακούφισης. Η «πρόληψη» και η «προετοιμασία» αγνοήθηκαν, ωστόσο, χαρακτηριστικά από το νόμο.

Για μια ακόμα φορά, και πριν την πλήρη εφαρμογή του Ν.996, δύο τρομεροί σεισμοί στο Φριούλι (1976) και την Ιρπίνια (1980) προκάλεσαν πολλούς θανάτους, (976 και 2570 αντίστοιχα) καθώς και εκτεταμένες καταστροφές. Οι καθυστερήσεις στις επιχειρήσεις ανακούφισης, η έλλειψη επιτόπιου συντονισμού μεταξύ των εθελοντών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, οι οποίοι κινητοποιήθηκαν χωρίς οδηγίες και ακριβείς επιχειρησιακούς στόχους καθώς και η αναποτελεσματικότητα κατά την φάση ανοικοδόμησης ανέδειξαν όλους τους περιορισμούς του συστήματος πολιτικής προστασίας. Ο Giuseppe Zamberletti διορίστηκε ως έκτακτος Αξιωματούχος για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, μια θέση που είχε συσταθεί με το Ν.996 και δεν είχε καλυφθεί ποτέ (Alexander, 2010). Χρειάστηκαν δέκα χρόνια για να θεσπιστεί το νομικό πλαίσιο του εθνικού οργανισμού πολιτικής προστασίας, το οποίο τελικά εγκρίθηκε με τον Συνταγματικό νόμο αριθ.225 (24.02.1992), σηματοδοτώντας έτσι την γέννηση του μοντέρνου Ιταλικού συστήματος Πολιτικής Προστασίας.

9.4.2 Νομικό πλαίσιο

Είκοσι χρόνια μετά τη δημιουργία της, η Εθνική Υπηρεσία Πολιτικής Προστασίας έχει μεταρρυθμιστεί. Το αριθ. 59 Νομοθετικό Διάταγμα της 15ης Μαΐου 2012 μετατράπηκε στον Ν. 100/12-7-2012, ο οποίος τροποποιεί και ενσωματώνει τον Ν.225/1992, με τον οποίο ιδρύθηκε η Υπηρεσία. Οι αρμοδιότητες πολιτικής προστασίας επανήλθαν στους φορείς που είχε ορίσει ο Ν. 225/1992, με κύριο σκοπό την αντιμετώπιση των καταστροφών και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων στον τομέα της διαχείρισης έκτακτης ανάγκης. Ο Ν.100/12-7-2012 επιβεβαιώνει τον καθοδηγητικό και συντονιστικό ρόλο του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας στις δραστηριότητες των διαφόρων υπηρεσιών και λειτουργικών δομών της Εθνικής Υπηρεσίας.

Ο Ν.100/2012 σχετίζεται - μεταξύ άλλων – με ορισμένα βασικά ζητήματα του όλου συστήματος, όπως η ταξινόμηση των καταστροφών, οι δράσεις πολιτικής προστασίας, η κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης και η ισχύς ενός διατάγματος. Υπό την έννοια αυτή, ο νόμος επαναπροσδιορίζει την πρώτη φάση έκτακτης ανάγκης, με έμφαση στον «παράγοντα χρόνο». Διευκρινίζεται ότι τα μέσα και οι έκτακτες εξουσίες για την αντιμετώπιση καταστροφών (συμβάντα του τύπου “c”) θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για παρεμβάσεις χρονικά περιορισμένες και προκαθορισμένες: η διάρκεια της κατάστασης έκτακτης ανάγκης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 90 ημέρες, με δυνατότητα παράτασης για 60 ακόμη ημέρες. Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης μπορεί να κηρυχθεί ως «επικείμενη» και όχι μόνο «κατά την εμφάνιση» του ανεπιθύμητου συμβάντος. Ένα άλλο σημαντικό εδάφιο του νόμου ορίζει ότι γίνεται άμεσα ο προσδιορισμός της αρμόδιας αρχής που ασκεί τις δραστηριότητες, μετά τη λήξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Οι εντολές πολιτικής προστασίας που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση των παρεμβάσεων αντιμετώπισης της έκτακτης ανάγκης εκδίδονται κανονικά από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας και όχι από τον Πρόεδρο του Υπουργικού Συμβουλίου και οι «τομείς συμφερόντων» τους ορίζονται, για πρώτη φορά, από το νόμο. Οι αποφάσεις που εκδίδονται εντός τριάντα ημερών από την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης είναι άμεσα εκτελεστές, ενώ οι μεταγενέστερες απαιτούν τη συμφωνία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών. Γι'αυτό, ακυρώθηκε η διάταξη του Ν.10/26-2-2011 που προέβλεπε τον προληπτικό έλεγχο του υπουργείου Οικονομίας στις αποφάσεις που αφορούν στην κατανομή ή τη χρήση ποσών, επειδή οδηγούσε στην καθυστέρηση της έναρξης ισχύος των μέτρων που θεωρούνται επείγοντα και καθιστούσε τον συντονισμό των επιχειρήσεων πιο περίπλοκο, με κόστος την αποδυνάμωση της «επιχειρησιακής πλευράς» του όλου συστήματος πολιτικής προστασίας.

Ο Ν.10/2011 εισήγαγε και άλλες σημαντικές αλλαγές στο Ν.225/1992 σχετικά με τον προσδιορισμό των απαραίτητων πόρων για την αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης. Μεταξύ αυτών, υπήρχε μία διάταξη που χαρακτηρίστηκε «όνειδος» από τα μέσα ενημέρωσης. Σύμφωνα με αυτή, οι Περιφέρειες ήταν οι ίδιες αρμόδιες να προβλέψουν στους προϋπολογισμούς τους τους αναγκαίους πόρους, καταφεύγοντας σε πρόσθετη φορολογία, ακόμα και στην αύξηση του περιφερειακού φόρου στη βενζίνη. Με μεταγενέστερη Απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου (αριθ. 22, της 16ης Φεβρουαρίου 2012) η παραπάνω αυτή η διάταξη του νόμου 10/2011 κηρύχθηκε παράνομη. Ο νόμος 100/2012 τελικά όρισε ότι η κατάσταση έκτακτης ανάγκης χρηματοδοτείται από το Ταμείο Εθνικής Πολιτικής Προστασίας, η επιχορήγηση του οποίου καθορίζεται σε ετήσια βάση από το νόμο της σταθερότητας. Το Ταμείο μπορεί επίσης να ενισχυθεί με έσοδα που προέρχονται από την αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στη βενζίνη.

Υπάρχουν και άλλες σημαντικές διατάξεις του Ν.100/2012 που καλύπτουν τις δραστηριότητες της πολιτικής προστασίας. Παράλληλα με τις δραστηριότητες της «πρόβλεψης κινδύνου και πρόληψης» και της «ανακούφισης του πληθυσμού», η έννοια της «επιτυχούς αντιμετώπισης της έκτακτης ανάγκης» καθορίζεται καλύτερα, και συνδέεται με οποιαδήποτε άλλη απαραίτητη δραστηριότητα που δεν μπορεί να αναβληθεί για την «αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης» και το «μετριασμό των κινδύνων» που συνδέονται με φυσικές καταστροφές. Οι δραστηριότητες πρόληψης διατυπώνονται για πρώτη φορά και αποσαφηνίζονται έννοιες όπως η έγκαιρη προειδοποίηση, τα σχέδια έκτακτης ανάγκης, η κατάρτιση, η διάδοση των γνώσεων πολιτικής προστασίας, η ενημέρωση του κοινού, η έννοια των τεχνικών ασκήσεων. Το εθνικό σύστημα προειδοποίησης για καιρικές συνθήκες και υδρολογικούς και υδραυλικούς κινδύνους πλαισιώνεται με ένα οργανικό τρόπο, συνοψίζοντας έτσι τα διάφορα μέτρα που όλα αυτά τα χρόνια έχουν ρυθμίσει τις δραστηριότητες εγρήγορσης για λόγους πολιτικής προστασίας.

9.4.3 Ιεραρχική δομή του Ιταλικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας

Σε αντίθεση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η πολιτική προστασία στην Ιταλία δεν έχει ανατεθεί σε ένα ίδρυμα, αλλά εμπλέκει όλο τον κρατικό μηχανισμό (Δήμους, Επαρχίες, Περιφέρειες και το Κράτος), οι στόχοι των οποίων υλοποιούνται μέσω του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας. Γενικά, όταν συμβαίνει ένα καταστροφικό συμβάν, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας είναι σε θέση να προσδιορίσει σε πολύ λίγο χρόνο τη σπουδαιότητά του και να αξιολογήσει αν οι τοπικές δυνάμεις είναι επαρκείς για να το αντιμετωπίσουν.

Η ιεραρχική δομή του Ιταλικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας αποτελείται από τέσσερα επίπεδα δημόσιας διοίκησης:

- Εθνικό
- Περιφερειακό
- Επαρχιακό
- Τοπικό

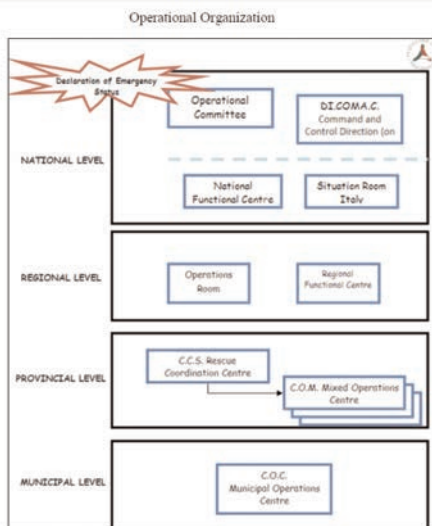
Καθένα από αυτά τα επίπεδα διαθέτει τη δική του δομή πολιτικής προστασίας για την ανάπτυξη των λειτουργιών του, μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του.

Η πρώτη αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, ανεξάρτητα από τη φύση, την κλίμακα και τα αποτελέσματα του συμβάντος, γίνεται από την τοπική δομή, μέσω της ενεργοποίησης των Δημοτικών Κέντρων Επιχειρήσεων (C.O.C). Ο Δήμαρχος είναι η πρώτη αρχή της πολιτικής προστασίας και έχει το καθήκον της διασφάλισης της πρώτης βοήθειας έκτακτης ανάγκης, και το συντονισμό των τοπικών λειτουργικών δομών, συμπεριλαμβανομένων

των εθελοντών πολιτικής προστασίας. Σε περίπτωση ανάγκης, η δράση των Επαρχιών και των Περιφερειών και η βοήθεια των περιφερειακών κρατικών διοικήσεων οργανώνεται και συντονίζεται από τους Νομάρχες, οι οποίοι ενεργοποιούν όλους τους διαθέσιμους πόρους (Δυνάμεις Εθνικών Πυροσβεστικών Σωμάτων, Αστυνομία κλπ) σε περιοχές που επλήγησαν από την καταστροφή. Στις σοβαρότερες περιπτώσεις, η εθνική αρχή αναλαμβάνει την επιχείριση απόκρισης. Ο ρόλος αυτός στηρίζεται στο Τμήμα Πολιτικής Προστασίας, το οποίο αναλαμβάνει το γενικό συντονισμό των εργασιών, ενώ οι περιφερειακές, επαρχιακές και δημοτικές αρχές ενεργούν σύμφωνα με τις συγκεκριμένες αρμοδιότητές τους.

Το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας είναι το επιχειρησιακό δεξί χέρι του Προέδρου του Συμβουλίου, όταν πρόκειται για την προστασία ανθρώπων και αγαθών και την αντιμετώπιση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Διοικείται από τον Προϊστάμενο του Τμήματος και είναι σήμερα οργανωμένη σε έξι κεντρικά γραφεία και τριάντα τέσσερις «Υπηρεσίες» με ειδικά καθήκοντα όπως η πρόληψη, πρόγνωση και η παρακολούθηση των κινδύνων, η σύνταξη της νομοθεσίας για την πρόληψη των κινδύνων και των ρυθμιστικών μέτρων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των καταστροφών και την ελαχιστοποίηση των ζημιών για τους ανθρώπους και τις περιουσίες, η προώθηση ασκήσεων, εθνικών και διεθνών προγραμμάτων κατάρτισης, οι δραστηριότητες που συμβάλλουν στη διάδοση του πολιτισμού πολιτικής προστασίας, καθώς και οι δραστηριότητες ενημέρωσης για εθνικά σενάρια, σε συνεργασία με άλλα ιδρύματα και ενώσεις.

Εντός του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας έχει δημιουργηθεί, από το Ν.225, μια Επιχειρησιακή Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας, υπό την προεδρία του Προϊσταμένου του Τμήματος, η οποία περιλαμβάνει τις διοικητικές δομές και τα θεσμικά όργανα που συμμετέχουν σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, προκειμένου να εξασφαλιστεί η από κοινού διαχείριση και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων έκτακτης ανάγκης. Η Επιχειρησιακή Επιτροπή αξιολογεί τις ειδήσεις, τα δεδομένα και τα αιτήματα που προέρχονται από τις πληγείσες περιοχές και συντονίζει τις παρεμβάσεις και τις επιχειρησιακές δραστηριότητες σε κεντρικό και περι-

φερειακό επίπεδο. Σε γεγονότα έκτακτης ανάγκης, ο συντονισμός και οι επιχειρησιακές δραστηριότητες οργανώνονται μέσω μιας πολυεπίπεδης ιεραρχικής οργάνωσης, η οποία περιλαμβάνει τα Δημοτικά Επιχειρησιακά Κέντρα (C.O.C.) σε δημοτικό επίπεδο, τα Μικτά Επιχειρησιακά Κέντρα

(C.O.M.) και τα Κέντρα Συντονισμού Διάσωσης (C.C.S.) σε επαρχιακό επίπεδο, τα Κέντρα Περιφερειακών Επιχειρήσεων σε περιφερειακό επίπεδο και τη Διεύθυνση Διοίκησης και Ελέγχου (DI.COMA.C.), σε εθνικό επίπεδο. Στις πιο σοβαρές μορφές έκτακτης ανάγκης (γεγονότα τύπου «c»), ο Προϊστάμενος του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας συγκαλεί την Επιτροπή Πολιτικής Προστασίας, η οποία καθορίζει τις στρατηγικές παρέμβασης και εγγυάται μια συντονισμένη ανάπτυξη των εθνικών πόρων και μια ενιαία κατεύθυνση των δραστηριοτήτων έκτακτης ανάγκης (Επιθεώρηση ΟΟΣΑ 2010: 37).

Το Δωμάτιο Εθνικής Κατάστασης, το οποίο λειτουργεί σε 24ωρη βάση, έχει επίσης δημιουργηθεί για την παρακολούθηση και τον έλεγχο ατυχημάτων που συμβαίνουν σε όλη τη χώρα, τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με περιστατικά που βρίσκονται σε εξέλιξη, τον προσδιορισμό των καταστάσεων κινδύνου και την ειδοποίηση των διάφορων τμημάτων της Εθνικής Υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας που συμμετέχουν στη διαχείριση της έκτακτης ανάγκης. Επιπλέον, έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο Επιχειρησιακών Κέντρων, σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, για τη συλλογή, επεξεργασία και κοινή χρήση μετεωρολογικών, σεισμικών, ηφαιστειακών και υδρογεωλογικών δεδομένων.

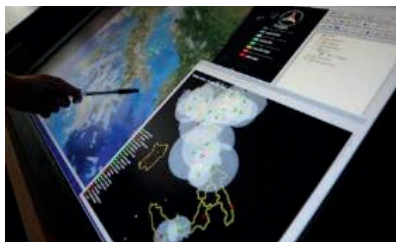
9.4.4 Το Ιταλικό Τμήμα Πολιτικής Προστασίας

Το Ιταλικό Τμήμα Πολιτικής Προστασίας εδρεύει στα γραφεία της Προεδρίας του Συμβουλίου των Υπουργών από το 1982. Έχει ηγετικό ρόλο, σε συνεργασία με τις περιφερειακές και τοπικές κυβερνήσεις, για τον σχεδιασμό και τις δραστηριότητες πρόληψης, πρόβλεψης και παρακολούθησης των κινδύνων καθώς και των διαδικασιών επέμβασης, οι οποίες είναι κοινές για το σύνολο του συστήματος.

Το Τμήμα συντονίζει την απόκριση σε φυσικές καταστροφές ή άλλα συμβάντα – τύπου c- τα οποία, λόγω της έντασης και της έκτασής τους, πρέπει να αντιμετωπιστούν με ενισχυμένες δυνάμεις και μέσα.

Επιπλέον, επίσης σε συμφωνία με τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, εργάζονται για την θέσπιση της νομοθεσίας σχετικά με την πρόληψη των κινδύνων καθώς και για τα ρυθμιστικά μέτρα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των καταστροφών και την μείωση των απωλειών σε ανθρώπινες ζωές και περιουσίες.

Πρωθεί ασκήσεις, εθνικά και διεθνή εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες που συμβάλλουν στην διάδοση της αντίληψης για την πολιτική προστασία.

Μέσω των διάφορων φορέων της Εθνικής Υπηρεσίας (Κοινή Επιτροπή του Κράτους, Περιφερειακές- Τοπικές Αρχές, Εθνική Επιτροπή για την πρόβλεψη και πρόληψη μεγάλων κινδύνων, Επιχειρησιακή Επιτροπή πολιτικής προστασίας), το Τμήμα βρίσκεται

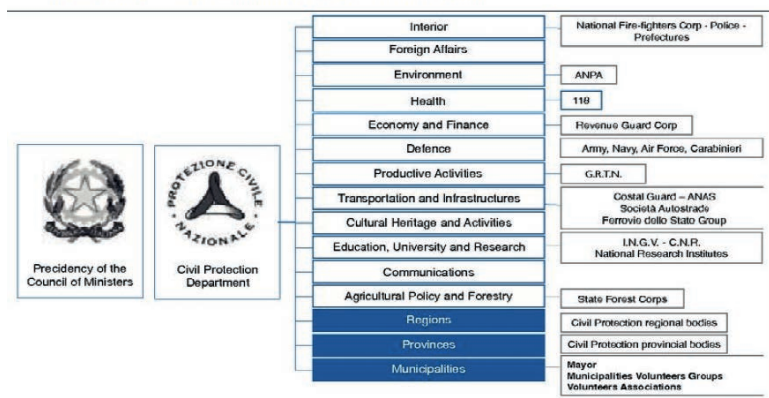
σε συνεχή επαφή με όλους τους εθνικούς φορείς και τις λειτουργικές δομές, προκειμένου να εξασφαλίσει την πραγματοποίηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τον Ν.225/1992.

Το Τμήμα χωρίζεται σε έξι Γραφεία και 34 Υπηρεσίες. Οι παρακάτω, αναφέρονται ευθέως στον Προϊστάμενο του Τμήματος: Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος, Νομικός Σύμβουλος, Γραφείο Τύπου, Γραμματέας του προϊσταμένου του Τμήματος και του Γραφείου Θεσμικών Σχέσεων, καθώς και ένας διευθυντής πρώτης κατηγορίας με καθήκοντα συμβούλου μελέτης και έρευνας.

Εκτός από τις δομές του προσωπικού, το Τμήμα διαθέτει έξι ακόμα γραφεία, τα οποία διαιρούνται σε υπηρεσίες: Γραφείο I - Εθελοντικής εργασίας, Εκπαίδευσης και Επικοινωνίας, Γραφείο II – Υδρογεωλογικών και Ανθρωπογενών Κινδύνων, Γραφείο III - Υδρογεωλογικών και Ανθρωπογενών Κινδύνων, Γραφείο IV - Διαχείρισης Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης, Γραφείο V - Διοίκησης και Προϋπολογισμού, Γραφείο VI - Ανθρώπινων και Λειτουργικών Πόρων.

Η υπηρεσία Εθνικής Πολιτικής Προστασίας είναι οργανωμένη ως ένα πολύπλοκο σύστημα. Η ευθύνη για τις δραστηριότητες της πρόβλεψης, πρόληψης, αρωγής και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης έχει ανατεθεί σε διάφορους φορείς και λειτουργικές δομές. Η πολυπλοκότητα της κατάστασης των κινδύνων στην πραγματικότητα απαιτεί την συντονισμένη και συνεργατική χρήση όλων των διαθέσιμων δεξιοτήτων και πόρων.

The Structure of the National Service of Civil Protection

Με τα τεχνικά γραφεία του - σε στενή συνεργασία με τις δομές πολιτικής προστασίας των Περιφερειών και των Αυτόνομων Επαρχιών - και με την υποστήριξη των Κέντρων Αρμοδιότητας, το Τμήμα είναι υπεύθυνο για την καθημερινή πρόβλεψη και την πρόληψη των φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων. Ειδικότερα, εξασφαλίζει τη λειτουργία του εθνικού συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης μέσω του δικτύου των Επιχειρησιακών Κέντρων, προωθεί και υλοποιεί προγράμματα και έργα για τη μείωση και τον μετριασμό των κινδύνων .

Το Τμήμα διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση και το συντονισμό του σχεδιασμού έκτακτης ανάγκης που πραγματοποιείται από τους τοπικούς φορείς και στην προώθηση και οργάνωση ασκήσεων πολιτικής προστασίας, οι οποίες χρησιμεύουν για τη δοκιμή οργανωτικών και επιχειρησιακών τακτικών.

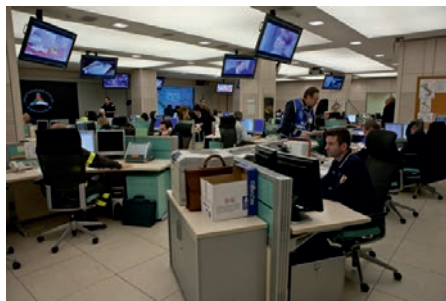
Το Κεντρικό Επιχειρησιακό Κέντρο δραστηριοποιείται επίσης εντός του Τμήματος: αποτελείται από το στρατηγικό κόμβο του δικτύου Επιχειρησιακών Κέντρων – ο οποίος ασχολείται με την πρόβλεψη, την παρακολούθηση και την σε πραγματικό χρόνο επιτήρηση των φυσικών φαινομένων - και το συντονιστικό κέντρο Sistema, στη Sala Situazione Italia, το οποίο παρακολουθεί καταστάσεις έκτακτης ανάγκης σε όλη την εθνική επικράτεια.

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Τμήματος είναι η υποστήριξη της εθελοντικής εργασίας πολιτικής προστασίας - όπως προβλέπεται ειδικά από το Προεδρικό Διάταγμα αριθμ. 194 του 2001 - η κατάρτιση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για διάφορους φορείς του συστήματος, η προώθηση πρωτοβουλιών για τη διάδοση των γνώσεων πολιτικής προστασίας και η ενη-

μέρωση του κοινού.

Το Τμήμα έχει επίσης το καθήκον συντονισμού των δραστηριοτήτων της πρώτης αντίδρασης σε φυσικές καταστροφές, ή άλλα γεγονότα τα οποία, λόγω της έντασης και της έκτασής τους, πρέπει να αντιμετωπιστούν με άμεση παρέμβαση και με έκτακτες εξουσίες και μέσα. Μετά την κήρυξη της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης από το Συμβούλιο των Υπουργών, εναπόκειται στον προϊστάμενο του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας να εκδώσει διατάγματα που θα ρυθμίζουν τη διενέργεια των πρώτων επεμβάσεων.

Σε συνηθισμένες καταστάσεις

Οι λειτουργικές δομές και το Τμήμα αναλαμβάνουν την παρακολούθηση, την πρόβλεψη και την πρόληψη των κινδύνων, καθώς και τις επιχειρησιακές επεμβάσεις, το καθένα με τις δικές του ειδικές τεχνικές δεξιότητες και μέσα καθώς και με το εκπαιδευμένο προσωπικό που διαθέτουν. Οι εγχώριες τεχνικές υπηρεσίες και οι εθνικές ερευνητικές ομάδες συμμετέχουν κυρίως στην πρόβλεψη και την πρόληψη. Προκειμένου να ελεγχθεί η εγκυρότητα και η αποτελεσματικότητα της επέμβασης, της έρευνας και την ανακούφισης σε δύσκολες καταστάσεις και της ικανότητας απόκρισης του εθνικού συστή-

ματος πολιτικής προστασίας, οι επιχειρησιακές δομές παίρνουν μέρος σε τακτά χρονικά διαστήματα σε ασκήσεις και προσομοιώσεις φυσικών καταστροφών, οι οποίες οργανώνονται σε τοπικό, εγχώριο και διεθνές επίπεδο.

Σε περιπτώσεις εθνικής έκτακτης ανάγκης

Στην περίπτωση φυσικών καταστροφών ή άλλων γεγονότων που πρέπει να αντιμετωπιστούν με ιδιαίτερα μέσα και αρμοδιότητες, μετά την κήρυξη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης από το Υπουργικό Συμβούλιο, ο Πρωθυπουργός μπορεί να κάνει χρήση κατ'έξουσιοδότηση επιτρόπων και εγχώριων επιχειρησιακών δομών για τις απαραίτητες επεμβάσεις. Η διαχείριση των επιχειρησιακών δομών έχει ανατεθεί στον προϊστάμενο του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα αριθ. 245 με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου του 2002, το οποίο μετατράπηκε στον Ν. 286/ 27-12-2002.

Με τον τρόπο αυτό, η πολιτική προστασία έγινε αντικείμενο μικτής αρμοδιότητας. Πιο συγκεκριμένα, τα εθνικά καθήκοντα είναι (1) η διεύθυνση, η προώθηση και ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των κρατικών διοικήσεων και οποιουδήποτε άλλου οργανισμού στην εθνική επικράτεια ασχολείται με θέματα πολιτικής προστασίας (2) η διάσκεψη και η ανάκληση - σε συμφωνία με τις ενδιαφερόμενες περιφέρειες - της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, μετά από γεγονότα τύπου «C» (3) η έκδοση ενταλμάτων για την ενεργοποίηση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης (4) η θέσπιση κριτηρίων για προγράμματα πρόβλεψης και πρόληψης, σχέδια έκτακτης ανάγκης και επιχειρήσεις ανακούφισης, μετά από γεγονότα τύπου «C», καθώς και η διοργάνωση ασκήσεων.

9.4.5 Ο ρόλος των Περιφερειακών Αρχών

Οι Περιφέρειες έχουν την ευθύνη (1) διοργάνωσης περιφερειακών προγραμμάτων για την πρόβλεψη και την πρόληψη κινδύνων, με βάση τις εθνικές οδηγίες (2) δρομολόγησης παρεμβάσεων όταν συμβαίνουν γεγονότα τύπου «B» και (3) διατύπωσης των κατευθυντήριων γραμμών για τη σύνταξη των επαρχιακών σχεδίων έκτακτης ανάγκης.

Αυτή η σταδιακή διαδικασία αποκέντρωσης κορυφώθηκε με την έγκριση του τίτλου V του Συντάγματος, κυρίως με τον συνταγματικό νόμο αρ.3 της 18.10.2001 ο οποίος, με την προσθήκη της πολιτικής προστασίας μεταξύ των θεμάτων ταυτόχρονης νομοθεσίας, έχει χορηγήσει αποκλειστική νομοθετική εξουσία στις Περιφέρειες σε σχέση με οποιοδήποτε θέμα δεν ορίζεται ρητά στο νόμο του κράτους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι οι περιφερειακές κυβερνήσεις δικαιούνται να εγκαταστήσουν δικές τους δομές πολιτικής προστασίας, οι οποίες ταιριάζουν με την ιδιαιτερότητα της περιοχής και των κινδύνων. Επίσης σημαντικό είναι το γεγονός ότι η μεταρρύθμιση έχει καθιερώσει την αρχή της οριζόντιας επικουρικότητας στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, αυξάνοντας έτσι τον ρόλο των ιδιωτών, των ενώσεων και των επιχειρήσεων (Αξιολόγηση ΟΟΣΑ 2010: 25).

9.4.6 Ο ρόλος των επαρχιακών αρχών

Σε επαρχιακό επίπεδο, οι αρχές (1) ασκούν δραστηριότητες πρόβλεψης και πρόληψης κινδύνων μέσω της υιοθέτησης των αναγκαίων διοικητικών πράξεων (2) συντάσσουν τοπικά σχέδια έκτακτης ανάγκης με βάση τις εθνικές κατευθυντήριες γραμμές (3) διασφαλίζουν ότι οι υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης οργανώνονται από την Πολιτική Προστασία.

9.4.7 Ο ρόλος των Δήμων

Τέλος, σε επίπεδο δήμων, οι αρχές της πόλης έχουν καθήκον (1) διενέργειας δράσεων πρόβλεψης και πρόληψης των κινδύνων (2) σύνταξης των δημοτικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης (3) εξασφάλισης των πρώτων επιχειρήσεων ανακούφισης μετά από γεγονότα τύπου «Α» και (4) οργάνωσης της δράσης των εθελοντών και των δημοτικών δομών Πολιτικής Προστασίας

9.4.8 Πεδία Δράσης του Ιταλικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας

Το άρθρο 3 του Ν.225/1992 χώρισε τις δράσεις Πολιτικής Προστασίας σε τρεις κατηγορίες:

1. **Πρόβλεψη και την πρόληψη.** Οι δράσεις αυτές αποσκοπούν στην πρόωθηση δεδομένων ανάλυσης και επεξεργασίας διαφορετικών τύπων κινδύνων, στην ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών για πιθανούς κινδύνους και στην παροχή απαραίτητων πληροφοριών στις αρμόδιες αρχές σχετικά με πιθανές επικίνδυνες καταστάσεις. Σε αυτό το πεδίο, ο κύριος ρόλος του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας, το οποίο λειτουργεί σε στενή συνεργασία με οργανισμούς και ιδρύματα επιστημονικής έρευνας, είναι να καθορίσει τις κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση των προγραμμάτων πρόβλεψης και πρόληψης. Οι τοπικές αρχές, ιδίως οι επαρχίες και οι δήμοι, είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων.
2. **Ανακούφιση και βοήθεια.** Η δράση αυτή απαιτεί ταχεία και άμεση επέμβαση και απόκριση μετά από μια έκτακτη ανάγκη
3. **Αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης και ανάκτηση του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος.**

Οι δράσεις αυτές εκτείνονται από την φάση παροχής υποδομών και βοήθειας στον πληθυσμό που πλήττεται έως την φάση της ανασυγκρότησης.

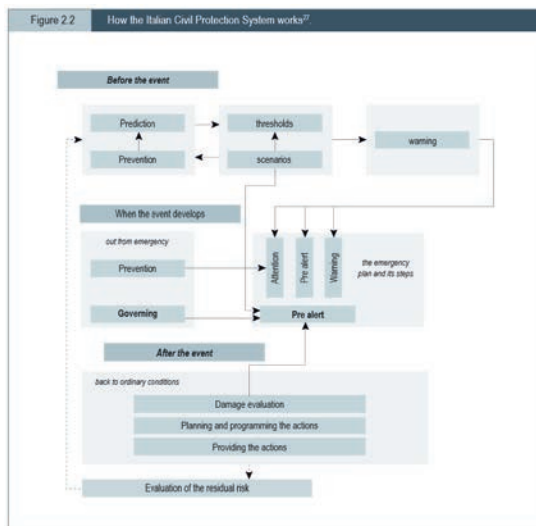
Το εθνικό έδαφος της Ιταλίας είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένο σε ένα ευρύ φάσμα φυσικών καταστροφών: σεισμοί, πλημμύρες, κατολισθήσεις, εκρήξεις ηφαιστειών και πυρκαγιές. Έτσι, οι δραστηριότητες πολιτικής προστασίας καλύπτουν όλο το φάσμα των φυσικών αυτών κινδύνων, καθώς και τις αν-

θρωπογενείς καταστροφές, όπως σεισμικά, ηφαιστειακά, υδρο-μετεωρολογικά συμβάντα, τσουνάμι, πυρκαγιές, υγειονομικούς, περιβαλλοντικούς, πυρηνικούς και βιομηχανικούς κινδύνους. Σύμφωνα με τον Αλέξανδρο (2010), σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στην Ιταλία υπάρχει σαφής διαχωρισμός μεταξύ της πολιτικής άμυνας της χώρας και της πολιτικής προστασίας. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, η Πολιτική Προστασία έχει εμπλακεί όλο και περισσότερο στην αντιμετώπιση των νέων κινδύνων, όπως για παράδειγμα η τρομοκρατία και οι επιδημίες.

9.4.9 Η Εθελοντική Εργασία

Η εθελοντική εργασία Πολιτικής Προστασίας καθιερώθηκε ως συνέπεια των έντονων καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που έπληξαν την Ιταλία τα τελευταία 50 χρόνια, κυρίως οι πλημμύρες στη Φλωρεντία το 1966 και οι σεισμοί στο Φριούλι και την Ιρπίνια. Μια μεγάλη αυθόρμητη κινητοποίηση των πολιτών κατέστησε σαφές ότι η αλληλεγγύη των ανθρώπων σε καμία περίπτωση δεν ήταν απύσχα, αλλά χρειαζόταν ένα οργανωμένο δημόσιο σύστημα που θα ήταν σε θέση να τους ενεργοποιήσει με τον καλύτερο τρόπο. Από τότε, η εθελοντική

οργάνωση του Τμήματος Πολιτικής Προστασίας περιλαμβάνει στους κόλπους της θρησκευτικές και μη θρησκευτικές οργανώσεις και εγγυάται το δικαίωμα των πολιτών να λάβουν ανακούφιση σε επαγγελματικό επίπεδο.

Με τον Ν. 225 της 24ης Φεβρουαρίου 1992 για την ίδρυση της Εθνικής Υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας, οι εθελοντικές οργανώσεις ανέλαβαν το ρόλο της «εθνικής επιχειρησιακής δομής» και έγιναν αναπόσπαστο μέρος του δημόσιου συστήματος.

Το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας - μετά τη διοικητική αποκέντρωση - ενθαρρύνει και δημιουργεί μια ισχυρή αίσθηση εθνικής ταυτότητας, μέσω της άμεσης απόκρισης που προσφέρουν οι εθελοντές Πολιτικής Προστασίας σε όλη την επικράτεια. Οι εθελοντές συμπορεύονται επίσης με τα άλλα επίπεδα επέμβασης που προβλέπονται στην οργάνωση του εθνικού συστήματος της Πολιτικής Προστασίας, με βάση την αρχή της κάθετης επικουρικότητας. Ένας άλλος τρόπος δράσης του συστήματος και των τοπικών αρχών είναι η προστασία της κοινότητας σε συνεργασία με τα θεσμικά όργανα, με βάση

την αρχή της οριζόντιας επικουρικότητας.

Προκειμένου να ελεγχθούν και να δοκιμαστούν τα μοντέλα οργάνωσης επείγουσας επέμβασης, το Τμήμα και οι Περιφέρειες προωθούν ασκήσεις που προσομοιώνουν πραγματικές καταστάσεις κινδύνου.

Οι οργανώσεις εθελοντών συμμετέχουν στις ασκήσεις που προωθούνται από τις αρμόδιες αρχές πολιτικής προστασίας και, ως επιχειρησιακές δομές του Εθνικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας, μπορούν επίσης να προωθήσουν και να οργανώσουν δοκιμαστικές δράσεις ανακούφισης, οι οποίες ελέγχουν την ικανότητα έρευνας και επέμβασης.

Εθνικό Συμβούλιο εθελοντών

Με το διάταγμα της 25^{ης} Ιανουαρίου 2008 που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ιταλικής Δημοκρατίας (αριθ.61, 12 Μαρτίου 2008), ο Πρωθυπουργός ίδρυσε το Εθνικό Συμβούλιο Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας στο Τμήμα Πολιτικής Προστασίας του Πρωθυπουργικού Γραφείου. Το συλλογικό αυτό όργανο έχει συμβουλευτικές αρμοδιότητες, και είναι υπεύθυνο για τη συζήτηση των προβλημάτων που αφορούν στην προώθηση, την κατάρτιση και την ανάπτυξη των εθελοντών του συστήματος πολιτικής προστασίας. Το Συμβούλιο αναλαμβάνει επίσης το συντονισμό των εθελοντικών οργανώσεων με άλλα μέλη και επιχειρησιακές δομές της Εθνικής Υπηρεσίας.

Το συμβούλιο απαρτίζεται από έναν αντιπρόσωπο από κάθε εθνικό εθελοντικό οργανισμό, με γραφεία σε τουλάχιστον έξι περιφέρειες, καταχωρημένο στον εθνικό κατάλογο που συντάσσεται από το τμήμα Πολιτικής Προστασίας. Ο Πρόεδρος, σε συνεργασία με το Τμήμα, συγκαλεί το Συμβούλιο κάθε φορά που θεωρεί ότι υπάρχει ανάγκη και σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον τρεις φορές το χρόνο. Εκτός από τα μέλη, στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου παίρνουν μέρος ο Επικεφαλής του τμήματος Πολιτικής Προστασίας, ο διευθυντής των θεσμικών και των διεθνών σχέσεων του γραφείου εθελοντών, ο συντονιστής της εθελοντικής υπηρεσίας και ένας εκπρόσωπος της εθνικής ένωσης των εθελοντών πυροσβεστών, ένας εκπρόσωπος του Ιταλικού Ερυθρού Σταυρού, ένας εκπρόσωπος του Σώματος Ορεινής και Σπηλαιολογικής Διάσωσης, καθώς και οι διευθυντές των τμημάτων Πολιτικής Προστασίας οι οποίοι καλούνται, ανάλογα με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου. Η υπηρεσία του γραφείου εθελοντών, οι θεσμικές και οι διεθνείς σχέσεις του Τμήματος είναι αρμοδιότητα του γραμματέα.

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου μπορεί, σε ειδικές περιπτώσεις, να καλέσει συγκεκριμένα άτομα στη συνεδρίαση, προκειμένου να συμβάλλουν στην κατανόηση των θεμάτων που είναι υπό συζήτηση. Επιπλέον, για να εξετάσει ειδικότερα ζητήματα τεχνικού εξειδικευμένου χαρακτήρα, το Συμβούλιο μπορεί να ορίσει ειδικές ομάδες εργασίας.

9.4.10 Άλλοι οργανισμοί υποστήριξης

A) Η Εθνική Πυροσβεστική Υπηρεσία

Εμπλέκεται στην προστασία της ανθρώπινης ζωής, την διαφύλαξη της περιουσίας και του περιβάλλοντος από ζημιές ή κινδύνο ζημιών από πυρκαγιά που προκαλούνται από τυχαία συμβάντα και βιομηχανικούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκύπτουν από την χρήση πυρηνικής ενέργειας.

- **Φυσικές καταστροφές** - Σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, η Πυροσβεστική Υπηρεσία ενεργοποιείται άμεσα, ως επιχειρησιακή δομή του Εθνικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας, και παρέχει τεχνική βοήθεια και άμεση ανακούφιση ανάλογα με τις αρμοδιότητές και το επίπεδο συντονισμού που προβλέπονται από τη νομοθεσία της Πολιτικής Προστασίας. Για να αντιμετωπίσουν καλύτερα την καταστροφή, οι πυροσβέστες εργάζονται μέσω των κινητών μονάδων περιφερειακής βοήθειας.
- Η Εθνική Πυροσβεστική Υπηρεσία εξασφαλίζει την επείγουσα παροχή τεχνικής βοήθειας στην περιοχή, παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις συνέπειες του συμβάντος, κάνει μια πρώτη εκτίμηση των θανάτων, των τραυματισμών και των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια. Επιπλέον, το Τμήμα προσφέρει τα κινητά επιχειρησιακά κέντρα του, διεξάγει ελέγχους σταθερότητας των κτιρίων, προκειμένου να στεγάσουν τα κέντρα εποπτείας και συντονισμού του συστήματος ανακούφισης, παρέχει λειτουργική υποστήριξη και υλικοτεχνική βοήθεια στα καταλύματα έκτακτης ανάγκης των εργαζομένων και προστατεύει τις εγκαταστάσεις, τις υποδομές και την πολιτιστική κληρονομιά.
- **Δασικές πυρκαγιές** - Σε περίπτωση δασικών πυρκαγιών, η Πυροσβεστική διαθέτει τις υποδομές, εξοπλισμό και προσωπικό που έχουν ανάγκη οι περιφέρειες για την ενεργή αντιμετώπιση του συμβάντος και προωθεί τη μελέτη και τον έλεγχο των μέτρων και μοντέλων για την πρόληψη των πυρκαγιών ή τον περιορισμό των επιπτώσεών τους.
- Επιπλέον, το προσωπικό της Πυροσβεστικής συμμετέχει σε εκστρατείες πρόληψης δασικών πυρκαγιών, μέσω ειδικών συμφωνιών με τις περιφέρειες. Εκτός από την ενεργή αντιμετώπιση, ασχολούνται με περιπολίες πρόληψης στην περιοχή. Προωθεί, επίσης, μελέτες και δοκιμές των μέτρων και προτύπων για την πρόληψη των πυρκαγιών ή τον περιορισμό των συνεπειών τους

B) Οι Ένοπλες Δυνάμεις

Συμμετέχουν στην Εθνική Υπηρεσία Πολιτικής Προστασίας, συμβάλλοντας στην προστασία της εθνικής κοινότητας και επεμβαίνουν σε περίπτωση σοβαρής ζημίας ή κινδύνου για πρόσωπα ή περιουσίες. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, ο Ιταλικός Στρατός, το Ναυτικό, η Πολεμική Αεροπορία και οι караμπινιέρι παρέχουν υλικοτεχνική και επιχειρησιακή στήριξη, εξειδικευ-

μένο προσωπικό, εξοπλισμό και εργαλεία. Η υποστήριξη των Ενόπλων Δυνάμεων παρέχεται από τις επιχειρησιακές μονάδες που βρίσκονται σε όλη τη χώρα. Η υπό διαχείριση περιοχή χωρίζεται σε ζώνες ευθύνης και σε ζώνες επέμβασης. Η σύνδεση με την Εθνική Υπηρεσία Πολιτικής Προστασίας αναλαμβάνεται σε εθνικό επίπεδο από το προσωπικό του Στρατού και σε τοπικό επίπεδο από τη Διοίκηση της Στρατιωτικής Περιφέρειας.

- **Φυσικές καταστροφές** - Σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, οι Ένοπλες Δυνάμεις ενεργοποιούν άμεσα το προσωπικό και τον εξοπλισμό τους για δράσεις έρευνας και διάσωσης, απομάκρυνσης ερειπίων, δημιουργίας βάσεων για τους διασώστες και χώρων ανάνηψης του πληθυσμού, παρέχοντας επίγεια, εναέρια και θαλάσσια μέσα για τη μεταφορά των τραυματιών. Οι Ένοπλες Δυνάμεις διεξάγουν εναέριες επιχειρήσεις στις περιοχές που βρίσκονται σε κίνδυνο, αποστέλλουν κινητές δομές για το συντονισμό αεροναυτικών δραστηριοτήτων, ενεργοποιούν τα μέσα που διαθέτουν για αεροφωτογράφιση, ακόμα και υπέρυθρη. Δημιουργούν επίσης ένα εσωτερικό δίκτυο επικοινωνίας, υποδεικνύουν τις εγκαταστάσεις που πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως περιοχές συγκέντρωσης των διασωστών και των προμηθειών, προσφέρουν τους πόρους τους για να εξασφαλίσουν άμεση στεγαστική βοήθεια.
- **Δασικές πυρκαγιές** - Σε περίπτωση δασικών πυρκαγιών, οι Ένοπλες Δυνάμεις παρέχουν προσωπικό και αεροσκάφη για τις επιχειρήσεις κατάσβεσης, οι οποίες συντονίζονται σε εθνικό επίπεδο από το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας, μέσω του Κοινού Κέντρου Αεροπορικών Επιχειρήσεων (Coau)
- **Ανθρωπιστικές αποστολές** - Μαζί με το Τμήμα, οι Ένοπλες Δυνάμεις συμμετέχουν σε δραστηριότητες πολιτικής προστασίας μέσω ανθρωπιστικών αποστολών στην Ιταλία και στο εξωτερικό. Παρέχουν φροντίδα και βοήθεια στους πρόσφυγες και τους εκτοπισμένους, εκτελούν έργα στον τομέα της υγείας, της εκπαίδευσης, της υδροδότησης και της ενέργειας, καθώς και της ανακατασκευής των βασικών υποδομών. Συνεργάζονται με κυβερνητικούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή

Γ) Δασική Υπηρεσία

Είναι ένα σώμα πολιτικής αστυνομίας, που ειδικεύεται στην προστασία της φυσικής κληρονομιάς και του τοπίου. Το Σώμα βοηθάει και παρέχει τις πρώτες βοήθειες στον πληθυσμό των αγροτικών και ορεινών περιοχών, επεμβαίνοντας σε περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών. Χάρη στην οργανωτική της δομή, (διαθέτει τοπικά τμήματα σε όλη τη χώρα), στην τεράστια γνώση του φυσικού τοπίου, στην ικανότητά της να κινείται σε δύσβατες περιοχές, η Δασική Υπηρεσία συμμετέχει στις επιχειρήσεις αναζήτησης αγνοουμένων, στην αποκατάσταση υποδομών κοινής ωφέλειας σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, στην μεταφορά τροφίμων και πόσιμου νερού .

- **Φυσικές καταστροφές** - Στην περίπτωση φυσικών καταστροφών, η ιταλική Δασική Υπηρεσία συνεργάζεται με την Εθνική Υπηρεσία Πολιτικής Προστασίας για την εξασφάλιση της εκτέλεσης των εντολών εκκένωσης, την προτεραιότητα της κινητικότητας στο σύστημα διάσωσης, τον έλεγχο περιοχών, με συνεχείς δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης και περιπολίες σε εκκενωμένες περιοχές. Το Σώμα παρέχει επίσης πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις του συμβάντος, προκειμένου να γίνει μια πρώτη εκτίμηση των θυμάτων, των τραυματιών και ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια, χρησιμοποιεί τις τεχνικές και επιστημονικές γνώσεις του για την ταυτοποίηση νεκρών. Το προσωπικό συνεργάζεται επίσης για την ασφάλεια των στρατοπέδων των διασωστών, των χώρων ανάρρωσης του πληθυσμού, των κέντρων λειτουργίας και συντονισμού που έχουν ενεργοποιηθεί στη χώρα.
- **Δασικές πυρκαγιές** - Η ιταλική Δασική Υπηρεσία ειδικεύεται στην προστασία των δασών, την ευαισθητοποίηση, την ενημέρωση, την πρόληψη και την πρώτη αντίδραση σε περίπτωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία.

Το Σώμα παρέχει ιδιαίτερα:

- περιπολίες και επίγειες επιχειρήσεις επέμβασης και για την κατάσβεση των δασικών πυρκαγιών
- συντονισμό με τα αεροσκάφη μέσω ραδιοπομπών
- διερεύνηση των αιτιών της πυρκαγιάς, χάρη στην ειδική τεχνογνωσία και τα μέσα της Ερευνητικής Μονάδας δασικών πυρκαγιών - NIAB
- εκστρατείες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης
- έρευνα και στατιστικά στοιχεία σχετικά με την οικονομική αξιολόγηση των ζημιών από δασικές πυρκαγιές και προσδιορισμός των δασικών περιοχών που επλήγησαν από αυτές
- προσδιορισμό των περιοχών και των περιόδων κινδύνου από δασικές πυρκαγιές
- καταπολέμηση εγκλημάτων που σχετίζονται με τις δασικές πυρκαγιές.

Δ) Αστυνομικά Σώματα (Κρατική Αστυνομία, Καραμπινιέρι, Οικονομική Αστυνομία, Ακτοφυλακή, Υπηρεσία φυλακών, Τοπική Αστυνομία)

Συμμετέχουν σε επεμβάσεις πολιτικής προστασίας σε οποιαδήποτε κατάσταση που αφορά στην ασφάλεια των ανθρώπων, με βάση τις αντίστοιχες υποδομές τους, τις οργανωτικές τους ικανότητες και τη διαθεσιμότητα σε προσωπικό.

- **Φυσικές καταστροφές** - Στην περίπτωση φυσικών καταστροφών, τα Αστυνομικά Σώματα παρέχουν προσωπικό και εξοπλισμό για την διασφάλιση της ροής των δράσεων διάσωσης και εκκένωσης, της μεταφοράς τραυματιών σε ασφαλείς περιοχές ή σε νοσοκομεία, της δημόσιας τάξης, της διαχείρισης της κυκλοφορίας, της ασφάλειας των διασωστών, των περιοχών αποκατάστασης του πληθυσμού και των κέντρων

λειτουργίας και συντονισμού. Εξασφαλίζουν την εφαρμογή των διαταγών εκκένωσης, την απαραίτητη κινητικότητα στο σύστημα διάσωσης, την περιπολία της περιοχών που εκκενώνονται ή αυτών που σχετίζονται με δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης.

- Διασφαλίζουν επίσης τις δραστηριότητες για τον εντοπισμό των σορών, την παρουσία του προσωπικού και των επιχειρησιακών και συντονιστικών κέντρων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, των ομάδων σκυλιών διάσωσης, του προσωπικού για τελωνειακούς ελέγχους στα λιμάνια και τα αεροδρόμια και παρέχουν τις υποδομές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως περιοχές συγκέντρωσης των διασωστών και ως αποθηκευτικοί χώροι για οχήματα, εξοπλισμό και προμήθειες.

Ε) Ο Ιταλικός Ερυθρός Σταυρός (CRI)

Είναι το ιταλικό τμήμα του διεθνούς κινήματος του Ερυθρού Σταυρού και της Ερυθράς Ημισελήνου, το οποίο συνεργάζεται με εθελοντικές ομάδες διάσωσης που δραστηριοποιούνται στην υγεία και την κοινωνική βοήθεια, σε περίοδο ειρήνης αλλά και σε καιρό πολέμου.

- Η Κεντρική Μονάδα Κρίσεων είναι το τμήμα του Ιταλικού Ερυθρού Σταυρού που διαχειρίζεται εθνικές και διεθνείς καταστάσεις έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας και άμυνας. Από το Δωμάτιο Επιχειρήσεων ξεκινούν όλες οι επεμβατικές και διασωστικές επιχειρήσεις. Ο πρόεδρος του Εθνικού Τμήματος ή ο αναπληρωτής πολιτικής προστασίας σχεδιάζει τις επιχειρήσεις, εξασφαλίζοντας την κεντρική διαχείριση και την από κοινού διεύθυνση και τον συντονισμό όλων των κέντρων, των τοπικών δομών και των δομών υποστήριξης. Επίσης, ενθαρρύνει την εκπαίδευση των εθελοντών υπαλλήλων και του προσωπικού.
- **Φυσικές καταστροφές** – Σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, ο Ερυθρός Σταυρός χρησιμοποιεί μονάδες αξιολόγησης, οι οποίες συγκροτούνται από εθελοντές και προσωπικό με υγειονομικές, κοινωνικές, ψυχολογικές και τεχνικές αρμοδιότητες, καθώς και αρμοδιότητες υλικοτεχνικής υποδομής.
- Ο ιταλικός Ερυθρός Σταυρός διαθέτει προσωπικό και υλικά μέσα για την εκκένωση, την διάσωση και την βοήθεια σε πληγέντες, στήνοντας στρατιωτικά κινητά νοσοκομεία, μονάδες εντατικής και αποστέλλοντας ασθενοφόρα. Επιπλέον, είναι υπεύθυνος για την υπεράσπιση της υγείας, συμμετέχει στην αναζήτηση και την επανένωση αγνοούμενων, εγγυάται την ενεργοποίηση των συστημάτων καθαρισμού του νερού, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από τις υπηρεσίες υγείας και τις τοπικές υπηρεσίες διανομής.

ΣΤ) Η Εθνική Υπηρεσία Υγείας (SSN)

Είναι ο συνδυασμός των καθηκόντων και των φιλανθρωπικών δραστηριοτήτων που ασκούν οι περιφερειακές υπηρεσίες υγείας, το κράτος, ιδρύματα

και οργανισμοί σε όλη τη χώρα, για τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας. Η υγεία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα του κάθε ατόμου και συλλογικό συμφέρον που σχετίζεται με την αξιοπρέπεια και την ελευθερία του ανθρώπου (άρθρο 1 του Νομοθετικού Διατάγματος αριθ. 502, της 30ής Δεκεμβρίου 1992,). Ο όρος εισήχθη στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της υγείας (Ν.833, της 23ης Δεκεμβρίου 1978).

Η Εθνική Υπηρεσία Υγείας δεν είναι ένας διοικητικός φορέας, αλλά είναι ένα δημόσιο σύστημα που αποτελείται από: το Υπουργείο Υγείας, κυβερνητικά όργανα σε εθνικό επίπεδο (Εθνικό Συμβούλιο Υγείας, Εθνικό Ινστιτούτο Υγείας, Εθνικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Ασφάλειας και Πρόληψης, Οργανισμός για τις Περιφερειακές Υπηρεσίες Υγείας, Ινστιτούτο Νοσηλείας και Φροντίδας, Επιστημονικό Ινστιτούτο Πειραματικής Ζωοπροφύλαξης, ιταλικός Οργανισμός Φαρμάκων), περιφερειακές υπηρεσίες υγείας (στις οποίες περιλαμβάνονται οι περιφέρειες και οι αυτόνομες επαρχίες, τα τοπικά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και τα νοσοκομεία)

9.4.11. Συνεργασία του ιταλικού Συστήματος Πολιτικής Προστασίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

Από τη δεκαετία του '80, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας έχει πραγματοποιήσει διεθνείς αποστολές σε αναπτυσσόμενες χώρες, σύμφωνα με το Ν.49/1987. Λίγα χρόνια αργότερα, ένας άλλος νόμος (Ν.152/26.07.2005) παραχώρησε στο Τμήμα την αρμοδιότητα να δραστηριοποιείται σε διεθνείς κρίσεις, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών. Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή ο Προϊστάμενος του Τμήματος μπορούν να εκδίδουν διαταγές έκτακτης ανάγκης για την αποφυγή επικίνδυνων καταστάσεων που μπορούν να πλήξουν ανθρώπους που βρίσκονται εκτός συνόρων.

Σήμερα, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας λειτουργεί σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σε συνεργασία με παρόμοια ιδρύματα άλλων χωρών. Προωθεί διεθνείς σχέσεις, συμφωνίες και τεχνικά επιστημονικά προγράμματα για τη βελτίωση της πρόληψης των φυσικών κινδύνων και των κινδύνων που προκαλούνται από τον άνθρωπο. Ειδικότερα, το Τμήμα συμμετέχει σε τεχνικές-επιστημονικές ανταλλαγές γνώσεων και στην ανταλλαγή δράσεων και παρεμβάσεων στην Ευρώπη και σε διεθνή κλίμακα. Διατηρεί μόνιμες σχέσεις με ερευνητικά κέντρα, ειδικούς και δομές τμημάτων πολιτικής προστασίας ξένων χωρών. Προωθεί, συντονίζει και συμμετέχει σε διεθνείς ασκήσεις και μοιράζεται στοιχεία του δικού του οργανωτικού μοντέλου με αυτά άλλων χωρών. Συμμετέχει σε συσκέψεις και εκδηλώσεις, στόχος των οποίων είναι να βελτιώσουν το συντονισμό και την προώθηση της αντίληψης πολιτικής προστασίας σε διεθνές επίπεδο.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας είναι το ιταλικό επίκεντρο του Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας της ΕΕ, το όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διευκόλυνση της συνεργασίας στις επεμβάσεις

βοήθειας πολιτικής προστασίας σε περίπτωση σοβαρών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, οι οποίες ενδέχεται να απαιτούν επείγουσα αντίδραση, εντός και εκτός της Ένωσης. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας μπορεί να διαθέσει τους πόρους και τεχνικές ικανότητες του, μετά από συμφωνία με τις τοπικές αρχές, είτε στη φάση της έκτακτης ανάγκης είτε στη φάση ανάκαμψης και ανασυγκρότησης. Όπως και στις περιπτώσεις εθνικής έκτακτης ανάγκης, το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας κηρύσσει την κατάσταση έκτακτης ανάγκης και οριοθετεί τις απαιτούμενες παρεμβάσεις για την αντιμετώπισή της. Όλες οι παρεμβάσεις βασίζονται στην αρχή της επικουρικότητας, σύμφωνα με την οποία οι δράσεις της Ένωσης πρέπει πάντα να πραγματοποιούνται κατόπιν αιτήματος και σε συντονισμό με τις αρχές του πληγέντος κράτους.

Υπάρχει, επίσης, ένας μεγάλος αριθμός διεθνών συμφωνιών και συμφώνων τεχνικής συνεργασίας που έχουν υπογραφεί από το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας με παρόμοια ιδρύματα ξένων χωρών και διεθνείς οργανισμούς. Οι συμφωνίες αυτές προωθούν την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων και σχεδίων για την πρόβλεψη, την πρόληψη και τον μετριασμό των φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών, και την διαχείριση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης μέσω της αμοιβαίας βοήθειας και συνδρομής.

Το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας έχει επίσης δημιουργήσει μια εθνική πλατφόρμα για τη μείωση των κινδύνων καταστροφών, με σκοπό την επίτευξη των στόχων που έχουν προσδιοριστεί με την «Διακήρυξη του Hyogo», η οποία αποτελεί μέρος της Διεθνούς Στρατηγικής για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών (ISDR), και διατηρεί ένα ρόλο στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας του NATO για την πολιτική προστασία. Ιδιαίτερης σημασίας είναι επίσης το γεγονός ότι το Τμήμα Πολιτικής Προστασίας έχει υπογράψει μια σειρά από περιφερειακές συμφωνίες συνεργασίας, όπως PPRD-Νότος (EUROMED: Νότια Ευρώπη, Βόρεια Αφρική και Μέση Ανατολή), FIRE 5 (Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα) και All (Αδριατική-Ιωνική Πρωτοβουλία: Βαλκάνια και η Νότια Ευρώπη).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια το ιταλικό Τμήμα Πολιτικής Προστασίας παρήχε βοήθεια σε διάφορες διεθνείς καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, μεταξύ των οποίων

- ο σεισμός στην Αλγερία (Μάιος 2003)
- ο σεισμός στο Ιράν (Δεκέμβριος 2003) (συντονιστικός ρόλος)
- ο σεισμός στο Μαρόκο (February 2004)
- το τσουνάμι στην Βορειοανατολική Ασία , Δεκέμβριος 2004 (συντονιστικός ρόλος στην Ταϊλάνδη)
- οι δασικές φωτιές στην Πορτογαλία (2003/2004/2005)
- ο τυφώνας Κατρίνα στις ΗΠΑ (Αύγουστος 2005)
- ο σεισμός στο Πακιστάν (Οκτώβριος 2005)
- η έκρηξη ηφαιστείου στο Μεράπι, Ινδονησία, άνοιξη 2006 (Τεχνική υποστήριξη)

- η κρίση στο Λίβανο ,καλοκαίρι 2006) (ανταποκριτής MIC)
- οι δασικές φωτιές στη Μεσόγειο (Καλοκαίρι 2007)
- ο σεισμός στην Κίνα (Μάιος 2008)
- ο σεισμός στην Αϊτή (January 2010)
- ο σεισμός στη Χιλή (Μάρτιος 2010)
- η κρίση στη Λιβύη (Μάρτιος 2011)
- Σεισμός, τσουνάμι, ραδιολογική έκτακτη ανάγκη στην Ιαπωνία (Μάρτιος 2011)
- οι πλημμύρες και τα έντονα μετεωρολογικά φαινόμενα στην Βουλγαρία (Φεβρουάριος 2012)
- η έκρηξη σε αποθήκη πυρομαχικών στην Brazzaville, Κόνγκο (Μάρτιος 2012)
- οι δασικές φωτιές στην Ελλάδα (Ιούνιος 2012)
- οι δασικές φωτιές στην Αλβανία (Σεπτέμβριος 2012)
- ο τυφώνας Haiyan στις Φιλιππίνες (Νοέμβριος 2013)

Πηγή: <http://www.prometheus2014.gr/content/eu-prometheus-2014/the-project/1-prometheus>

Παραπομπές

- Alexander D (2002) "From civil defense to civil protection-and back again", *Disaster Prevention and Management*, 11: 209-213.
- Bellicoso A (2011), "Italian Anti-seismic legislation and building restoration", *International Journal for Housing Science*, 35 (3): 137-147.
- Moiraghi M (2007), *Civil Protection. From Emergency Management to Homeland Security. Origins, Development and Method*. Maggioli Editore.
- OECD (2010) *OECD Reviews of Risk Management Policies: Italy 2010. Review of the Italian National Civil Protection System*. OECD.
- Pepe V (2009), *Governo del Territorio e Valori Costituzionali. La Protezione Civile in Italia e in Francia*. CEDAM.
- Official Documents
- Digs. N. 112 31 March 1998. Conferimento di funzioni dello stato alle regioni ed agli enti locali. Gazzetta ufficiale no. 92, 21 April 1998. Available at http://www.protezionecivile.gov.it/resources/cms/documents/Dlgs_112_1998.pdf.
- Law 12 July 2012, no. 100. Conversione in legge, con modificazioni del decreto legge 15 maggio 2012, no. 59, recante disposizioni urgenti per il riordino della protezione civile. Gazzetta Ufficiale no. 162, 13 July 2012. Available at http://www.protezionecivile.gov.it/jcms/it/view_prov.wp?contentId=LEG34388.
- Law 8 December 1970, no. 996 Norme sul soccorso e l'assistenza alle popolazioni colpite da calamità- Protezione Civile. Gazzetta Ufficiale 16 December 1970, no. 317.

Μουσείο
Φυσικής
Ιστορίας
Κρήτης

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

TUC MUSIC

CONSORCI

DE LA RIBERA

Parco del Beigua

UNESCO Global Geopark

Ο.Α.Σ.Π.

Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού & Προστασίας

CENTRO STUDI VILLA MONTESCA

FONDAZIONE

CENTER for
EDUCATIONAL
INITIATIVES

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας - Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΕΛΛΑΔΑ

Πολυτεχνείο Κρήτης - Εργαστήριο Διανεμημένων Πληροφοριακών Συστημάτων και Εφαρμογών Πολυμέσων, ΕΛΛΑΔΑ

Σύμπραξη Consorci De La Ribera, ΙΣΠΑΝΙΑ

Βείγουα - Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO, ΙΤΑΛΙΑ

Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.), ΕΛΛΑΔΑ

Ίδρυμα Hallgarten - Franhetti/Κέντρο Σπουδών και Κατάρτισης Villa Montesca, ΙΤΑΛΙΑ

Κέντρο Εκπαιδευτικών Πρωτοβουλιών, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ